

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0413 4745

Digitized by Google

3109A 21

VELD TOGT
DER
HEEREN
STUDENTEN
VAN DE
HOOGESCHOOL
TE
LEIDEN.

GEDENKSCHRIFT

VAN DEN

V E L D T O G T

DER

HEEREN STUDENTEN

VAN DE

HOOGESCHOOL TE LEIDEN,

TEN

HEILIGEN STRIJ D

VOOR

VADERLAND EN KONING,

In de Jaren

1830 EN 1831:

DOOR

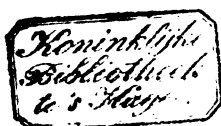
J. ROEMER.

TE **LEIDEN**, BIJ

C. C. VAN DER HOEK.

1831.

Ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.

De 13^{den} November des jaars 1830 was, voor Leiden, een dag van nooit gevoelde aandoening. Hoe lang voorzien en, moedig, gewenscht, kostte het afscheid tranen van levendig gevoel. De edele kweekelingen van MINERVA trokken uit, ten heiligen strijd voor Vaderland en Koning. Ons gebed voor hun behoud steeg ten Hemel. » Eenmaal zien wij hen, als overwinnaars, weder. » Hunne terugkomst zal ons en het geheel getrouw » gebleven en verlost Vaderland een heilig feest zijn, » gewijd aan God, aan het beleid des Konings, » aan den arm der burgers, aan den moed en » de trouw van de Leidsche Jongelingschap.»

Met deze hartelijke woorden eindigden wij ons Gedenkschrift van den uittogt der Heeren Studenten van de Hoogeschool te Leiden, ten heiligen strijd voor Vaderland en Koning (1). Deze wensch is vervuld. Zij zijn, met roem gekroond, met de lauweren der overwinning ge-

(1) Gedrukt bij den Uitgever dezes.

sierd, binnen Leiden, wedergekeerd. De 23ste September, 1831, was, voor Leiden, een dag van onuitsprekelijke vreugde, van blijde verwelkoming, van Godsdiensstige hulde, van algemeene deelneming.

Bij ons vorig Gedenkschrift behielden wij ons voor, om, (zoo God het gaf!) als zij, behouden, terugkeerden, en wij in het leven en bij gezondheid gespaard waren, hunne terugkomst te beschrijven, en hierdoor hunnen vaderlandschen moed en trouw, als een blijvend Gedenkstuk, te voltoojien (1). Wij mogen die beloften vervullen. Zij zijn wedergekeerd. God heeft ons bewaard. Hem zij de eer!

Ik ga, alzoo, den veldtogt, de terugkomst, en de verwelkoming der vrijwillige Jagers van de Leidsche Hoogeschool beschrijven. Ik heb, daartoe, uit de beste bronnen geput. Dagschriften, mij goedwillig afgestaan, hebben mij geholpen. Verhalen, uit den mond der jeugdige helden, mij gediensstig medegedeeld, gaven mij vele ophelderingen. Uitvoerige brieven waren ook mijne geleiders. Ik betuig dien edelen, welke mij dezelve afstonden, daarvoor, mijnen openlijken dank. Voor hetgeen ik, of onvolledig, of verkeerd, of gebrekkig, bij mangel aan noodige berigten, heb voor-

(1) Zie de inleiding tot hetzelfde: bl. VII.

gesteld, vraag ik, nederig, verschooning. Om eene naauwkeurige beschrijving van eenen veldtocht te geven, behoort men daarbij tegenwoordig te zijn geweest. Over bijzonderheden kon ik mij, zoo min, als over bijzondere ontmoetingen en voorvallen, die, in gezellige kringen, de aandacht stemmen, niet uilaten. Zij treffen voor een oogeblik. — Ik heb op berigten moeten afgaan. Zij stemden niet altijd overeen. Zoo heb ik het moeilijke eener afzonderlijke beschrijving van eenen veldtocht, door een afzonderlijk Corps, ondervonden. Men verlangt misschien meer, dan ik kon geven. *Mijne belangstelling in den onsterfelijken roem der Leidsche Vrijwillige Jagers heeft mij geene moeite doen ontzien, om alles zoo volledig te verzamelen, als mij eenigzins mogelijk was.*

Voor de verschillende benamingen van hetgeen tot de krijgskunst en den veldtocht behoort, heb ik de kunstwoorden gebezigd. Zij zijn niet vatbaar voor eene vertaling. Elke kunst heeft zijne eigen termen, die doen gevoelen, wat de beteekenis zij. Wie dezelve vertolkt, wordt stijf en altijd onverstaanbaar. De Geschiedschrijver HOOFT ontgaat de gisping deswegens nog niet. De krijgskunst heeft ook hare eigene benamingen, die moeilijk te vertolken zijn, of men moet tot breedvoerige, en niet zelden vervelende en noodelooze: en dan nog onverstaanbare omschrijvingen toevlugt nemen.

Ik beschrijf alleen den veldtogt van de H. H. Studenten der Hoogeschool te Leiden. Ik ontroof, daardoor, de eerekransen niet, die het dankbaar Vaderland, ja, die geheel het verrukt Europa, om de hoofden der Studenten van andere Hoogen Doorluchtige-scholen, om de schedels van alle helden, die tegen het misdadig Belgie uitlogen, streken en overwonnen, gevlochten heeft: die roemrijke geschiedenis zij aan de pennen van meer bekwame mannen toevertrouwd. Ik weide niet uit in den onvergetelijken lof onzer dapperen, die Hollands vlag en eer handhaafden: Ik voer alleen het woord over die moedige jeugdige helden, welke zulk een voornaam deel aan den strijd en de zegepraal hebben gehad, dat hunne daden en namen, in een afzonderlijk Gedenkboek, onverkoeld, aan de laatste nakomelingschap waardig zijn overgeleverd te worden. Mogt alzoo dit en het vorige Gedenkschrift een duurzaam eereteeken zijn, om hunne dapperheid en trouw te verceuwigen!

Ik heb echter niet alleen de wapenfeiten der H. H. Studenten vermeld: gelijk ik had geschreven, wat, te Leiden, bij hunnen uittogt was geschied, rekende ik mij verpligt te moeten beschrijven, wat, op vele plaatsen bij hunne doortrekking en, vooral, hetgeen te Leiden, bij hunnen intogt uit den strijd, was gebeurd. Overal heeft men

de ondubbelzinnigste bewijzen van blijde deelneming aan den dag gelegd, maar nergens waren zij voortreffelijker, dan in deze *Akademiestad*. Tot in de kleinste bijzonderheden kunnen zij hoogst-belangrijk genoemd worden. Ik vreesde echter voor te vele wijldloopigheid, om alle dezelve te verhalen, en bepaalde mij dus alleen tot de belangrijkste. Dezelfde vrees wederhield mij ook, vele *!der* aanspraken en gedichten, bij de feestmaaltijden uitgesproken of opgezongen, ter plaatsing, na *fte* sporen. Sommige daarvan waren ook gedrukt en in veler handen. Van de zoodanige, die ik bezat, of die mij, op mijn verzoek, zijn ter hand gesteld, heb ik, met gunstige toestemming, gebruik gemaakt.

Ik zou dit bericht kunnen eindigen, doch ik moet nog eenen schuldigen pligt vervullen:

Aan U, waardige Hoofdman en Officiëren van het dapper Leidsche Jagercorps! zij dit GEDENKSCHRIFT gewijd: aan U Onder-Officiëren en Vrijwillige Jagers! zij het geheiligd. Ontvangt hetzelfde, als een ondubbelzinnig bewijs van mijne opregte hoogachting. Wij aanschouwden, met aandoening en schreven, met warm gevoel voor uwe Vaderlandsliefde, uwen uittocht, dien wij aan u toe-

wijdden; vergunt ons uwe terugkomst, met den hoogsten eerbied voor Uwe waarde en met een dankbaar hart, aan u op te dragen. Nooit betrad ik den leerstoel, zonder u, met mijne dierbare Gemeente, aan de zorg en de hoede der Voorzienigheid, met levendige aandoening, op te dragen. God heeft onze gebeden verhoord. Hem zij de dankzegging! Dit Gedenkschrift zij ongeveinsde hulde aan uwe vaderlandsche verdiensten.

Ik heb uwe wapendaden, naar mijn beste weten en volgens mij, gunstig medegedeelde, bescheiden, beschreven. Zij behelzen uwen roem. Met dien roem overladen, keert gij van het woelig oorlogsveld tot uw vreedzaam boekvertrek weder. Hervat, met lust en naarstigheid, uwe afgebrokene letteroefeningen. God, die u, zoo weldadig, bewaarde in het grootste gevaar, wil u op uwe letterbaan ondersteunen. Het dankbaar Vaderland zegene uwen lof en brenge dien tot de Nakomelingschap, ter navolging, over!

LEIDEN,
den 21 November,
1831.

J. ROEMER.

De Uittogt der H. H. Studenten van de Hoogeschool te *Leiden* uit deze Stad is, door ons, breedvoerig beschreven. Dezelve geschiedde op den 13 November, 1830. Wij vergezelden hen naar en door *Rotterdam*, waar zij eenen dag vertoefden, tot de Stoomboot, welke gereed lag, om naar den *Moerdijk* over te varen. Die overvaart was geregeld, voorspoedig en aangenaam. Des morgens, te acht ure, aldaar aangekomen, zetteden zij, na eenige oogenblikken rust, hunnen togt, te voet, voort naar *Breda*, de eerste plaats hunner bestemming. De randsels waren geladen op karren, die den trein volgden. Schoon het Corps, door de muzikanten van de, in die vesting liggende, bezetting werd ingehaald, was de ontvangst in dezelve niet zeer opwekkend. Het was, des middags te vier ure, toen hetzelfde daar

binnen trok. Nu begon het krijgsmansleven. Het Corps werd ingekwartierd; maar de huisvestingen waren slecht, vele onrein, de begroeting niet aangenaam. Sommigen waren genoodzaakt, hun verblijf in logementen te nemen. Na verloop van twee dagen, betrokken de Jagers het gebouw der Koninklijke Militaire Akademie. Een gedeelte van hetzelfde was voor hen ingeruimd. De ligging op paardenharen matrassen, in de ijzeren kribben der Kadets, was beter. Dit voorrecht en nog eenige andere bijzondere inrigtingen verwekten afgunst bij en eenige verkoeling met de, in hetzelfde gebouw gehuisveste, Schutters en deden voor onaangenaamheden vreezen. De Heer Generaal-Majoor en Opperbevelhebber der vesting WILDEMAN deed, daarom, den Heer Kapitein van het Jagercorps het voorstel, of hij ook ongenegen zou zijn, in het naburig dorp *Oosterhout* te gaan kantonneren. De Kapitein gaf, daartoe, gereedelijk zijne toestemming. Hij hield zich overtuigd, dat de Studenten, ook aan het vrolijker kantonnementsleven in eene aangename plaats, boven het onaangename in eene vesting en de lastige dienst aldaar, de voorkeur zouden geven. Kort daarna kwam het bevel, om naar *Oosterhout* op te trekken. Aan dit bevel werd, dadelijk, voldaan. Nog kwam de last, om het dorp,

militairement, te bewaken, zich in verstandhouding te stellen met het naburig dorp *Terheyden*, de gemeenschap met de rivieren open te houden en de Batterij rijdende Artillerie van Kapitein DINANT te dekken. Nu geschieden er eenige wapenoefeningen. Van de ongewone bewegingen vermoed en nog niet uitgerust, kwam, acht dagen na hun verblijf in *Oosterhout*, onverwacht, het bevel om zich naar 's *Prinsenhage* en het *Ginneke* te begeven. Het oogmerk hiervan was, om de posten, die aldaar door de mobiele armee, welke naar *Esschen*, om de Belgische stroopers te verdrijven, was opgetrokken, verlaten waren, te gaan bezetten. De Kompagnie verdeelde zich in tweeën, om die dorpen te betrekken. De eerste en de derde Sectie vertrok, onder het geleide van de Lieutenants DEKKER en DE MOULIN, naar 's *Prinsenhage*; de tweede en vierde Sectie, onder aanvoer van de Lieutenants DE BEER PORTUGAEL en VAN ZUTPHEN naar het *Ginneke*. De uitgetogene posten waren, zegevierend, terug gekomen en dit veroorzaakte, dat zij hunne vorige kwartieren weder innamen. De onze vertrokken en vereenigden, twee dagen daar na, zich in het *Ginneke*. Zij werden, daar, in twee verlaten huizen gekasernéerd. Hier werd het zoogenaamde Commiesbrood uitgedeeld. De ligging was op stroo,

over den vloer gespreid. De morgendrank, als gezond in het veld geoordeeld, werd hier, het eerst, geschonken en gedronken. Te tien ure, des morgens, werd de soep genuttigd en, te vier ure des middags, het zoogenaamde *ratjetoe* (1) gegeten. Het was hier eerst geheel vreemd, doch vrolijk en geregeld. De dienst was zeer moeilijk. De voorposten moesten worden bezet. De voorwaarts gelegene waren onbezet. Er was alzoo gevaar, om telkens van den vijand overvallen te worden. Na verloop van weinige dagen kwam het wapen der mobiele Armee terug en het bevel kwam, dat de Jagers zich weder naar hun vorig kantonnement te *Oosterhout* zouden begeven. Hier was het verblijf aangename.

Gedurende den tijd, dat zij het *Ginneke* hadden bezet, had de Kapitein, na alvorens met zijne kompagnie, daarover, te hebben geraadpleegd, zich aan het departement van Oorlog vervoegd, met verzoek, om, daar zij toch in de gevaren en vermoeijenissen van het mobiele leger deelden, ook de eer en de voorregten daarvan mogten genieten. Kort nadat zij weder te *Oosterhout* gekomen waren, werd, bij eene

(1) Men meent, dat dit woord eene verbastering is van het Fransche *hachetout*; *hak alles door een*, omdat deze kost een mengsel is van aardappelen met wortelen of kool enz.

aanschrijving, het berigt ontvangen, dat de Leidsche Jagers bij het Leger te velde waren ingedeeld. De kennisgeving hiervan vermeerderde de geestdrift, die zich bij allen openbaarde.

Nog niet lang in *Oosterhout* geweest zijnde, verspreidde het gerucht eenen aanstaanden optogt naar *Maastricht* tot blokering dezer vesting. De goede geest onzer Jagers en de brandende begeerte, om den woelzieken en onrustigen vijand van naderbij onder de oogen te zien, deed den Kapitein besluiten, om zich tot den, *ad interim* bevelvoerenden, L^t. Generaal van het leger, den PRINS VAN SAKSEN-WEIMAR, te vervoegen, en Z. E. eerbiedig te verzoeken, om met zijne Kompagnie een gedeelte dezer onderneming te mogen uitmaken. Zeer vleijend was het antwoord. Het deed hulde aan den ijver der moedige Jongelingen, aan hunne warme geestdrift voor het Vaderland en voor de goede zaak, waarvoor zij de wapenen hadden aangegord. Het gerucht van die belangrijke onderneming werd, daarin, tegengesproken, als tot heden slechts voorgewend: doch werd, tevens, beloofd, dat, zoo zij plaats mogt hebben, de Heeren Studenten daarvan, voorzeker, niet zouden worden uitgesloten. Niettegenstaande dit antwoord, dat men eene zoo groote onderneming zoo spoedig niet moest verwachten, werd

het bevel ontvangen, om naar *Oosterwijk* op te trekken, voorloopig aldaar te vertoeven en nader bevelen af te wachten. Onze Jagers waren, gezamenlijk met die van de Utrechtsche Hoogeschool en de Groningsche Studenten Flankeurs, bij de nieuwe indeeling van het mobiele leger, ingedeeld bij de reserve Brigade, onder het bevel van den Kolonel der afdeeling Granadiers KLERK, welke, te *Tilburg*, zijn hoofdkwartier had gevestigd.

Het verblijf te *Oosterhout* intusschen was langwijlig. Het werd echter geduldig en moedig doorgebracht. De jeugdige vrolijkheid verdreef de verveling. De doortogt der Groningsche Studenten was een feest van blijde ontmoeting, verwelkoming en vereeniging, door vaderlandsliefde onverbrekkelijk vastgesnoerd. — Hier dacht men ook aan den *Heiligen* NIKOLAAS, dien weldadigen vriend van jong en oud. De viering van het hooge feest der geboorte van den Heiland werd, godsdienstig, bijgewoond; de eerste dag van het nieuwejaar (1831) met broederlijke zegenwenschen begroet.

Wekdra kwam die order, dat zij weder naar *Oosterwijk* moesten optrekken, om daar gekantonneerd te blijven. De togt derwaarts geschiedde den 8 Januarij. Het gerucht der onderneming naar *Maastricht* verspreidde zich op

nieuw. De dag te voren ging het, door *Dongen* op *Loon op Zand*. Men hield er nachtverblijf. Het was hier armoedig. De huisvesting was sober: de ligging op hooizolders. Hier werd, met verrukking, het prachtig Natuurverschijnsel van het *Noorderlicht* aanschouwd. De verlichting der Jongelingschap staarde hetzelfde, met aanbidding, aan. De bijgeloovige menigte voorspelde zich, helaas! in hetzelfde, oorlog, bloedbad en vernieling. — Arm volk, waar het bijgeloof heerscht! — Men trok op *Oosterwyk*.

Stellig was het gevoelen, dat het verblijf aldaar van geenen langen duur zou zijn en er spoedig bevel zou gegeven worden, om naar de hoofdstad van *Limburg* op te trekken. Maar de voorgenomene onderneming had geene plaats. In plaats van eenige weinige dagen, duurde het verblijf in *Oosterwyk* ruim acht weken. Men maakte zich dien tijd ten nutte met naar de schijf te schieten, wapenoefeningen en andere militaire bewegingen en verrigtingen, voor zoo verre het wintergetijde zulks veroorloofde. Ook deed men, van tijd tot tijd, militaire wandelingen, met zak en pak, in volle wapenkleeding, om zich aan de vermoeijenissen te gewennen. Het verblijf te *Oosterwyk*, gedurende zulk eenen geruimen tijd, werd door

geene bijzonderheden gekenmerkt. Slechts eenmaal werd hetzelfde ontrust door eenen listigen verspieder, welke verspreidde, dat de Belgen, uit de kanten van *Turnhout*, het baldadig oogmerk hadden, om *Tilburg* te overvallen. Of de houding of de waakzaamheid van de onzen van dezen aanval hebbe teruggehouden, of wel, dat het een valsch en alleen vrees verwekkend bericht was, den loozen verspieder in den mond gegeven, laat zich niet bepalen. De onzen trokken op: doch naauwelijks waren zij op de plaats van het alarm, op den straatweg van *den Bosch* of *Tilburg*, gekomen, of er kwam tegenbevel en men moest naar *Oosterwyk* terugkeeren.

De wapenoefeningen werden, dagelijks, voortgezet. De leerlingen in deze dienst leerden, spoedig, de kunst van de behandelingen der wapenen en werden om derzelver bekwaamheid geprezen. De jeugd gewent zich, bij vasten wil, aan alles. Het ongewone werd gewoonte. Het somtijds onaangename, vooral in hetgeen kleinigheden schijnen, verloor zich in vrolijk, gezellig, openhartig verkeer, in bevallige scherts en vernuftige vinding. Men was in krijgsdienst, soldaat, *Jager*; doch niemand vergat den eernaam van Student te zijn. De moedige dienaars van *Mars* bleven getrouwe zonen van

Minerva. De *achtste* Februarij leverde daarvan een ondubbelzinnig bewijs op. Het jaarfeest van de stichting der Hoogeschool voor standvastigheid en moed, door Vader WILLEM I. gesticht, moest ook hier worden gevierd. Reeds was een der Studenten, de Heer ALBERTUS JACOBUS DUUMAER VAN TWIST, Kandidaat in de Regten, naar *Leiden* vertrokken, om, op dien dag, met nog andere bekroonden, het gouden eermetaal voor zijn uitmuntend antwoord op de uitgeschreven *Regtsgeleerde* prijsvraag te ontvangen. Ik kan niet voorbijgaan den invloed te vermelden, welken deze waardige jongeling, met nog andere, die den eerepenning voor hunnen arbeid, op dien dag, zouden verkrijgen, op alle de aanwezigen maakte. Het was, in de groote Gehoorzaal, te *Leiden*, een aandoenlijk schouwspel hem, met de Heeren LEONARDUS HENRICUS CORNELIS VER MEHR, dienende onder de Jagers van VAN DAM (1):

-
- (1) Deze Student had zich, reeds tijdig, vervoegd bij den Heer Kapitein van de Kompagnie der Leidsche Studenten, om zich met dat Corps te vereenigen. Doch zijn Ed. Gestr. betuigde hem, op de beleefdsten wijze, zijn leedwezen van aan dezen wensch niet te kunnen voldoen, als zijnde het Corps voltallig, zoodat reeds andere Heeren mede waren afgewezen. De Student kon niet achterblijven. Zijne vaderlandsliefde was brandende. Hij wendde zich, bij letteren, regtstreeks tot den Heer VAN DAM VAN YSSELT, te *Geldermalsen*. Met een eigenhandig antwoord vereerd, begaf hij zich, als vrijwillig Jager, bij het Corps van dien braven Vaderlander,

D. J. VAN DOORNINCK, Vrijwilliger bij de mobiele Schutterij van *Deventer*, T. A. VAN SCHERMBEEK, Jager bij de Utrechtsche Studenten, en F. KOPPIUS, Flankeur bij de Groningsche Kweekelingen; in hunnen wapendos, onder den optogt der Hoogleeraren, in hun plegtgewaad, te aanschouwen. Ik moet verklaren, dat die aanschouwing mij eene nooit gevoelde aandoening veroorzaakte. Welk een moed voor Vaderland en Vorst! Reeds groot in de letteren! de letteren prijs gegeven aan de verdediging van den geboortegrond. Welk een grootmoedig voorbeeld! — Aan *Leidens* Hoogeschool werd, door onze Jagers, in hun afgelegen verblijf, vrolijk, herinnerd. In éenen geest met de broeders, welke, in de Akademiestad, het feest vierden, werden hartelijke dronken aan hen gewijd. Zij zelve hadden daartoe het hunne bijgedragen: wijn en punch hadden zij hun, ten geschenke, toegezonden: en die gift was niet al-

te *Wijk bij Duurstede*. Zoo werd dan toch aan zijn edel verlangen voldaan! In de gevechten heeft hij meermalen uitgemunt. Een kleine schempschoot aan de muus van zijne regterhand hinderde hem weinig, doch herinnerde hem aan het: *memento mori*! Neg eenige andere Studenten, welke in het Corps niet konden toegelaten worden, hebben zich, uit zucht voor het Vaderland, onder andere Corpsen begeven; zoo als de Heer P. A. DE LANGE, van *Alkmaar*, onder de Jagers van ROOKMAKER. — De Heer C. VAN HEUSDEN, die, met zijne medestudenten, was uitgetrokken, is overgegaan tot de Jagers van EVERTS.

leen welkom, maar toonde de belangstelling, die zij in hunne gewapende makkers stelden, schoon zij in de stille rust der letteroefeningen verkeerden. De gedachten aan *Leiden* en het aange- naam Studentenleven kruidden de gesprekken. Onder de vaderlandsche gezangen en het rond- gaan van den feest-beker, werd het: *Io! vivat!* niet vergeten.

Hier, in *Oosterwyk*, viel verder niets belang- rijks ter beschrijving voor. De natuur scheen elk te barden tegen de vlagen van het afwisse- land weder, tegen vermoedjenissen en gevaren. Gezondheid was levensvreugde. De zwakke zelf ward sterk. Geene rampen sloegen iemand ter neder: geene onheilen baarden rouw. Slechts de onverwachte dood van den geliefden T. M. SCHULTZ VAN HAAGEN baarde ontzet- ting en droefheid. Een beschonken Noord-Hol- landsche Schutter, niet waardig te noemen, had hem, die, met eenige andere Studenten, vreedzaam, in eene herberg zat, met eenen steen, dien hij, moedwillig door de glazen wierp, getroffen. De baldadige had het wel niet alleen op hem, maar, kwaadaardig, op allen gemunt. Het is mij niet bekend, of de boosdoener deswegens is gestraft. Het gezag der wetten laat daar aan niet twijfelen. De Student intusschen was het slagtoffer van deze

kwaadwilligheid geworden. De gewonde werd naar zijne nabestaanden, te *Dordrecht*, vervoerd en overleed aldaar, na het doorstaan eener gevaarlijke en pijnlijke kunstbewerking. Allen betreurden zijn verlies.

Onder menigvuldige krijgsverrigtingen gingen de dagen voorbij. Dit wisselde de verveling af. Er kwam bevel om naar het eerste kantonnement te *Oosterhout* terug te trekken. De togt derwaarts, op den 4 Maart, ging, onder aanhoudende regenbuijen, over *Tilburg*. Aldaar lagen de Utrechtsche Studenten in bezetting. Zij deden hunne Leidsche Broeders een vriendschappelijk uitgeleide. — Deze terugtogt naar *Oosterhout* was echter den onzen niet zeer aangenaam, ja veroorzaakte ergernis en droefheid. In denzelfven meende men een voornemen te zien, om hen steeds achteraf te houden en als eene *reserve* te beschouwen, waarvan men niet, dan in den hoogsten nood, gebruik zou maken. Dit gevoelen gaf aanleiding, dat men zich, door de tusschenkomst van den Kapitein der Kompagnie, bij aandringend verzoekschrift, tot Z. E. den Lt. Generaal, Directeur-Generaal van Oorlog vervoegde, om bij een der Jagers-Bataillons of ander Corps der Armee ingedeeld en alzoo in de mogelijkheid gesteld te worden, om zich, bij de eerste voorkomende

gelegenheid, met den vijand te meten. — Het verblijf in *Oosterwijk* intusschen was niet onaangenaam geweest. De huisvestingen waren niet slechts redelijk, maar sommige zelfs zeer goed. De Ingezeten en waren over hunne jeugdige, schoon gewapende en vrolijke gasten zeer te vreden en de onze met hunne verblijfplaatsen zeer vergenoegd geweest.

Te *Oosterhout* werd het Corps, met blijdschap, ontvangen. De goede orde, welke bij de Kompagnie heerschte, de beschaafdheid en bescheidenheid van wel opgevoede Jongelingen en van alle de ondergeschikten en de welvaart, die zij, in evenredigheid van hunne sterkte, verspreidden; maakte het verblijf hun tegen verwachting allerwenschelijkst. De vorige dienst werd hervat. Zij was hier niet bezwaarlijk en afmattend. Zij gaf veel rusttijd, doch het was moeilijk, om dien aan de letteren te wijden. Brandende, om de eer der Hollandsche natie tegen de Belgische muiters te wreken, bleef wapen oefening noodig. Aan de dienst te velde en, voornamelijk, aan dat gedeelte, hetgeen het meest noodzakelijk is voor de Jagers en de ligte troepen, werd dan ook de ledige tijd besteed. — Nu kwam er antwoord op het ingediend verzoekschrift. Het was in de streelendste uitdrukkingen opgesteld, maar weigerende en ontwijken-

de: echter gaf het allezins reden, om te hopen, dat, bij voorkomende gelegenheid, de Leidsche Jagers, werkdadig, zouden worden in het werk gesteld.

Het verblijf te *Oosterhout* was van geen en langen duur. Den 22 Maart kwam er bevel, om naar *Gilzen* te vertrekken, en aldaar de Groningsche Studenten af te lossen, welke de kwartieren der onze, te *Oosterhout*, zouden betrekken. Aan het bevel werd gehoorzaamd. De Leidsche en Groningsche Studenten ontmoetten, op dien togt, elkander. Er werd, een oogenblik, rust gehouden. Men begroette elkander broederlijk, en, na een hartelijk: *Vaartwel!* zette elk zijn togt voort.

Men kwam te *Gilzen*. Uit den aard van de lokaliteit en de verdere verwijdering van de voorposten, was *Oosterhout* eene gemakkelijke plaats en voor de dienst zeer uitmuntend: maar, te *Gilzen*, waren de voorposten meer nabij en het verblijf aldaar vereischte grootere waakzaamheid en verpligtte tot moeilijker dienst. Elken dag moest er vijftig man op de wacht en tien man voor het piket beschikt worden. *Gilzen* is een armoedig dorp. De inwoners echter deden, wat zij konden. Minder goed waren hier de huisvestingen, maar men was te vreden. De dienst geschiedde met vollen ijver,

vaardige bereidwilligheid en zorgvuldige waakzaamheid. Elken nacht werden er wachten, naar de, nog meer aan de grenzen liggende, plaatsen uitgezonden; doch, tot grievenden spijt, keerden zij steeds onvoldaan terug. Nooit hadden zij het gewenschte geluk, de zoogenaamde Belgische *Brigands* te ontmoeten en hen te verslaan, of, gevangen, met zich te voeren.

Omtrent dezen tijd werd het leger in *Brigades* en *divisien* ingedeeld. Het Leidsche Jagercorps werd geplaatst bij de *eerste Brigade van de derde divisie* en wel bijzonder onder het bevel van den Kolonel STOECKER en het hooger bevel van den Lieutenant Generaal MEYER.

Dit verwekte vreugde, doch dezelve werd verbitterd door een schaamteloos verzinsel en eene eerelooze verspreiding, dat deze *divisie*, omdat zij eerst later zamengesteld was, slechts als *reserve* zou gebruikt en in de vestingen geplaatst worden. Zij, die de wapenen, ter verdediging van den geboortegrond tegen deszelfs vijanden aangegord hadden, zouden alzoo aan hun edel oogmerk niet kunnen voldoen. Zij meenden, en te regt, dat zij, indien dit het geval was, hune studien niet hadden behoeven te verlaten. Zij waren dan werkeloos voor het geen zij vaderlandschen pligt hadden geoordeeld. De ondervinding heeft het later doen zien, hoe on-

gegrond en ongerijmd deze vertelling was. Deze divisie toch heeft, in den krijg, zoo niet het meeste verrigt, dan toch de grootste gevaren getard, uitgestaan en overwonnen.

Den 3 April geschiedde, ingevolge ontvangen bevel, de togt naar *Helmond* over *Moergestel* en *St. Oedenrode*. In deze twee plaatsen werd alleen nachtverblijf gehouden en, daarna, de reis naar *Helmond* voortgezet en bereikt. De vereeniging met de *derde divisie eerste Brigade* kon toen nog niet geschieden. In afwachting daarvan kwam het Corps bij de *tweede divisie*, onder bevel van den Lt. Kolonel VAN SPRENGLER, welke het reserve-Bataillon der achtste afdeeling kommandeerde. Kort was het verblijf te *Helmond*. Gedurende hetzelfde geschiedde er, zeer onverwacht, eene in oogenschouwneming door den Lt. Generaal VAN GEEN, op de *Aalster* heide. Des morgens te half vier ure ging de uittogt derwaarts. Dezelve duurde drie uren. Er was bijna tien of twaalf duizend man van de onderscheidene afdeelingen tegenwoordig, waaronder ook de Utrechtsche Studenten en de Koninklijke en Groningsche Jagers. Te half vier ure des middags trok het Corps weder *Helmond* binnen. Het was dus twaalf uren, zonder rusten, onder de wapens en in beweging geweest. Hoe afgemat, onvermoeid was de ijver en ver-

sterkte de geestdrift na zoo een grootsch gezigt van duizende krijgers, wier houding en gemoedsgesteltenis de Generaal zelf had bewonderd en vereerd.

Den 18 April ging, op hoog bevel, de togt naar *Eindhoven*. Aldaar was het hoofdkwartier der *eerste Brigade, derde divisie*, waartoe de Leidsche Jagers behoorden. De geheele *divisie* bevond zich aldaar. Te gelijken tijd bijna rukte daar binnen een Bataillon plattelandsche Groningsche Schutters, onder bevel van den Majoor VAN CALCAR. Tusschen deze brave Schutters en de welgemoedigde Studenten kwam weldra de beste overeenstemming en hartelijkste toegenegenheid, en wel in die mate, dat de Groningers, des noods, hun leven voor de Leidsche Jagers zouden opgeofferd hebben.

De bezetting in *Eindhoven* was zeer sterk; de dienst, daardoor, niet zeer bezwarend. De wapenoefeningen geschieden dagelijks, meestal in volle rusting; dan eens in vereeniging met andere, brigadesgewijze, dan weder met de geheele afdeeling op eene der dichtst bijgelegene heiden. *Noord-Brabant* toch, en vooral de *Meijerij van den Bosch*, heeft aan zoodanige uitgestrekte heivelden geen gebrek. — De zomer kondigde zich vrolijk aan. De hitte nam reeds aanmerkelijk toe. Dezelve maakte de wapenoefeningen niet

zelden onaangenaam. Zij echter werd, moedig, doorgestaan en bestreden. Voor den roem des Vaderlands kon men hongeren en dorsten, en het voordeel werd hieruit geboren, om zich, tijdig, aan de vermoeijenissen en bezwaren van een' zomerveldtogt te gewinnen. Dit wijs beleid en bestuur is, naderhand, gebleken van de grootste nuttigheid te zijn geweest.

Op de dagen van 20, 26 en 27 April geschiedden er *inspectien* met de geheele 1^e *Brigade* der 3^e *divisie*, zoo wel door den Kolonel Kommandant der Brigade, als door den Lt. Generaal MEYER, welke de Studenten, minzaam, aansprak. Schoon de laatste inspectie over bijna 1000 man liep, was die, welke Z. K. H. PRINS FREDERIK deed, talrijker. Hierbij waren Kavallerie en Artillerie aanwezig. De Prins liet het Corps verschillende bewegingen maken, vooral als *tirailleurs*. Hij betuigde, in de vriendelijkste bewoordingen, zijn genoegen. Toen hij den kring verliet, ging het blijde gejuich op: *Leve de Koning!* *Leve Prins Frederik!* en werd hetzelfde terstond vervangen door het aanheffen van het Volkslied van TOLLENS. De Prins vertoefde en verliet de brave Jongelingen niet, voor dat zij hunnen vaderlandschen zang geëindigd hadden.

Drie en eene halve maand werden, te *Eind-*

hoven, rustig doorgebracht. Schoon in eenen staat van onzekerheid, altijd den moeilijksten, en bij de verveling van den ledigen tijd, bleef de vaderlandsche geest levendig. Van tijd tot tijd verspreidde het gerucht, dat het leger voorwaarts zou oprukken. Verschillende aanstalten tot een aanstaand vertrek gaven aan het gerucht somtijds geloof en bijna zekerheid, dat er, wel-dra, iets beslissend zou voortvallen. Maar veelal bleef het bij gissingen en vermoedens; die, met geduld, doorgestaan werden. Eindelijk gaf de *inspectie*, door den Koning en zijne beide Zonen, op den 29 Julij, aanleiding, om te gelooven, dat er iets groots zou gebeuren. De woorden, door den Koning, bij die gelegenheid, gesproken, deden, meer dan waarschijnlijk, vermoeden, dat er een veldtocht op handen was. Deze Koninklijke in oogenschouwneming van het leger ontstak, overal, de geestdrift, en vooral bij onze Jongelingen, die, als uit eenen staat van werkeloosheid opgewekt, in zich een nieuw leven gevoelden ontgloeijen.

Groot was het genoegen van den Vorst, de overtuigendste blijken te ontvangen van den uitmuntenden geest, die zijne krijgsmagt bezielde. Hij verklaarde zich gelukkig te gevoelen bij het zien van die moedige strijders, welke hun bloed en leven voor het Vaderland veel hadden —

bij het aanschouwen der Vrijwilligers, die, in het oogenblik des gevaars, de wapenen aangordden; die allen Zijne roepstem: *te wapen!* met geestdrift hoorden en volgden; die, sedert zoo vele maanden, aan de grenzen van Oud-Nederland stonden, en, met eene edele volharding, ongemak en opofferingen verdroegen; die niets vuriger wenschten, dan, met de wapenen in de hand, den vijand te toonen, welke gevoelens in hunne boezems klopten; welk vertrouwen zij stelden op de Voorzienigheid en de regtvaardigheid der zaak, die hen naar het veld van eer deed snellen.

En nu sloeg weldra het beslissende uur. Het lang verbeide: *voorwaarts!* ging van den troon uit, en, met onvergelykelijke snelheid, stond de moedige PRINS VAN ORANJE, als Opperbevelhebber, naast zijnen waardigen Broeder, aan de spits van het leger.

Het Leidsche Jagercorps was, in een oogenblik, gereed. Reeds den 2^{den} Augustus was alles marschvaardig. Des morgens te vijf ure geschiedde de gewenschte uittocht. Al de Bagagie, Kaisse en Karren moesten achterblijven. Dit wekte het geloof op, dat er zeer zeker beslissende daadzaken zouden voorvallen.

Was er eene vaste geestdrift, toen de Jagers te wapen togen, niet minder was dezel-

ve in dit oogenblik. Het was dat lang gewenschte, waarin zij nu voor den heiligen strijd, tot welken zij waren uitgetogen, zouden optreden. De togt ging door *Strijppgestel*, *Veldhoven* en *Krigtsel*. Het eerste Bivouak was *Groot Wiltzert* bij *Bergeijk*. De geheele divisie zou zich aldaar bijeenverzamelen. De verwijdering van goed en drinkbaar water was niet aangenaam. De grond is hier moerassig: het water niet zuiver. Dit onaangename werd, met vrolijkheid, bestreden en gelèden. Hier moest elk aan den arbeid, om den honger te bevredigen. Spoedig waren de kookgaten gedolven, het stroo en het hout gehaald en aangebragt. De soep werd gekookt. Zij was het eerste, door eigen handen gereed gemaakte, gereg. Het was niet smakelijk uitgevallen, doch de honger wekte den eetlust op. Men spijsde met vermaak. De nachtrust werd genoten: nogtans niet, dan nadat de noodige maatregelen tot veiligheid genomen en in het werk gesteld waren. — Vrolijk was, des morgens van den 3^{den}, het Jagercorps weder onder de wapenen. De dagorder van den Kroonprins, waarin Z. K. H. bekend maakte, dat hij zich aan het hoofd des legers had gesteld, werd voorgelezen en met belangstelling en toejuiching gehoord. Men dacht aan geen gevaar, aan geen gebrek, aan geene

ramp. Op de proef moest hunne getrouwheid aan eed en pligt blijken: Behoorlijke en doelmatige voorzieningen waren, door de kavallerie, genomen. De togt was op *Pestel*. Alvorens daar binnen te rukken, werd het Pestelsche bosch, al tirailleerende, doorgegaan. Men vermoedde, dat, in hetzelfde, zich Belgen verschoolen hadden. De Pestelsche abdij werd voorbijgetrokken, om, over de heide, naar *Arensdonk* te komen. Deze togt was moeilijk en gevaarlijk. Lichtelijk was eene onverwachte overvalling van den vijand mogelijk, of men zou zelfs op hem kunnen stuiten. Het weder was schoon, maar de hitte brandend, schier onverdragelijk en onleschbaar. De dorst vermeerderde met elken voetstap. De waterflesschen waren ledig. Er was geene gelegenheid geweest, dezelve te vullen. Hoogstaangenaam was de verschijning van eenen stilstaanden plas in deze woestenij, op deze dorre heide. Het water was troebel en modderig: maar het werd godendrank bij zoo veel uitgestaan gebrek. Schoon sommige, van vermoeienis, hadden moeten achterblijven, was de intogt in *Arensdonk* zeer geregeld. De vermoeiden waren, door de Artilleristen, op de Ammunitie-wagens en kanonnen medegebragt, en vereenigden zich weder met de overige. Er werden biljetten uitgedeeld, om bij

de inwoners te spijzen. Des avonds, te zeven ure, was er verzameling in de groote laan bij de kerk, en aldaar werd, zoo veel mogelijk, op stroo, onder den blooten hemel, de nachtrust genoten.

Des morgens van den 4^{den} ging de togt over *Rethy* en *Bailen* op *Moll*. De zon brandde hevig. De hitte was daardoor niet minder drukkend en afmattend, dan den vorigen dag. Het stof, hetgeen aan alle kanten opvloog, vermoeijekte elken voetstap, en veroorzaakte, bij gebrek aan water of eenigen anderen drank, droogte in den mond en de keel. Honger kan lang geleden, maar dorst bijna niet doorgegaan worden. Wie nog iets in zijne waterflesch had, deelde het, gulhartig, aan zijnen makker mede. Minder nogtans was hier de vermoeienis, dan den vorigen dag: meerder echter was het gevaar hier aanwezig. De volksgeest was alhier zeer slecht tegen dien van ons. Men ontdekte, dat vele inwoners, zoo wel van geweren, als van pieken voorzien en met dezelve gewapend waren. De Generaal deed afkondigen, dat, zoo deze wapens niet, binnen twee uren, afgegeven werden, het dorp zou worden in brand geschoten. Die bedreiging scheen geen' schrik te veroorzaken. Twee Officieren, met eenige van onze Jagers en van ROOKMAKER gingen de hui-

zen onderzoeken, en vonden, daarin, eene menigte pieken en andere wapenen, die zij met zich voerden. — Er werden biljetten afgegeven, om zich bij de inwoners te ververschen: doch de nacht werd, te gelijk met de Jagers van ROOKMAKER en die van *Groningen*, op het kerkhof doorgebracht.

Op den vroegen morgen van den 5^{den} was alles weder in geregelde beweging. Met het reserve Bataillon der 8te Afdeeling, onder bevel van den waardigen en braven Lt. Kolonel COX VAN SPENGLER, maakten onze Jagers de voorhoede van de Brigade uit. Men trok op *Behringen*. Het ging eerst op *Olmen*. Aldaar werden vijftig pieken en eenige geweren overmeesterd. Van daar op *Oostham*; gaande op den weg derwaarts, verhaalde een boer, dat dit dorp door honderd vijftig Belgen bezet was. Deze boer was, in het veld, door den vrijwilligen Majoor bij de staf der divisie DE ALBIAC, gevonden. Van zijn bericht werd, terstond, aan den Lt. Generaal, die over de divisie het bevel voerde, kennis gegeven. Den Oversten COX VAN SPENGLER werd hierop gelast, de noodige voorzieningen en stellingen te nemen. Er werd eene sectie van onze Leidsche Jagers, onder aanvoer van den Lieutenant DE BEER PORTUGAEL, gezamenlijk met een gedeelte van het voor-

noemde reserve Bataillon, gedeeltelijk, en *tirailleurs*, afgezonden, gedeeltelijk, als sectien, gesloten, bestemd, om het dorp aan te vallen, zoo de Belgen hetzelfde niet wilden verlaten of zich in staat van tegenweer stelden. De Tirailleurs rukten, aan beide kanten, het bosch in, vormden eene keten, die het dorp omvattede, en, als 't ware, insloot. Op eenigen afstand genaderd, werden zij onverwacht en verraderlijk, door hevige schoten der Belgische onverlaten begroet. Het geschiedde meest uit de voorhoede van een detachement Huzaren, doch het deed geene schade. Als oude, in den krijg geoefende en geharde Soldaten, gingen onze jeugdige, nog niet lang onderwezen en onbeproefde Jagers op deze vermetele vijanden los. Zij vreesden de kogels niet. Voor de hunne week de vijand en deinsde terug, regts af. Het gevecht was woedend. De Belgen gaven, dapper, vuur, maar te hoog. In het dorp werd uit de huizen, verraderlijk, geschoten. Zoodra het vurig antwoord uit onze musketten kwam, gingen zij op den loop. De afgezondene Sectie onder den L^t. DE BEER PORTUGAEL werd door eene andere Sectie, onder bevel van den Lieutenant VAN ZUTPHEN versterkt. Het beleid van den Kapitein voorzag in deze noodzakelijke versterking. Hij was van voornemens, met de twee

overgeblevene Section de regts afgetrokkene tirailleurs te volgen, doch de Overste COX VAN SPENGLER gelastte hem in het dorp te rukken en hetzelfde te doorzoeken; aan dien last werd, gewillig en moedig, voldaan. Men zou zich niet hebben verwonderd, dat verscheidene gewapende Belgen zich hier schuil hielden... Eenig gespuis kon nog zijn achtergebleven. De huizen, waaruit gevuurd was, werden opengeslagen: de kwaadwilligen, die zich in het gevecht gemengd hadden en zich nog daar bevonden, gevangen genomen. Tot meerdere veiligheid werd er in sommige huizen geschoten. Ongelukkig werd eene vrouw, doch niet gevaarlijk, gewond. — De Kapitein liet nu *appel* blazen, om de verwijderde Section tot de zijne te doen wederkeeren en zich met hen te verzamelen. Dit werd niet gehoord. De afgevaardigde Section waren den vijand achtervolgd, en, daardoor eenigzins van den weg afgedwaald. De *kolonne* rukte echter op naar *Behringen*. Een oogenblik was er rust. Onze troepen begaven zich weder voorwaarts, en, na een uur voortgetrokken te zijn, werd hun, door den wakkeren Generaal MEYER, berigt, dat, even als te *Oostham*, door onze Jagers en de tirailleurs van de 8te Afdeeling, met onverschrokken moed en hevige vervolging met hunne kogels, de Belgen uit *Quaad Meche-*

len waren verjaagd. Deze tijding was blijdschap en versterkte den moed: doch geene vreugde zonder droefheid. Bij dien moedigen strijd was de jeugdige en veelbelovende HUËT aan het been, gekwetst. De zorg van den braven Geneesheer van het Corps, den Heer VAN LEDE, liet niets wenschelijks ter verzorging van den gewonden over (1).

De twee uitgezondene Section der Jagers waren nog niet terug gekomen. Het reserve Bataillon der 8ste Afdeeling bleef onder weg, in een dorp, en werd, aan de voorhoede, door twee Kompagnien der 13de Afdeeling vervangen. Hoe meer *Behringen* werd genaderd, hoe meer de twee Section, onder bevel van den Kapitein, een hevig geweer-vuur vernamen. In het verschietschiet zagen zij eenige karren, regts van hen, op *Behringen* aanrijden. Men wist niet van

(1) THEODORE GUILLAUME HUËT was Kandidaat in de letteren, Student in de Natuurlijke Wijsbegeerte aan deze Hoogeschool. De vijandelijke kogel spaarde zijn jeugdig leven en bewees zijne trouw en zijnen moed. Voor de magt eener hevige ziekte, echter, bezweek hij, na een Christelijk geduldig lijden, onder hetwelk zijn voortreffelijke aanleg zich meer en meer ontwikkelde tot een hooger en beter leven. Hij stierf, te Amsterdam, aan het huis van zijnen Oom, den 12 September, 1831, in den ouderdom van 23 jaren. Zijne nabestaanden berusten in den wil van God, die altijd wijs en aanbiddelijk is. De nagedachtenis van hunnen lieveling bleef hun over met het uitzigt in de eeuwigheid.

waar dit vuur kwam, en meende, dat eene schermutseling met de troepen eener andere divisie daarvan de oorzaak was. In plaats van den grooten weg te vervolgen, trokken zij, dwars over de heide, naar *Behringen*, om zich, ter verdediging, te vestigen. — Terwijl deze twee Sectionen, onder aanvoer van den Kapitein, naar die plaats optrokken, hadden de twee andere, onder bevel van de Lieutenants DE BEER PORTUGAEL en VAN ZUTPHEN, hunnen weg derwaarts hernomen. Zij meenden hunne wapenbroeders aldaar reeds te ontmoeten, en zich met hen te vereenigen. In plaatse daarvan, werden zij, met eene hagelbui van kogels, verwelkomd. Zij waren op nieuw van den regten weg afgedwaald. Rust werd er niet genomen. Men kon niet nagaan, door wie de schoten gedaan werden. Maar vriend of vijand, het was onverschillig. De proef moest, met beleid, ondernomen worden. Vrienden moesten niet verlaten, vijanden moesten verjaagd worden. Het aantal der Belgen schatte men op duizend man: maar, met eenen stormpas, rukte men er op in. De vijanden werden op de vlugt gejaagd en overwonnen met achterlating van verscheidene stukken *equipement* en zelfs van hunne muzikinstrumenten. Zoo geweldig was hunne schrik en verwarring. De brave STOLLÉ bekwam, in dit gevecht,

door een' geweerkogel eene gevaarlijke wond aan de beide dijen. De Korporaal onzer Jagers, de Heer C. VAN DER VLIES maakte, bij deze gelegenheid, met nog eenige Jagers, waaronder de Student Jager H. BAKKER, de spits der kolonne uit. Deze spits diende ter verkenning van de vijanden. Zij was vooruit getogen. Het zien van den vijand schrikte haar zoo min af, als het gevaar. Zij drong door tot *Behringen*. Door heldenmoed aangevuurd, ging zij op de vijanden los. De Heer BAKKER trof, aan den ingang van de stad, een' Belg aan, dien hij dacht gewapend te zijn en verraderlijke oogmerken te hebben, waarom hij hem aantastte, van de kogels, die hij bij zich had, beroofde en, na eenige worsteling, gevangen wegvoerde. De Heer VAN DER VLIES vervolgde, onbeschroomd, zijnen weg. Hij was, daar zijne bijhebbende manschap naar de Sectie was terug gegaan, eerst alleen; maar een Sappeur van de 13^e Afdeeling, met name JAN STAP, die afgedwaald was, volgde en voegde zich bij hem. Zij kwamen, beide te gelijk, op de groote plaats te *Behringen*. Hun dreigde, onverhoeds, het schrikkelijkste doodsgevaar. Zij stonden over een aantal Belgen, die op hen vuur gaven. Met eene buitengewone tegenwoordigheid van geest, verborgen zij zich achter een muurtje en hieven, als van de zegepraal verze-

kerd, een luid: *houra!* een vrolijk: *Oranje boven!* aan. De Belgen schenen te vreezen, dat deze voorhoede weldra door de gansche kolonne zou geyolgd worden, geraakten in verwarring, smeten hunne wapenen weg en reddten zich door eene laffe vlugt. Weldra kwam ook de gansche kolonne binnen rukken. Het vuur had opgehouden. De overige jagers volgden spoedig. Toen was de stad bijna geheel verlaten en, gedeeltelijk, geplunderd.

De Student BEECKMAN was reeds gesneuveld. Zijn lijk lag, als verlaten, op een aardappelen-veld. Dit bericht werd, met ontzetting, gehoord. De vriendschap snelde derwaarts. Er was geene redding mogelijk. Schoon zijn lijk nog lilde, was hij, waarschijnlijk, op het oogenblik, dat hem een geweerkogel trof, bewusteloos ter aarde gevallen en gestorven. Zijn zielloos deel werd, op eene kar, naar de overwonnen stad, voorzigtig, gereden, om verpleegd en begraven te worden.

Behringen was alzoo, manmoedig, ingenomen. Hoe, zeer, de vijand zich derwijze had geposteerd, dat geen geregelde aanval kon begonnen worden, had men hem evenwel, door de hevigheid van onzen aanval, naar alle zijden op de vlugt gedreven. Er kwam bevel, om te *Behringen*, te vertoeven. Er was daar bijna niets tot voedsel, zelfs tot eenige verkwikking, te verkrij-

gen. Het gebrek dreigde en was reeds, voor het oogenblik, aanwezig. Er werd in den nood voorzien. Des middags werden er levensmiddelen uitgedeeld en het Corps voorzag zich zelf van stroo. De ligging 'zou weder, op den harden grond van een akelig kerkhof, onder het breede uitspansel des hemels zijn. Maar, te zes ure des avonds, vielen er ontzettende regenvlagen, die den grond doorweekten. Eenigen namen toevlugt tot de school, welke bij de kerk was gebouwd. In sommige verlatene huizen en stallen werd het stroo, ten nachtleger, gespreid; terwijl eenige zelfs, onder een afdak, of onder het stroo, zich tegen den regen beschutteden. Voor de gekwetsten was, behoorlijk, gezorgd. Zij waren, op eene kar, op een zacht bed gelegd, medegevoerd en, verder, broederlijk bewaakt. De gesneuvelde BEECKMAN zou, den volgenden dag, ter aarde worden besteld (1).

Na zoo vele doorgeworstelde vermoeijenissen en gevaren dacht men zich, hoe ongemakkelijk ook, in verkwikkelijken en versterking geveden slaap neder te vlijen. Maar, te half elf

(1) LODEWYK JUSTINUS WILHELMUS BEECKMAN, geboortig te Kampen en Student in de Regten aan deze Hoogeschool. Hij was, toen hij sneuvelde, naauwelijks negentien jaren oud. Zijn Vader was reeds overleden. Hij wordt van zijne moeder en zijne bloedverwanten, diep, betreurd. Hij was hunne streelendste hoop, en geacht bij allen, die hem kenden.

ure bijna, schalden de hoornen der verscheidene Corpsen het vreeselijkste en ontzettendste alarm. — Verschrikt rezen allen op en grepen naar de wapenen. Elk snelde naar de plaats van den wapenkrêet. Een gedeelte der stad stond in fellen brand. De hitte der vlam drong de naderenden terug. Wolken van brandenden rook dreigden te verstikken. Vurige vonken vlogen door het luchtruim en de woedende vlammen schenen alles, rondom zich, aan te tasten, te vernielen en de geheele plaats in puin en asch te verteren. Er was schier aan geene redding te denken. De Inwoners waren wel gevlugt, doch men vreesde, en niet zonder grond, voor verraad. De boosaardige vijand was niet te vertrouwen. De brand kon, door den euvelmoed der Belgen, zijn gesticht. De Inwoners zelve konden baldadig genoeg zijn geweest, om hunne eigen woningen en bezittingen, tot spijt der Hollanders, aan de vlammen ten prooi te geven. Men waande, hierbij, dat de verraderlijke DAINÉ in deze oorden zich ophield, en, begunstigd door de verwarring, zich deze gelegenheid zou ten nutte maken, om de onze aan te vallen en te overweldigen. Gaarne zou men, ter blussching van den brand, zijn te hulp gevlogen, doch het gevaar vermeerderde. De amunitie- en kruidwagens waren blootgesteld aan het vuur en de vonken.

Zij werden terstond weggevoerd. Men was bedachtzaam op eigen veiligheid. Na, behoorlijk, voor de gekwetsten zorg gedragen te hebben, werd de brandende stad ontruimd. De runderbeesten, de paarden en de wagens werden, gelukkig, geborgen. Een Bataillon der 13^e Afdeling bleef achter, om, zoo het mogelijk was, den brand te blusschen. Deszelfs dienst was voorbeeldig. De *Artillerie* en de *Caissons* namen hunne stelling op den weg naar *Coursel*, een dorp, een half uur van *Behringen*, gelegen. Op een versch omgeploegd land werd hier de nacht doorgebracht. Door regen en nachtkoude bijna verstijfd, werd ook dat oorlogs-onheil getart en doorgestaan. Des morgens, van den 6^{den}, te zes ure, ging, na eenen onrustigen, benarden en schier slapeloozen nacht, de togt weder naar *Behringen*. De brand was gebluscht. Acht huizen en vijf schuren lagen in de asch. Nu meende men, dat dezelve was ontstaan, uit hoofde dat de Belgische Dragonders, die in de stad gelegen en zich, door eene overhaaste vlugt, gered hadden, hunne vuren niet hadden uitgedaan. Deze dag werd, hier, doorgebracht. Eene dagorder van den Generaal MEIJER, zwaaiide den Leidschen Jagers den verdienden lof toe over hunne voorbeeldelooze dapperheid bij *Oostham*, *Quaad-Mechelen* en *Behringen*.

Nu had de treurige begravemis van het lijk van den gesneuvelden BEECKMAN plaats. Hetzelve kon, door den drang des gevaars, niet plegtig met krijgs-eer ter aarde worden besteld. Geene treurrede werd uitgesproken. Tranen werden hem gewijd. Zij waren de tolken van ongeveinsde broederliefde en vaderlandsmin. Hij rust daar, de edele, met de eeuwige lauweren der overwinning gekroond. Hij ruste daar, om, in den zaligen morgen der opstanding, met de kroon der zegepraal, onder de helden voor vrijheid en regt, gesierd te worden! In diepe stilte werd hij, helaas! begraven. *Leiden* rigte hem een gedenkteeken op: waar.....? naast KEMPER.

De *zevende* van Augustus daagde. Het was Zondag. Het gevaar gedoogde niet dien aan de rust te wijden. Op den arm der Goddelijke Voorzienigheid vertrouwende, toog het Corps, over *Lummen* naar *Beerenbroek*, een klein dorp, bijna drie uren van *Hasselt* gelegen. Men begon, op order van den Kolonel Chef der Brigade, alle de koebeesten, ten gebruike van het leger, uit de stallen te jagen en voort te drijven. — Alle mogelijke maatregelen tot veiligheid werden genomen. De togt ging voort. Op den weg ontmoette men de beide Prinsen met derzelve staf. Zij betuigden hunne tevredenheid

over het voorbeeldeloos moedig gedrag der Leidsche Jagers. Aan vele gaven zij de hand, als makkers op het oorlogsveld. Dit was eene eer, maar eene *welverdiende* eer. — Tegen den middag was de aankomst te *Beerenbroek*. Spoedig was de soep gereed. Vier der boerenwoningen waren ingenomen, om tot kookplaatsen te dienen. De Burgemeester van dit dorp was een onschikkelijk man, welke zich zijn troebel bier duur genoeg deed betalen. Den geheelen dag duurde het schieten. Men meende echter, gerust, op het kerkhof, te kunnen bivouakeren. Spoedig werd er vernomen, dat onze troepen met het leger van DAINE, geweldig, slaags waren. Dadelijk werd de weg naar *Krimpt*, van waar de donder van het geschut bulderde, gerigt. Het gevecht was hevig. Onze Jagers deelden niet in hetzelfde, maar stonden, in reserve, op den weg naar het dorp. Veelmalen liet de Hoofdman onzer Jagers, aan den Chef der Brigade, het verzoek doen, om aan den strijd deel te nemen, doch vruchteloos. Dit verzoek was een blijk van onvergelykelijken moed en weergadelooze dapperheid. Hoe hevig de strijd was, en de tijdingen en geruchten zeer dubbelzinnig, raadselachtig en schrikverwekkend waren: hoezeer zij, bij hunne uittrekking uit *Beerenbroek*, reeds vele ge-

kwetsten ontmoetten, en zij onder dezelve den Kolonel VAN BALVEREN, den Lieutenant RAMBONNET, en vele andere Officieren van de 13de Afdeeling en van het Bataillon Vriesche Schutterij van den Majoor KIRCHNER, op wagens zagen wegvoeren, zouden zij zich, met heldenvuur, in het gevecht vermengd hebben: want geen berigt, hoe akelig ook, verontrustte de gemoederen, maar versnelde den moed, om den boozen vijand te bestrijden. Hardnekkig en bloedig was het gevecht, doch, het eindigde met eene welbestuurde, achterwaartsche beweging van onze zijde. De Belgen waren te sterk begunstigd door het *terrein*, waardoor het zeer moeilijk was hen, in den nacht, uit hunne stelling, te verdrijven. — De troepen verzamelden zich achter *Beerenbroek* en hunne beweging werd door onze Jagers gedekt. Zij stonden daar op eenen hoogst gevaarlijken post. Elk oogenblik werd een nieuwe aanval van den vijand te gemoet gezien. Hij echter bleef rustig, schoon nooit te vestrouwen. Op hoog bevel werd naar *Beerenbroek* teruggetrokken. Met de andere teruggekeerde Bataillons werd, aldaar, op het kerkhof gebivouakeerd. Eer de dag aanbrak, werden zij gewekt door geweer-schoten. Eene patrouille der Belgen overviel het bivouak van het flankbataillon der 13de Af-

deeling. Dadelijk stonden onze Jagers in staat van verdediging: doch zij was niet noodig. Het moedig gedrag van den Kapitein HOEK en zijne flankenrs had de Belgen, met eene algemeene losbranding, afgewezen en verjaagd.

Het was de *achtste* Augusten. Te vijf ure des morgens was alles reeds onder de wapenen en vaardig, om den vermetelen en bloeddorstigen vijand, tot door *Hasselt*, te vervolgen. Zeer groot was de geestdrift en de vreugde, toen de beide Prinsen, met derzelver staf, aan de spits der geheele divisie, der Kavallerie en Artillerie, zich aan hen vertoonden; hen, vriendelijk, aanspraken en hunnen moed, door eigen heldhaftig voorbeeld, verdubbelden. Met blijmoedigheid trok men voorwaarts. Weldra stond men op het slagveld van den vorigen dag. De aanschouwing van hetzelfde toonde de hevigheid van den geleverden slag. Het getuigde tevens van den fellen schrik en de overhaaste vlugt van den baldadigen en pogebenden vijand. Op eene plaats werden nog eenige gewoeren gevonden, die aan rotten stonden. Men ontdekte ook nog op hun verlaten bivouak eene half toebereide koe. De gesneuvelden waren tusschen het koren en onder stroo verborgen. Het verlies der Belgen moet zeer groot zijn geweest: want, in weerwil van hunnen list, om hunne dooden te verbergen,

zag men overal bebloede, misvormde, akelige lijen, en, helaas! vele gekwetsten gilden nog van pijn en smart of worstelden met de angsten des doods. Zoo schrikkelijk was de verslagenheid des vijands, dat zij hunne gewonden niet hadden kunnen, noch durven verzorgen. Deze is eene lafheid zonder voorbeeld. Wie de zijnen verlaat, wordt verlaten. Wie vreest, is de rampzalige. Wie eene slechte zaak verdedigt, heeft voor het minste geritsel. De Belgen vonden. De togt der onzen werd voortgezet tot *Kermpt*. Hetzelfde was, door den vijand, reeds geheel verlaten, en de doortrekking van dit dorp geschiedde ongestoord. De marsch ging in eene kolonne. De Leidsche, de Groningsche van den L. Kolonel VALKENBURG en de Noordhollandsche Jagers van ROOKMAKER trokken voorop. Het oord is hier schoon, bevalig, boschrijk, schilderachtig. De vijand werd achtervolgd en achterhaald. Spoedig werd hij ontdekt. Hij had zich in eene stelling geplaatst, welke den onzen de voortrukking dreigde te verhinderen. Aan den PRINS VAN ORANJE, Opperbevelhebber van het leger, werd hiervan, onverwijd, berigt gedaan. In eigen persoon kwam hij de vijandelijke stelling onderzoeken en opnemen. Een oogenblik deed hij rust houden. In hetzelfde bedacht, maakte en verorder-

de hij, met de grootste bedaardheid, de noodige schikkingen. Hij liet de divisie onzer Jagers, welke op eene enkele kolonne stond, tegen den vijand oprukken. Ook dadelijk nam elk Bataillon zijne aangewezen plaats, en, in weinige oogenblikken, was alles tot den aanval gereed. Onze Jagers trokken, moedig, maar tevens behoedzaam, vooraan, van heg tot heg, van struik tot struik. Weldra begon het hevigste vuur van beide zijden. Het duurde echter niet lang. Op des vijands geslotene kolonne werden twee schoten niet schroot gedaan. De uitwerking hiervan was verschrikkelijk. De brullende vijanden konden geen' wederstand bieden. Zij liepen, als door het boos geweten voortgezweept, in wanorde terug. Zij hadden vele verliezen: de onze geen. — Deze dag echter was zeer vermoeijend. Al tirailleerende moesten onze brave Jagers de akkers over en de bosschen door. De beschrijving hiervan is schier niet mogelijk. Wie zegt het, hoe hoogst moeilijk het is, in een bedekt terrein, het tirailleurs-vuur aan te voeren en te overzien?

De vijand was verjaagd. De ruitery vervolgde hem tot *Wimmerlingen*. Onze Jagers kwamen te *Kuringen*, een uur aan de andere zijde van *Hasselt*. Een uur bijna was er rust, maar de moedige rust niet. *Hasselt* moest worden in-

genomen. Het ging derwaarts. Het was reeds ontruimd en door een gedeelte onzer troepen, voornamelijk door de Kavallerie, bezet. Het leger van den verraderlijken DAINÉ was op de vlugt gejaagd, zijne kas was in onze handen gevallen, zeven stukken geschut waren vermeersterd, 600 geweren en veel bagagie overweldigd en 300 van zijn volk gevangen genomen.

Men was te *Hasselt* gekomen. Het duurde eenen geruimen tijd, eer onze vermoeide, schier afgematte, Jagers biljetten tot huisvesting verkregen. Zoo lang zij naar dezelve moesten wachten, hadden zij nog een der posten te bezetten. Er werd rust, maar zeer ongerust, genomen. Waar het vertrouwen ontbreekt, is geene zekerheid. En geen wonder! men vernam en vergewiste zich, dat, op het stadhuis alhier, eene zekere hoeveelheid wapens, kleedingstukken en verdere toerusting, opgeslagen en aanwezig waren. Zij waren bestemd voor de *garde civique*. Onder deze kleedingstukken was eene zeer groote hoeveelheid van zwarte lederen koppels. Bij de organisatie onzer Jagers was er, in onze magazijnen, geen zwart leder voor handen geweest. Het schoonhouden van het witte leder is, voor elken krijgsman, in het veld, niet alleen moeilijk, maar onmogelijk. Hier kon in dit moei-

jelijke en onmogelijke worden voorzien. Met voorkennis van den Lt. Generaal der divisie ontving elken Jager eene zwart lederen uitrusting. — Hoe zeer deze dag (den 9^{den}) een *rustdag* werd genoemd, was er, des avonds, nog eene inspectie voor den Bevelhebber der Brigade. Toen de Prinsen hier, te *Hasselt*, hun hoofdkwartier gevestigd hadden, deden onze Jagers, als moedige voorstanders van vrijheid, recht en bescherming, de eerewacht.

Onder begunstiging van het schoonste en aangenaamste weder, begaven zich onze vrijwillige Jagers, des morgens (van den 10^{den}) te vijf ure, uit *Hasselt* naar *Brustem*, den weg inslaande naar *St. Truijen*. De kompagnie mogt aldaar echter niet vernachten. Zij, bivouakkeerden alzoo te *Brustem*, gedeeltelijk op het open veld, of behielpen zich in schuren. Een gedeelte was op de wacht. De nacht was regenachtig. Zij, die zich, onder den blooten hemel, bevonden, mogten zich van eenige halmen, die op het korenveld waren, ter bedekking voorzien; zij werden echter, met hunne geweeren, doornat geregend, en sliepen weinig, daar zij, om de twee uren, op hunnen post geroepen werden.

Niets merkwaardigs voor de onzen was op dezen dag verder voorgevallen. Belangrijker was de volgende (de 11^e). Reeds des morgens, te vier ure,

waren onze jagers verzameld. Een uur later trokken zij naar *St. Truijen*. De geheele divisie van den Generaal MEIJER was daar bij een. Met dezelve vereenigd, liep de togt naar *Tienen*. Bekoorlijk is deze landstreek. Vruchtbare heuvels en schilderachtige dalen wisselen elkander af. Voortreffelijk zijn de gezigten in het verschiep, die zich aan het oog vertoonen en den reiziger in bewondering zetten. — De stad *Tienen* werd doorgetrokken en voorts den weg op over *Complich* en *Roosbeek* naar *Bäutерsem*, een dorp op den straatweg van *Leuven* naar *Tienen*. Deze laatste plaats was reeds bezet door de divisie van den Generaal, HERTOG VAN SAKSEN WEIMAR. Reeds bij den intogt waren de gevolgen, die het bieden van tegenstand door de Inwoners hadden veroorzaakt, zichtbaar. Onze Jagers waren bestemd, om met de twee andere Jagercorpsen, met wie zij de voorhoede uitmaakten, buiten *Tienen*, den weg naar *Leuven* op te trekken. Het was brandend heet. Er was geene gelegenheid, om eenige rust te bekomen. De vermoeienis was ontzettende en vermeerderde met elken tred. De dorst was weder onverdragelijk, en de keel bijna verdroogd. Moerassig en smakeloos water, met de hand uit greppels en slootten geschept, werd tot leeniging ingeslorpt, doch leschte de dorst niet. Dit gebrek moest wor-

den en werd doorgestaan; terwijl het grootste gevaar onze vermoede Jagers nog verbeidde. Naauwelijks waren zij *Bautersem* doorgetrokken, of het gevecht begon. Men vermoedde, in 't eerst, geen aanval noch gevecht. Er werden posten uitgezet en men meende, eenigen tijd, zich van de vermoeienis te herstellen; doch de vijand begon te schieten, en, met rassche schreden, te naderen en aan te vallen. Het grootste gedeelte der divisie was, met de Artillerie en Kavallerie, te *Tienen*, achtergebleven, en alzoo moest het gevecht worden aangenomen; zoo als het, in soortgelyk geval, slechts geschieden kon, en de nood het vorderde. — De strijd was hevig en werd tot laat in den avond volgehouden. Aan den linkerkant van het dorp tirailleerden de twee andere Jagercorpsen. In het midden en voor het dorp werd, door de Soldaten van de 3de Afdeeling en onze Jagers, manmoedig, gestreden. Op onzen regtervleugel werd, alleen door tachtig van onze Jagers, den vijand, dapper, wederstand geboden: doch daar dit vuur minder zwaar was, dan dat der overige strijders, begon hij van dien kant hen te omsingelen en kwam, met eene zeer groote overmagt, begunstigd door den heuvelachtigen grond, voor hen schieten, en dreigde hen te overwel-

digen. In 't eerst trokken de onze hier terug in eenen hollen weg ter linkerzijde van den straatweg. Van daar onderhielden zij een levendig en aanhoudend vuur op een bataillon van den vijand, zoodat zij hetzelfde, verscheidene malen, zagen uit een stuiven. Maar hij verzamelde en herstelde zich gedurig weder en zou tot in den hollen weg zijn doorgedrongen. De Seotie, aangevoerd door den Lieutenant DEKKER, steed, in weerwil van eene hagelbui kogels, die om haar lienen floot, hem den toegang af, voegde zich bij de onzen en trok met hen terug. Het gevecht duurde voort: de avondscheen hetzelfde niet te kunnen eindigen — de nacht alleen deed het vuur ophouden. Er werd door de onze eene rugwaartsche beweging gemaakt, en laat in den nacht trokken de dapperste Jagers naar *Cumptich*. Zij moesten, na zoo groote vermoeijenissen, als zij zoo vele uren hadden doorgestreden, zich aldaar ellendig behelpen, kregen geene andere spijs, dan commiesbrood, deelden, broederlijk, het weinige, dat zij hadden, elkander mede, en konden nergens anders slapen, dan in schuren. Gelukkig, dat de Kapitein, den vorigen avond, eene kar met brood, en een paar vaatjes jenever uit de bagagie had gered, die hij met den Kapitein der Noordhollandsche Jagers en deszelfs en zijne

manschappen kon deelen, anders ware het gebrek onoverkomelijk geweest.

Daar onze Jagers het grootste gevaar hier hadden getart en het onophoudelijk gebulder van het geschut en de geweeren der vijanden hen met den dood of de verminking dreigde, mag het een wonder genoemd worden, dat niemand hunner hier is gevallen, of doodelijk gewond. Hier toch sneuvelde de Lt. Kolonel VAN VALKENBURG, welke de Groningsche Jagers aanvoerde. Hij had zich te verre in het dorp gewaagd. De Noordhollandsche Jagers hadden twee dooden en, in weinig tijds, vele gekwetsten. De onze slechts twee ligt gewonden, zijnde de Heeren C. LEEMANS en J. NIEUWENHUIS. De eerste was, door een' geweerkogel, in den linkerarm gewond. In weerwil hiervan liep hij nog naar zijne kompagnie, waar hij den laatsten aantrof, welke door een' kogel langs den hiel geschoten was. Een der hoornblazers, met name LEONARD, had eenige kolfslagen met het geweer van den vijand gekregen. Spoedig werd de Heer C. LEEMANS verbonden, en begaf zich toen, op eene broodkar van de Noordhollandsche Jagers, naar het ziekehuis der liefdadige Zusters te Tienen; derwaarts werd ook de Heer NIEUWENHUIS vervoerd. Voorbeeldeloos is de behandeling en verzorging, die zij,

zoo wel van deze liefderijke, Godsdienstige Zusters, als van twee Hollandsche Geneesheeren hebben ondervonden, welke hen, met alle mogelijke zorgvuldigheid en broederlijke deelneming, verpleegden en alles tot hunne genezing toebagten. Spoedig kon de Heer **LEEMANS** op zijne geheele herstelling hopen en, in die hoop, onder dankbetuiging voor zoo hartelijke oppassing, het uitmuntend ingerigte ziekenhuis verlaten en zich naar zijne betrekkingen begeven. Zijne genezing zoo wel, als ook die van zijnen medegekwetsten, is dan ook, onder toezigt van bekwaame Geneesmeesters en, door eigen voorzorg, geheel bewerkt.

In den nacht tusschen den 11^{den} en 12^{den} kwam er nog een twaalftal onzer Jagers in het voornoemde ziekenhuis te *Tienen*. Zij hadden, door de zware vermoeijenissen van den dag en avond, de kompagnie niet verder kunnen volgen. Zij begaven zich echter, na uitgerust te hebben, dadelijk naar hun Corps, hetgeen den togt voortzette.

Er was geen rustdag, noch rusttijd. Het snelde, met algemeenen moed, voorwaarts. — Het was de 12de Augustus, die beslissende dag der behaalde zegepraal. — De vijand had zich, te *Leuven*, te samengetrokken en in eene voordeelige stelling geplaatst aan de westzijde

van *Bautersem*, gedekt door bosschen en de uiterste huizen van dit dorp. — De Opperbevelhebber van het leger had zijne maatregelen beraamd en genomen. Reeds in den vroegen morgen kwam de geheele afdeeling opzetten. De PRINS VAN ORANJE was aan het hoofd, moedig, gelijk de held, die geene gevaren schroomt; bedaard en met bezadigheid van geest, om geen bloed, noodeloos, te doen stroomen. — Alles had eene heldhaftige houding. Onder zulk eenen dapperen en onbevreesden aanvoerder, verzekerde men zich van de overwinning. Onze Jagers waren bestemd, om, met een Bataillon van de 17de Afdeeling, weder de voorhoede uit te maken; doch, door eene zijdwaartsche beweging van dat Bataillon, verloren zij hetzelfde spoedig uit het oog. Zij volgden den steenweg, alwaar zij spoedig, en misschien wel te gelijken tijde, toen het oorlogspaar van den moedigen PRINS VAN ORANJE, onder zijn lijf, reddeloos, gekwetst werd, aan het vernielend vuur eener vijandelijke batterij waren blootgesteld. Een twaalf- of zespondskogel snorde, met geweld, tusschen den Kapitein en den hoornblazer PIETER ZIERIKZEE, van *Leiden*, door, vloog onder het paard van den Ingenieur Kapitein VAN HEURN henen en kwam in een huis achter de 4° Sectie onzer

Jagers te regt, zonder eenig verlies, zelf zonder eenig nadeel aan het Corps te veroorzaken. Spoedig werd het bevel ontvangen, dat hetzelfde zich, regtsaf van den weg, *en tirailleurs*, zou verspreiden, dan eens kanonstukken dekkende, dan weder voorwaarts rukkende, om de hoogten en bosschen te zuiveren. Het gevecht ging, met het hevigste vuur, voort. De onze bleven den vijand niets schuldig. — Bij deze gelegenheid kreeg de Jager, de Heer P. J. VAN NIEVERVAART, een' geweerkogel tegen den buik, die, gelukkig, door een' knoop gemat werd, echter zoo sterk, dat het hoorntje, hetgeen op denzelfven uitstak, daarin werd overgedrukt en de felle schok hem eene ligte kneuzing veroorzaakte. — Te midden van het gevecht, hetgeen den vijand deed terug deinzen, en in het oogenblik, dat onze ruitery gereed was, op hem, die, laf en in verwarring terug trok, in te houwen, ondekte men een' *Parlementair*, om eenen wapenstilstand te bewerken. De dagbladen hebben dit breedvoerig vermeld. De laffe Belgen hadden de hulp der Franschen afgesmeekt en de Franschen konden *die* smeekstem verhooren. Zij wendden eene dreigende houding voor en pochte op de overmagt. Maar onze zegepraal was te beslissend, om zich te laten afschrikken. Voor overweldiging moest men bukken: maar was die over-

weldiging zeker? Een wijs en dapper Veldheer laat zich niet verschalken. Hij moge tegen de listen der looze Staatskunde niet zijn bestand, voor die der Krijgskunde is hij veilig. Men weet het moedig antwoord van den Prins. Geen wapenstilstand kon worden toegestaan, dan onder beding, dat *Leuven* zou worden ontruimd, en men de verzekering had, dat er, wezentlijk, een Fransch leger op den Belgischen bodem stond. Men begreep wel, dat er onderhandelingen werden aangeknoopt: doch het gevecht bleef aanhouden. Onze helden gingen, hoezeer langzaam, steeds voorwaarts, dan eens door de bosschen, dan eens op den steenweg, verjaagden de Belgen, waar zij zich ophielden, en onze onvermoeide Jagers kwamen tot op een half uur van *Leuven* aan. Hier moesten zij bivouakeren. Bij de meeste korpsen werden de geweren aan rotten gezet, doch de misdadige Belgen maakten, in weerwil van de onderhandelingen en gegevene bevelen, van eene der poorten van *Leuven*, nog een hevig kanonvuur op onze troepen. De gevolgen hiervan zijn niet onbekend. Den beiden braven GALLIÈRES, vader en zoon, werden door denzelfden kogel, verraderlijk, de beenen verbrijzeld. Verschrikkelijke daad, die het oordeel en den vloek der eeuwigheid niet kan, noch zal ontgaan!

Hun verfoeilijk gedrag in dit alles blijkt uit de wijze, waarop zij hunne gruwelen in het werk stelden. Toen, namelijk, door den Kapitein van onze Jagers de aanstalten tot rust gemaakt waren, kwam de Overste van den generalen staf zijner divisie, de Heer ECKSTEIN, hem aanzeggen, dat hij, met de Noordhollandsche, Groningsche en zijne Jagers, de abdij van *het Park*, links van den straatweg, omtrent nog een vierde uur gaans gelegen, moest gaan bezetten: doch, vooral, bij het doortrekken van het daar hen en voerend dorp, hetzelfde te doorzoeken, en, bij het verkennen ter bezetting der abdij, de noodige voorzorgen te nemen. De togt derwaarts werd, dadelijk, ondernomen. Den 1sten Lieutenant DECKER werd, met een dertigtal onzer Jagers, de taak opgedragen, om deze verkenning te bewerkstelligen, en den togt derwaarts voor te bereiden. Zij werden, kort op, door het gansche Corps gevolgd. Uit het dorp komende, begonnen de vooruitgezondene tirailleurs een tirailleurs-vuur tegen de, voor de stad geposteerde, Belgen; want eensklaps donderde een hevig kanonnenvuur van alle de, te *Lewen* zijnde, batterijen op onze Jagers en de andere, voor de stad in stelling staande, troepen los. Het gevaar was hier allerverschrikkelijkst. Het regende kogels. Een aan-

houdend gesis en gefluit verkondigde een' duizendvoudigen dood. Maar, welk een zegen! de verraderlijke vijanden schoten te hoog, of de onze waren onder het schot. De kogels veroorzaakten voor de onze geheel geen letsel. Zij vlogen in de vensters en daken der huizen. Er werd terstond terugtrekking geblazen. De omstreeks vierhonderd uitgetogene en hier post gevat hebbende Jagers vermogten niets tegen zoo geweldige batterij en de listige kwaadaardigheid van onmenschelijke vijanden. De bezetting van de abdij was, onder zoo een hevig vuur, hetgeen niet kon afgeweerd worden, onmogelijk. Bovendien was de geheele troep, uit den hollen weg, nog niet terug getrokken. Er waren wel weinige kogels in den regter drom gevallen, doch zeer velen hadden, bij volharding in de genomen stelling, dit met hun bloed kunnen bekopen. Een behoudzame terugtred is niet zelden moedig bevonden. Een wijs en bedachtzaam Veldheer verspilt geen bloed, maar spaart hetzelfde. Zij verlieten alzoo wijsselijk hunne stelling en trokken, achterwaarts, terug, langs eenen hollen weg, naar een veiliger standpunt. Hier stond de Kompagnie stil. Zij stelde zich, op den linkervleugel van de brigade zware ruitery van den Generaal Post, in bataille. Schoon onze Jagers niet onder zijne

bevelen stonden, gaf hij hun daartoe het volkomenste regt. Ons geschut, hetgeen op een' zeer hoogen berg was geplaatst, en gedeeltelijk de stad en de helft van derzelver wallen bestrijken kon, deed eene krachtige werking. De halve batterij van de onze, die aan de andere zijde van de Abdij was, deed de vijanden wegvlieden, als wolken voor eenen overhaasten stormwind. Ach! Hier vielen vele brave Officieren en Soldaten. Onze Jagers zijn alle gespaard. De bloem van Hollands Jongelingschap bleef behouden. — Het vuur echter was van geen langen duur. De wapenstilstand was gesloten. De tijding, dat de Belgen de stad hadden ontruimd, werd bekend gemaakt. De geweren werden aan rotten gezet en voor de stad werd gebivouakeerd, bijna op dezelfde plaats, waar men vroeger rust had gehouden.

Er was niets ter verzadiging van den honger te bekomen. Weldaden worden door weldaden erkend. Hadden de onze hun commiesbrood met de Jagers van Kaptⁿ. ROOKMAKER, broederlijk, gedeeld, dubbel en edelmoedig werden, zij, door dezen achtingswaardigen Officier, beloond, door een geschenk van twee varkens en eenige andere eetwaren, die hij elders had gevonden en medegevoerd. Andere levensmiddelen konden niet uitgedeeld worden; evenmin

als den vorigen dag. Van de varkens werd soep gekookt en hetgeen daarbij kon verkregen worden, uit de nabij gelegene huizen bezorgd of gehaald. Nog eenigen bedienden zich van andere middelen, om zich te voeden. De nood maakt, in een vijandelijk land, het geen anders misdaad is, tot eene deugd. Honger is een scherp zwaard. De biggen, die men vond, werden geslacht, in stroo gewikkeld, hetgeen in de vlam werd gestoken, om derzelve borstels af te branden. Men sneed ze in stukken, kookte ze met aardappelen en roodekool en bereidde aan de grage maag eene voortreffelijke spijs. — Een gedeelte der Kompagnie trok, toen de nacht inviel, in schuren, doch de Hoofdman bleef, met eenige zijner voorbeeldige Jagers en hoornblazers, voor de stad bivouakeren.

Den volgenden morgen, zijnde den 13^{den}, werd de schorsing der vijandelijkheden bevestigd. Des morgens, te elf ure, kwam de order, om *Leuven* binnen te trekken. De 13de Afdeeling trok vooraan. Men vermoedde, dewijl de vijand reeds misdadig het vertrouwen geschonden had, nog op nieuw wederstand te zullen ontmoeten: doch de intogt werd, rustig, volbragt. Onze Jagers namen hunne positie op de wallen. De geheele 2de divisie trok de stad door. Op de markt stonden twee bataillons en eenige geladen stuk-

ken kanon. De poorten werden, behoorlijk, bezet. Een gedeelte der divisie, waartoe onze Jagers behoorden, bezette de wallen, om de stad in bedwang te houden. De inwoners, die zich, volgens het Belgisch voornemen, tot het uiterste zouden hebben moeten verdedigen, gedroegen zich, zeer verstandig, vredelievend. Terwijl de ingerukte troepen nog onder de wapens stonden, kwam de PRINS VAN ORANJE en vaardigde de merkwaardige dagorder uit, waarin hij zijnen wapenbroeders berigtte, dat zij aan zijne verwachting hadden voldaan, doch dat hunne taak was volbragt. Over den vijand was gezegpraald in eenen veldtogt van naauwelijks tien dagen. Maar de overmagt, door het Fransche leger, hetgeen in Belgie was gedrongen, raadde een' wapenstilstand aan. Zij keerden terug naar hunne oude grenzen volgens eene schikking door onzen Souverein met den Koning der Franschen aangegaan: maar zij keerden terug met eere en bekroond met de lauweren der overwinning. — Een gedeelte onzer Jagers deed de eerewacht bij den braven en moedigen Generaal MEYER.

Den 14^{den} des morgens begonnen onze vrijwillige Jagers den terugtred. De eerewacht bij den voornoemden Generaal werd afgelost, en vereenigde zich met de Kompagnie. Zij trok-

ken, uit *Leuven*, op *Rosbeek* en bragten daar het overige van den dag en den geheelen nacht door. Op den togt hadden zij geene bijzondere ontmoetingen.

Den volgenden dag (15^{den}) verlieten zij *Rosbeek* en trokken *Tienen* binnen, om aldaar te vernachten. Na zeer lang gewacht te hebben, kregen zij biljetten, om bij de burgers ingekwartierd te worden. De infanterie bezette de poorten, en een gedeelte der divisie bivouakeerde buiten de stad. De PRINS VAN ORANJE en zijne staf bevonden zich aldaar. De gekwetsten voor *Leuven* waren derwaarts overgebracht. — Te zes ure des avonds was er verzameling bevolen: maar, des middags, te half vier ure, werd de *generale marsch* geslagen. Op het gehoor daarvan was de geheele Jagerkompagnie en het Bataillon, met hetwelk zij de stad ingetrokken was, oogenblikkelijk, onder de wapenen. Men vernam, dat eene, aan de poort staande, wacht door de Belgische Vrijwilligers ontwapend en gevangen genomen was. Deze oproerige bende wendde voor, dat deze wacht het eerst op haar had geschoten. Dit echter was eene blijkbare onwaarheid en een misdadig verzinsel; want, daar de vijandelijkheden gestaakt waren, hadden alle de troepen hunne geweren afgetrokken. De zaak werd echter spoedig be-

slist en de gevangene wacht in vrijheid gesteld en terug gegeven. Onze Jagers onderwijl stonden op de markt lang te wachten en dat onder eenen aanhoudenden stortregen. Zij hadden gehoopt, dien nacht, gemakkelijk, op bedden te rusten, doch zij kregen bevel, om in het gebouw van het Collegie van onderscheidene wetenschappen te overnachten. Te *acht* ure, des avonds, betrokken zij hetzelfde, vonden geene bedden en moesten, bij gebrek aan genoegzaam stroo, op den grond, ja sommigen zelfs buiten of op de trappen liggen. — Dewijl *Tienen* eene opene stad is, deed de vrees vermoeden, dat de vorige Belgische Vrijwilligers, die niets te vertrouwen waren, heimelijk, des nachts, daar konden binnensluipen, (zoo als zij dit dan ook, in den vroegen morgen, zeer onbeschoft, waagden,) en alzoo werd het gebouw van het Collegie, hetgeen gedeeltelijk met grachten en gedeeltelijk met muren omgeven is, van posten omringd. Zij hadden de geweren geladen. De poging der Belgen scheen niet te kunnen gelukken. Er viel niets geweldigs voor.

Op den morgen van den 16^{den} werd er reeds te zes ure *reveille* (opwekking) geblazen. Zij togen, tusschen verscheidene troepen der Belgische Vrijwilligers door, en zagen nog vele van deze booswichten op hunnen weg. Zij zouden,

zoo zij konden, eenen sluipmoord aan den PRINS VAN ORANJE begaan hebben. Welk een verraderlijk volk! Zij lieten de onze, vreedzaam, voorbijgaan. Hun togt ging op *Gorssum* en *Duras*, waar zij bivouakeerden (1). Na hier den nacht doorgebracht te hebben, werd, op den morgen (den 17^{den}) de marsch over *St. Truijen* naar *Hasselt* ondernomen, voortgezet en de stad binnengetrokken. Hier was het dan, eindelijk, een zoogenaamde rustdag (18^{den}). De overmeesterde stad gedroeg zich onderworpen. — Na de rust genoten te hebben, liep (op den 19^{den}) de togt over *Zonhoven* en *Houthalen* naar *Eksel*. Er viel, onophoudelijk, een onaangename stofregen, die gedurig, door hevige stortvlagen, werd afgewisseld: en dewijl, daardoor, de marsch spoediger werd voortgezet, was die zeer onaangenaam en vermoeijende. Hier werd vernacht. Er werd nu niet meer gebivouakeerd. De kwartieren waren niet slecht: de inwoners gerust. — Den 20sten werd, van hier, onder onophoudelijke regenhuijen, over *Overpelt*, *Nederpelt* en

(1) *Gorssum* is een klein dorp. Het kasteel *Duras* is eene voortreffelijke plaats, waar men de schoonste en schilderachtigste gezigten aantreft. Het behoort aan Mevrouw D'OUTREMONT, vroeger PRINSES DE LIGNE en moeder van hem, die, in het begin van den Belgischen opstand, eene der laagste en misdadigste rollen heeft gespeeld.

Achel, naar *Hamont* getrokken. Hier was het laatste nachtleger op den Belgischen bodem, met zoo veel bloed bespat, door gruwelijk verraad gevloekt, door onmenschelijken moedwil geschandvlekt. Dit misdadige land, aan oproer, meineed, gruwel en ondank ter prooi, werd, door de onze, als zegepralende helden op zoo vele ongehoorde boosheden, met afschuwen verlaten. — Den 21sten trokken zij, over *Valkenswaard*, de grenzen over en betraden, over *Aalst* en *Stratum*, den gezegenden vaderlandschen grond, waar liefde voor land en Vorst, waar eensgezindheid en vrede heerschten — den grond, hun zoo dierbaar door geboorte, door ouderliefde en vriendschap, door den bloei van geleerdheid, door de zucht naar letteren en wetenschappen, door het verlangen naar de Hooogeschool te *Leiden* en hunne waardige en beminde Leeraren. Zij kwamen, welgemoed, te *Eindhoven*. De Generaal MEYER ontving hen, aldaar, op de beleefdste en minzaamste wijze. Hij sprak hen aan, als zijne moedige en getrouwe wapenbroeders en zwaaide hun den hoogsten en welverdienden lof toe (1). Wie be-

(1) Deze aanspraak geschiedde, zoo als men zegt, voor de vuist. (*Ex tempore*.) Zij moet zeer treffende zijn geweest. Het is te beklagen, dat alle zoodanige, niet geschrevene, toespraken aan de vergetelheid worden overgeleverd.

schrijft de geestdrift, welke den moedigen held, wie, die onze zegevierende Jagers bezielde?

Zoo was, door den onvoorziene drang der omstandigheden, voor onze brave en moedige Jagers, door hunne onbezweken volharding en krijgsdeugd, onder het beleid en den moed van den PRINS VAN ORANJE, een einde gemaakt aan eenen veldtogt, welke de eer en den roem van het vrije Nederland niet alleen hersteld, maar deszelfs aanzien onder de moedige volken van *Europa* gehandhaafd en verhoogd heeft. De geschiedenis van dezen veldtogt zal merkwaardig zijn in de jaarboeken van Nederland. Eer zij onze legerschaar! maar er was een edele wedstrijd van vaderlandsliefde bij onze studerende Jongelingschap. Nederlands ingezetenen hadden schatten veil voor de goede zaak: Nederlands waardige Jongelingen waren, met zoo vele krijshelden van allerlei rang en stand, hare verdedigers en waagden het dierbaar jeugdig leven voor haar behoud. — De moed heeft gezegepraald. God heeft hen bijgestaan. Zij zijn, roemvol, uit den bloedigen strijd, behouden wedergekeerd: Gode zij de eer!

Reeds bijna een jaar waren de H. H. Studenten van hunne letteroefeningen verwijderd. De hoop, dat zij nu weldra naar hunne Hoogescholen zouden wederkeeren, verhelderde het

voorzigtig, dat ook *Leidens* moedige Jongelingschap, na zoo vele lauweren geplukt te hebben, hunne studiën zouden hervatten. Geene bange voorgevoelens konden die hoop benevelen. Het Besluit des Konings (1), dat de opening der Akademische lessen zou uitgesteld worden tot den 3^{den} October, ten einde de Studenten, welke de wapenen hadden opgevat, den Akademischen *cursus* zouden kunnen bijwonen, verlevendigde en verhelderde dezelve. Reeds was er blijde verwachting. Zij heerschte ook bij onze moedige Jagers. Het verlangen, om, na de vermoeijenissen des krijgs en behaalde zegepraal, tot de vreedzame letteroefeningen weder te keeren, was in aller boezem levendig. De strijd scheen geëindigd. De wapenen konden rusten: riep een nieuw gevaar des Vaderlands, spoedig waren zij aangegrepen. Maar aan de uitgestrekte hoop werd niet spoedig genoeg, naar wensch, voldaan. De Jongelingen verlangden naar hunne waardige Leermeesters — de Leermeesters naar hunne brave, in het krijgsgevaar beproefde, Leerlingen. Een brief van den *Rector en Senaat der Hoogeschool*, den 4 September aan allen afgezonden, deed hen de belangstelling in hunne spoedige wederkomst ken-

(1) Besluit van 19 Augustus, 1831.

nen, boezemde hun geduld in, en streelde hen met de hoop, dat welligt het uur van hunne wederkomst nader bij was, dan men zou kunnen verwachten (1). En deze voorspelling werd wel ras vervuld. Het belang van het Vaderland mogt, voor als nog, verbieden, om de ontwikkelde krachten te verminderen, dat zelfde belang vorderde tevens, dat de Studerende Jeugd niet langer, dan volstrekt noodzakelijk was, van het bijwonen der Akademische lessen verstoken werd. Deze overweging had den Koning reeds het vaderlijk Besluit doen nemen (2) om, met verklaring van Zijne tevredenheid over den ijver, met welken de Studenten te wapen waren gesneld en over de loffelijke wijze, waarop zij zich in de vestingen, bij het leger te velde en in den veldtocht van de, door hen opgenomene, verplichtingen hadden gekweten, hun allen, zonder onderscheid, te veroorloven zich weder tot hunne studien te begeven; met voorbehoud echter, om hunne diensten weder in te roepen, wanneer het belang van het Vaderland zulks mogt vorderen.

Deze blijde tijding was, in *Leiden*, het sein tot plegtige inhaling en verwelkoming der held-

(1) Zie dezen belangrijken brief in de bijlagen, N°. 1.

(2) Bekendmaking van 13 September, 1831.

haftige Jongelingen, welke zoo groote daden bedreven, zoo veel roem behaald hadden. Aller hoofden en harten waren in beweging en werking, op hoedanige wijze zij hunne regtmatige hulde zouden bewijzen. De dag van de blijde wederkomst der Studenten moest een groot eerefeest zijn, een schoon en verrukkelijk schouwspel openen. De deelneming was algemeen. Elk beyligtigde zich, om toebereidselen tot dien schoonen dag en avond te vervaardigen. Het edel, gevoelig Vrouwenhart wilde ook, daaraan, de schitterendste praal bijzetten. Onderlinge gesprekken gaven aanleiding, om, bij de Intrede der Studenten, aan elk van deze moedige Jongelingen eenen Zilveren Gedenkpenning te vereeren. Spoedig was daartoe het plan gevormd. De aanzienlijke vrouwen: Douarière J. M. KEMPER, geb. *de Vries*; J. H. C. REINWARDT, geb. *van Ysseldyk*; M. S. L. HANEGRAAF, geb. *de Friese* en A. M. VAN ASSEN, geb. *van Roijen*, stelden zich bereidwillig aan het hoofd, doch niet dan na zij de medewerking en de hulp verzocht en verkregen hadden van de Heeren M^r. W. P. KLUIT, M^r. P. S. CROMMELIN, M^r. P. F. HUBBRECHT en E. H. J. CUNÆUS, welke dit verzoek, beleefdelyk, aannamen. Tijdig werd eene lijst aan alle de Jonkvrouwen rondgezonden, ter intekening op eenen Gedenkpen-

ning, welke, plegtig, aan de jeugdige dapperen, als *eene hulde aan Vaderlandsliefde en Heldenzoed*, bij hunne intrede, zou uitgereikt worden. Niemand, wie deze lijst werd aangeboden, aarselde een oogenblik. Welk beschaafd mensch kon ook weigeren, aan zoodanige vereerende uitnoodiging te voldoen? Spoedig was de Inschrijving voltallig. Naar geene kosten werd gevraagd. Dit eereloof was een offer aan den roem der Hoogeschool, hetwelk denzelven, in hare moedige kweekelingen, dubbel, verhoogde.

Naauwelijks was de *zekere* tijding daar, dat de H. H. Studenten, den 17^{den} September, *Eindhoven* zouden verlaten, om hunne reis op *Leiden*, den zetel hunner Hoogeschool, te nemen, of de werkzaamheden tot blijde inhaling werden, als om strijd, versneld, ten einde hunne terugkomst te verhoogen en op te luisteren. De St. Pieters Kerk, alwaar de Hoogkeraar VAN ASSEN (1) van hen een zoo treffend, als keurig, afscheid had genomen, werd, tijdig, in gereedheid gebragt, om hen, plegtig, te verwelkomen. Met God was de strijd begonnen. Hij had wonderen voor hun behoud gewerkt. Hij was hun schild en burgt geweest. Hem behoorde de eer. Van Hem zij het begin der feestviering! —

(1) Toen *Rector Magnificus*. Zie dit afscheid in mijn GEDENKSCHRIFT, van den uittogt enz., gedrukt bij den uitgever dezes.

Eene kennisgeving van H. H. BURGEMEESTER en WETHOUDERS, dat de *Vrijwillige Leidsche Jagers*, op Vrijdag den 23sten September, uit den roemrijken veldtogt, in hunne Akademie-stad zouden wederkeeren, verdubbelde de geestdrift. Waar de Regering, in erkentelijke vreugdebedrijven, het eerste voorbeeld geeft, volgen de ingezetenen gaarne. De Leidsche Magistraat zou voorgaan. s' Morgens te acht ure zou de feestelijke inhaling van het dapper Jagercorps, door het uitsteken der vlaggen van de Stadsgebouwen worden aangekondigd. Van tijd tot tijd zou, bij afwisseling, het Klokkenspel en Trompetgeschal van den toren van het Raadhuis zich doen hooren. De Magistraat, alles willende bijdragen, om het feest te doen uit- schitteren, deed de uitnoodiging, dat de Ingezetenen hunne huizen met vlaggen en bloemkransen zouden versieren en van des avonds tot den middernacht, prachtig, verlichten. Die uitnoodiging kon, bij de reeds openbaar vervaardigde toebereidselen en de streelendste verwachting, schier overbodig worden geacht, doch de orde eischte, het algemeen belang vorderde haar. — Niet minder was het eene hehoedzame voorzorg van den Heer BURGEMEESTER de Ingezetenen te verwittigen, dat velen der Jagers zouden moeten worden gehuisvest. Hij verzocht, dat

zij, die anders geene personele inkwartiering ontvingen, zich, bij deze gelegenheid, zouden aanmelden, om de zoodanige te ontvangen, welke verblijf behoeften of verlangden. Nader werd er nog, deswegens, behoorlijke en beleefde aanzegging aan de huizen der voornaamste burgers gedaan: en wie was niet gul en herbergzaam, om eenen jeugdigen held aan zijnen disch te ontvangen en geruste huisvesting te verleen? Het was hier geen last, die, met zwaarte, werd getorscht, maar eene eer, die met liefde wordt genoten.

Maatregelen tot orde en veiligheid werden be-
raamd. Overal in de stad en aan de poorten
werd een Programma, voor de feestviering, aan-
geplakt (1).

Zoo werd dan, met uitgestrekt verlangen, de
dag der blijde verwelkoming te gemoet gezien.
Elke voorbereiding daartoe verlevendigde de be-
langstelling en verhoogde de deelneming. Men
ging den togt na, dien zij nemen zouden, ge-
lijk, onder waardige vrienden, over de reize
wordt gesproken, wanneer zij hunne lievelingen,
na langdurige afwezigheid, terug verwachten.

Den 17 September werd de aftogt naar *Lei-*
den aangekondigd. Deze dag teekent zich niet

(1) Zie bijlage N°. 2.

alleen door een billijk afscheid van de Inwoners van *Eindhoven*, maar, boven alles, door het hartelijkst: *Vaart wel!* van den braven Kolonel, Kommandant van de 1ste Brigade der 3de divisie, den Wel Ed. Gestr. Heer *STOECKER*. Schoon die dagorder, door de meeste dagbladen, is bekend geworden, meenen wij, door derzelver plaatsing, een blad te vlechten in de lauweren, welke de Leidsche Jagers behaald hebben, en hunnen roem te vergrooten. Zij luidt:

» *Officieren, Onder-officieren en Vrijwillige*
» *Jagers der Leidsche Hoogeschool!*

» Toen ik, eenige maanden geleden, het bevel
» over de 1ste Brigade der 3de divisie aanvaarde,
» was ik verheugd en vereerd, dat het Corps
» der Vrijwillige Jagers van Leidens Hoogeschool
» er een deel van mogt uitmaken. Van uwen
» reeds betoonden ijver, van uwe, blijmoedig
» gedane, opofferingen voor Koning en Vader-
» land, kon ik niet anders verwachten, dan dat
» het uur van gevaar u, als brave Nederlandsche
» Jongelieden, op uwe posten zoude vinden.
» Gij hebt mijne verwachting verre overtroffen.
» De afgeloopene veldtogt zal, in uw gedrag,
» het bewijs opleveren, wat een edel volk ver-
» mag, hetwelk voor zijne eer en voor zijne
» onafhankelijkheid de wapenen heeft opgevat.

» Steeds geplaatst aan de voorhoede der 3de di-
 » visie, kunt gij u beroemen, den vijand, mede
 » het eerst, onder de oogen gezien, hem, mede
 » het eerst, zegevierend, terug gedreven te heb-
 » ben. De geestdrift der overigen is, daardoor,
 » ten top gevoerd, en, bevende van schrik, heeft
 » de vijand, alleen door schandelijke vlugt, aan
 » onze zegevierende wapenen kunnen ontsnap-
 » pen. De eer van Nederland is, daardoor,
 » schitterend en bloedig gewroken en het Vader-
 » land vestigt daarbij, met innige dankbaarheid,
 » mede het oog op u, edelaardige Jongelingen!
 » die, op de eerste roepstem van uwen Koning,
 » de genoegens van het vrije en gelukkig Aka-
 » demieleven hebt verwisseld tegen de tallooze
 » onaangenaamheden van den Krijgsmansstand en,
 » daarbij, de voorbeelden zijt geweest van goede
 » orde, eensgezindheid en dapperheid.

» Uwe taak is thans, voor eerst, volbragt.
 » Het Vaderland, tot welks verdediging gij zijt
 » uitgetrokken, is niet alleen gered, maar zal
 » weldra wederom in den nieuwen glans van
 » vroegere dagen schitteren. Hoe gaarne ik u
 » ook bij mij mogt behouden, de loopbaan,
 » die gij eenmaal moet betreden, de diensten,
 » welke het Vaderland, in andere betrekkingen,
 » van u verwacht, vorderen, dat gij het oor-
 » logsveld verwisselt tegen dat der letteren; de

» behandeling der wapenen tegen die der kun-
» sten en wetenschappen.

» Keert dan huiswaarts, brave Leidsche Stu-
» denten! den boezem vervuld met het heerlijk-
» ste gevoel, hetwelk een sterveling kan sma-
» ken: dat, van uwen pligt betracht, het Va-
» derland, ten koste van uw bloed, gered, de
» eer van den geboortegrond, schitterend, ge-
» wroken te hebben.

» Leeft gelukkig; leeft tot roem van het
» Vaderland, hetwelk, trotsch op zulke zonen,
» alles van u verwacht.

» De tijd, gedurende welken ik het bevel
» over u mogt voeren, de glorierijke dagen van
» Augustus zullen steeds, onder de 'schoonste
» van mijn leven behooren. Ik beveel mij in
» uwer aller vriendschap, en, zoo immer het
» Vaderland uwe diensten weder mogt noodig
» hebben, zoo reken ik er op, u, onder de
» banieren van Oranje, weder te zien."

Zoodanige aanspraak van zoodanigen Veld-
heer is geene vleitaal; zij is die van warm ge-
voel, levendige erkentenis en hartelijke toege-
negenheid. Zij is eene ongekunstelde lofrede
op de belanglooze verdiensten, in den strijd te-
gen de baldadige vijanden van den Staat. Zij
kroont den ijver, den moed en de dapperheid
bij het eindigen van den beroemden veldtogt:

en mag zij genoemd worden het vaderlijk afscheid aan de Zonen des Vaderlands, welke, uit het oorlogsveld, met roem overladen, naar den zetel der wetenschappen vertrokken, om nieuwen roem en nieuwe lauweren in de school van MINERVA te vergaderen. — Edele STOEC-
KER! uw naam zal blijven leven bij eene Jongelingschap, die niet alleen uwen lof, maar ook uwe vriendschap verdient. Het is groot eigen roem te verzwijgen, om dien van anderen te verhoogen.

Naauwelijks had de Kapitein, aan wien de Kolonel deze aanspraak had toegezonden, dezelfde voorgelezen en die hartetaal in de gemoe-
deren overgestort, of het jeugdig gevoel der Jagers, door dankbare gewaarwordingen door-
gloeid, uitte zich in luide erkentelijke toejui-
ching. Dit afscheid is, in hunne harten, met onvergankelijke letteren geschreven. De her-
innering van hetzelfde is hun steeds een wellust.

Te *Eindhoven* waren onze Jagers zeer wel
gehuisvest en door de Ingezetenen, minzaam,
behandeld. Doch kon deze goede behandeling
het verlangen niet verdringen, om naar hunne
betrekkingen en vooral naar hunne letteroefe-
ningen weder te keeren. Hunne taak was ge-
eindigd. De tijd van den aftogt was aangekon-
digd en werd, vrolijk, te gemoet gezien.

De 18de van September was de bepaalde dag, dat het Leidsche Jagercorps deszelfs terugtred naar de Akademiestad, vanwaar zij ten heiligen strijd uitgetogen waren, zou aanvangen. Des morgens te *half zes* ure stond het, daartoe, reeds onder de wapenen. Al spoedig vervoegden zich de Generaal MEYER, de generale staf, de Kommandant der Brigade STOECKER, met deszelfs staf en de Muzikanten van het flankbattaillon der 13de Afdeeling, benevens de Majoor, deszelfs Lieutenant-Adjutant en andere Officieren dier Afdeeling, en Kapitein ROOKMAKER, het bevelvoerende over de vrijwillige Noordhollandsche Jagers, bij hetzelfde. Te *zes* ure verlieten zij, onder uitgeleide van deze beproefde helden, *Eindhoven*. Even buiten de stad keerden deze, na nog een treffend: *Vaart wel!* aan de onze gewenscht te hebben, naar de stad terug. Vele Staf-Officieren vergezelden hen tot *Oirschot*. Hier werd één uur rust gehouden. De Officieren, die hen tot hiertoe begeleid hadden, spraken hen, voor het laatst, aan, als hunne moedige krijgsbroeders, die zoo vele gevaren hadden getart en standvastig doorgestaan, en namen van hen het hartelijkste afscheid, hetgeen wederkeerig werd beantwoord; waarna eerstgemelde naar *Eindhoven* terug keerden. Onze Jagers vervolgden toen hunnen weg over *Moerge-*

stel naar *Tilburg*. Hier werden zij, gedeeltelijk, in de stad, gedeeltelijk in het nabijgelegen gehucht, *de Veldhoeve* genaamd, voor eenen nacht gehuisvest.

Des morgens van den volgenden dag (den 19^{den}) verzamelden zij zich reeds weder, te zure, aan *de Veldhoeve*, om naar het dorp *Terheyde* te trekken, en daar te vernachten. Alvorens zij *Tilburg* verlieten, werden zij, op hunne verzamelplaats, bij hun vertrek, door den Heer ANTING, Kolonel van het Bataillon Granadiers, beleefdelijk toegesproken en hun een voorspoedige togt toegewenscht.

Op den 20sten verlieten zij dit dorp en zetten, vrolijk en welgemoed, hunne terugreise naar den *Moerdijk* voort. De onderwijzer der jeugd, aan het hoofd zijner leerlingen, van welke de twee oudste, elk, eene groote Nederlandsche vlag droegen, kwam hen reeds op eenigen afstand van dit dorp te gemoet, sprak hen aan, en wees zijne kweekelingen op de jeugdige heldenschaar, als een voorbeeld voor hen, om haar eenmaal, in moed en trouw, te evenaren. — De overvaart geschiedde hier voorspoedig. Te *Willemsdorp* aangekomen, werden zij opgewacht en broederlijk verwelkomd door eenige hunner medestudenten, welke, tot dit oogmerk, derwaarts gereisd waren. Die ontmoeting was

onverwacht, maar daarom zoo veel te aangenaamer. Eenige tijd wierd hier vertoeft en versching en verkwikking genoten. — De togt naar *Dordrecht* werd voortgezet en bereikt. Reeds waren, daar, vooraf de noodige schikkingen be- raamd, om den dapperen, welke zoo vele blijken van moed en trouw voor Vaderland en Koning gegeven hadden, bij hunne aankomst en gedurende hun verblijf, te toonen, dat de ingezetenen van deze grijze stad zoo vele roemrijke bedrijven wisten op prijs te stellen. Al- daar, des middags, omstreeks *drie* ure, aange- komen, werden zij, plegtstatig, ingehaald en trokken de stad binnen door de *Prinsestraat*, de *Voorstraat* tot aan de *Tolbrug*: die brug en de *Groenmarkt* over tot aan het *Raadhuis*. Het corps werd, voor hetzelfde, ontvangen en ver- welkomd door H. H. Burgemeester en Wet- houderen en, daarna, bij de voornaamste inge- zeten en, gastvrij en blijmoedig, gehuisvest. In de gansche stad wapperden de vlaggen, als blijken van de algemeene vreugde over het we- derzien der waardige Jongelingen. Des avonds had de Regering gezorgd, dat het schoon en ruim lokaal: *het Hof van Holland*, fraai verlicht en met een goed orkest muzikanten bezet was. Hier vereenigden zij zich met de aanzienlijkste personen en was de blijde deelneming algemeen.

Na menigvuldige bewijzen van de hartelijkste genegenheid en heuschheid, zoo in bijzondere, als openbare vereenigingen met de eerste rangen en standen, als van de zijde der geheele burgerij, ondervonden te hebben, werd op den namiddag van den 21sten, te één ure, de reis naar *Rotterdam*, met de Stoomboot, voortgezet. Aldaar binnen getrokken, werd het Corps, onder een toevloed van blijde aanschouwers en vreugdekreten, geleid naar de groote markt; hier werd hetzelfde door verscheidene afgevaardigden uit de burgerlijke en kerkelijke magten ontvangen en door den Wel Eerwaardigen Heer H. OORT aangesproken (1). Hetzelfde werd hier, zoo wel bij vele aanzienlijke ingezetenen, als in voorname logementen ingekwartierd. Des avonds was er *vauxshall* in den Doele, welke kostbaar versierd, prachtig verlicht was en waar een uitmuntend orkest zich liet hooren. Na hier aan de volksvreugde deelgenomen en den nacht gerust te hebben, lagen, den volgenden morgen, te half tien ure, zijnde de 22ste, de trekschuiten gereed, om de wederkeerende Jagers naar *Delft* over te voeren. Alle huizen en luthoven, gedurende den geheelen weg, en vooral het dorp

(1) Deze aanspraak wordt, met nadere berigten, gevonden onder bijlage N°. 3.

Overschie, waren met groen en vlaggen voorzien en gingen, overal, waar zij voorbij voeren, vreugdegalmen op. Te *Delft* aangekomen, werden zij, buiten de Ketelpoort, door het Corps muzikanten van de Haagsche Schutterij, (hetwelk, uit edele belangstelling en innige hoogachting voor hen, bijzonder, derwaarts getrokken was,) ingehaald en door zeer vele mannen van aanzien, meest alle voormalige Studenten, schoon aldaar in gevestigden stand en verschillende betrekkingen, alsmede door vele Officiëren van verschillende wapens opgewacht (1). Na aan wal gestapt te zijn, formeerden zij eenen kring en werden, door den Wel Eerwaardigen, zeer geleerden Heer A. GERLACH, Predikant bij de Walsche Gemeente, met deze welsprekende taal verwelkomd:

» *MIJNE HEEREN!*

Wij, die voormaals Akademie-burgers waren aan eene van onze Hooge-scholen, Aanzienlijken uit de burgerij, de Officiëren van den plaatselijken staf en van de Artillerie en Genie, Wij alle maken het ons tot eenen aangenamen pligt, Ul., bij uwen doortogt door deze stad, te be-

(1) Zie bijlage N°. 4.

groeten en te overtuigen, op welken prijs wij de edelste zelf-opoffering stellen.

Wij waren getroffen, toen gijl., aan onzen beminden Koning, uwen jeugdigen arm aanboodt tot bescherming van den vaderlandschen grond; met stillen weemoed, in het gevoel van zoo vele Vaders, Moeders en dierbare betrekkingen deelende, maar daarom uwe vaderlandsliefde niet minder toejuichende, zagen wij U naar de bedreigde oorden heénsnellen; wij bewonderden uwe volharding in het doorstaan van allerlei ontberingen, in het vervullen der moeilijkste pligten van het Krijgsmans-leven; wij vernamen, met een gemengd gevoel, dat gijl. met onze dappere legers de grenzen van het oude Vaderland waart overgetrokken en manmoedig op den vijand losgegaan; wij volgden U op dien gevaarlijken togt met onze wenschen en gebeden; wij hoorden, met een kloppend hart, van uwen moed gewagen; eene nooit gekende verrukking greep ons aan, bij de blijde mare der behaalde overwinningen onzer dapperen, aan wier spits het vrijwillige Jager-corps der Leidsche Hoogeschool zich, door beleid en moed, onderscheiden had; Onze vurige dankzeggingen klommen op tot God, bij Wien ons leven en onze adem is, daar Zijn arm U alle beschermd heeft, in de oogenblikken van dringend gevaar, en de heerlijkste overwinningen met slechts weinig, hoewel

hoogst dierbaar, bloed gekocht waren. — Met nog hooger verrukking, met de grootste blijdschap *M. M. H. H.* zien wij U thans, behouden en met eer gekroond, in ons midden: — Welkom! hartelijk welkom! dappere Pallaszonen, jeugdige Broeders, op welke ons oog met welgevallen rust, voor welke ons hart broederlijk klopt! geluk, duizendwerf geluk met de lauweren door U behaald! Gij hebt Neêrlands roem helpen handhaven, 's Konings hart verblijd, den luister uwer Hoogeschool verhoogd. Er is de schoonste band gelegd tusschen 's Konings zonen, die U aanvoerden en diegenen onder Ul. welke onlangs met hen stredden en eenmaal, aan hunne zijden in de hooge raadsvergaderingen gezeten, de belangen van volk en Vaderland zullen behartigen. Wij zeggen niets meer van den door U behaalden roem, daar wij vreezen zouden uw kiesch gevoel te beledigen: neen! in den eersten weiden wij uit, als wij niet behoeven te vreezen het laatste te zullen kwetsen; hetgeen door Ul. gedaan is, staat voor het thans levend en de volgende geslachten reeds, met onuitwischbare letters, in de gedenkwaardigste geschiedrollen onzes Vaderlands opgeteekend. Burgers van Leiden's Hoogeschool! gij hebt de hoop en de verwachting uwer Hoogleraren, bij het graf van den onsterfelijken KEMPER gewit, niet beschamd. Onze erkentelijkheid zij in Ul. oog de

welmeenende hulde van een dankbaar, voor *Koning* en *Vaderland* kloppend hart, dat voor *U*. geluk en welzijn de beste wenschen koestert. Smaakt weldra *M. M. H. H.* het reinste genot aan het *U* zoo teederlievend ouderhart, in de omhelzing uwer geliefde betrekkingen; oogst de schoonste vruchten van uwen arbeid in, als de vermoeijenssen en gevaren van het krijgsmansleven zullen hebben plaats gemaakt voor de vreedzame letteroefeningen; en zijt eenmaal de sieraden van dat *Vaderland*, voor welks eer gij zoo moedig gestreden hebt.

Edele Aanvoerder dezer dapperen, en *U M. M.* officieren, onder wier bevelen zij staan! ook u heeten wij welkom in ons midden: ook u wenschen wij geluk met de voldoening, welke gij aan het hoofd dezer jongelingen smaakt: geluk met de *Koninklijke goedkeuring*: geluk met de onderscheiding, welke uwen *Hoofdman* te beurt viel, waarvan het teeken op zijne borst prijkt: geluk met het genot, dat uw hart smaken moet, daar gij deze uitgelezene jongelingschap, behouden, terugvoert in de plaats, waar u het vereerend gezag over dezelve werd opgedragen.

Uw naam blijve, met den hunnen, in de geschiedenis des *Vaderlands* tot aan het laatste nageslacht bewaard!

Het dierbaar Vaderland bloeije! leven de dappere Minerva's zonen met hunne edele aanvoerders! Leve de Koning!"

Na eene ondubbelzinnige vreugdebetooning werden zij, door voornoemde Heeren voorafgegaan door het gemelde Corps muzikanten, te midden van eene ontelbare menigte, binnen en door de stad, die, overal, met groene feestkransen en vlaggen gesierd was, geleid tot aan het logement *de Gouden Molen*. Voor hetzelfde was een kostbare en prachtige zegeboog opgericht, in welks midden het opschrift prijkte: *Palladis Batavae Alumnis, Parta Victoria, Exantlato Militiae Stipendio, ad Musarum aedem redeuntibus, Cives et Praesidiarii Delphenses*; en aan den rechter kant: *Facit Indignatio Viros, Nov. MDCCCXXX*: aan de linker zijde: *Vincit Scelus Virtus: Aug. MDCCCXXXI*. Hier binnengetreden vonden zij een weltoebereid en smaakverwekkend ontbijt, door de voornaamste Ingezetenen van de stad, voor hen, ter verkwikking, in gereedheid gebracht en bekostigd. Verscheidene welkomstdronken werden aan hen, ook aan het Vaderland en deszelfs Regering toegebracht, aanspraken gedaan en zegezangen aangeheven. De vreugde was aan dezen disch, bij alle de gasten en bij onze Jagers eenparig en welmeenende.

Na een verblijf van twee uren verlieten de laatste, na een erkentelijk afscheid, de gastvrije stad, uitgeleide gedaan wordende door dezelfde voorname personen, die hen hadden ingehaald, naar de gereedliggende trekschuiten en voeren, steeds vergezeld van de muziek der Haagsche Schutterij, tot aan het aanzienlijk dorp *Voorburg*. Door hetzelfde togen zij, in orde, henen onder de blijde juichtoonen van alle Ingezetenenen. Ook op dezen weg waren alle de huizen en hofsteden met loofkransen en vlaggen getooid. Nadat dit dorp was doorgetrokken, begaven eenige zich weder in de schuiten, terwijl andere, te voet, hunne reis naar den *Leidschendam* volbragten. Zij kwamen daar aan, des middags te vijf ure. Dat aangename dorp, hetgeen zoo vele blijken van belangstelling, bij hunnen uittogt, gegeven had, toonde nu niet minder de deelneming bij hunne zegepralende wederkeering. Onnoemlijk was ook daar reeds de menigte, welke uit 's *Gravenhage* en alle de omliggende dorpen was toegestroomd, om de Jagers te verwelkomen. Uit *Leiden* vooral, waren vele Ingezetenenen en Studenten derwaarts gekomen, om hen, vroegtijdig, op te wachten en te begroeten. Het gejuich was hier uitbundig: de blijde verwelkoming hartelijk. De kom aan den *Dam* was rondom met palen en guir-

landes omzet, terwijl de twee logementen tusschen de beide schutsluizen, smaakvol met groen versierd waren. Des avonds werd alles schitterend verlicht. Deze verlichting werd veel opgeluisterd, door een groot houtvlot, hetgeen door een' Inwoner van den *Leidschendam*, den Heer VAN DER SCHOOREN, kosteloos, ten gebruik was afgestaan, en hetwelk midden in de kom lag, en door de daarop staande brandende teertonnen en de met lampen verlichte leuningën, (alles op kosten van dit dorp en deszelfs overzijde, *Veur* genaamd), eene verrukkelijke vertooning opleverde. Op hetzelfde plaatsten zich, tegen acht ure, eenige muzikanten, welke, van tijd tot tijd, hunne vaderlandsche snaren spanden en niet weinig, door vele toepasselijke muziekstukken, de algemeene vreugde verhoogden: eene vreugde, die tot laat in den nacht voortduurde. De H. H. Jagers werden bij de Ingezetenen en op de buitenplaatsen, die aan dit dorp zulk een schoon aanzien geven, gehuisvest.

De morgen van den 23sten van Herfstmaand daagde aangenaam. Het weder was schoon. Men kon zich eenen blijden dag voorspellen. Het was de laatste togt, dien onze Leidsche Jagers zouden doen. Zij keerden naar hunne letteroefeningen weder. Erkentelijk voor zoo groo-

te deelneming in hunne terugkomst, vertieten zij den bekoorlijken *Leidschendam* en trokken, te voet, over het stille, maar aangename *Voor-schoten*, onder eerepoorten heenen; terwijl langs den geheelen weg de buitenplaatsen, waar zij voorbij togen, als ook hier alle gebouwen, tot de geringste hutten toe, met loof en vlaggen voorzien waren. Eenige der opschriften van de zegebogen versierden zelfs de legerkar, die het Corps volgde. De weg was, als bezaaid met verheugde menschen, om hen te ontmoeten, die de zegepraal, zoo stout, hadden helpen bevechten. Alle de tuinen, tot aan de stad, waren opgepropt met deelnemende verwachtingen. Men verdrong zich, bijna, om hen te ontmoet te snellen.

En zoo was dan, eindelijk, de lang gewenschte, de vurig afgesmeekte dag der wederkomst en verwelkoming der waardige kweekelingen van *Leiden* gekomen. Uit het bloedig veld van *MARS* zouden zij in den vreedzamen tempel van *MINERVA* uitrusten, om schatten van wijsheid op te zamelen. Naauwelijks was de dageraad aangebroken, of met vreugde werden, overal, de aanstalten gemaakt, om hen, waardig der eere, die hun zoo geheel toekwam, te ontvangen. De huizen, vooral op de plaatsen, waar zij zouden doortrekken, werden met hel-

der groen en andere eerekransen opgesierd ; overal werden vlaggen en wimpels uitgestoken ; de reeds opgeslagene eerepoorten en eerebogen werden verdubbeld en , weldra leverde de geheele stad een bevallig tafereel op van erkentelijke blijdschap over vaderlandsliefde , trouw en moed. Van alle kanten stroomde eene ontelbare menigte toe , om getuigen te zijn van den roemvollen terugkeer der edele jeugdige heldenschaar. Alle huizen , waar zij zou voorbij trekken , waren opgevuld met deelnemende aanschouwers en de straten waren , door de volksmenigte , schier ondoordringbaar. De *Witte-Vrouwenpoort* , door welke de intrede der helden zou geschieden , was als opgepropt met menschen , die hen reeds , vroegtijdig , te gemoet gingen. Ongeëenzaam was het *Noordeinde* door de rijtuigen en vreemdelingen , die in de stad kwamen , en , door de inwoners , die naar buiten traden. Onder de wachtende bevonden zich de dierbaarste betrekkingen der moedige Jongelingen , en men aanschouwde zelfs eenige Hoogleeraren onder dezelve. Het verlangen , om hen weder te zien , was schier onwederstaanbaar. Het minste geritsel , hetgeen hunne aankomst scheen aan te kondigen , werd , als een teeken van dezelve , met onbeschrijfelijke geestdrift opgemerkt. Reeds waren de eerewachters der manhaftige Schutterij en der braye

Rustbewaarders hen, buiten de stad, te gemoet getogen. — Men had de Regering, in statiekoetsen, voorafgegaan door een afzonderlijk gedeelte der Schutterij en de Stadsboden, zien voorbij rijden, om hen, aldaar, te verwelkomen: en had dit alles de blijde en spoedige verwachting opgewekt.

De mare van hunnen aantogt ging uit. De jeugdige heldenschaar was de stad genaderd. Zij hield rust voor dezelve. De Heer **BURGEMEESTER**, vergezeld van eenige Gemagtigden uit den **RAAD** en zijnen **SECRETARIS**, trad voor dezelve en verwelkomde haar, opregt, hartelijk en welmeenend, met deze toespraak:

» *De Regering der stad, waarin de Leidsche Hoogeschool gevestigd is, acht zich gelukkig, edele Jongelingen! U, bij Uwe terugkomst uit den veldtogt, aan de poorten harer stad te begroeten.*

Geluk! driewerf geluk! dat het Ul. gebeuren mag, behouden, uit den strijd voor Vaderland en Koning, weder te keeren in den zetel der wetenschappen, om U, op nieuw, aan de beoefening derzelve te wijden, en, eenmaal, ook in andere betrekkingen, het Vaderland ten dienst te staan.

De dankbaarheid van onzen geëerbiedigden Koning, en die van geheel oud Nederland zij steeds Uwe beste belooning, en doe U, met vreugde, terug zien op hetgeen gij voor het Vaderland gedaan hebt.

Vergunt aan Leidens Regering, dat zij U binnen hare muren geleide, en met de leden der Hoogeschool U, op dezen dag, de hulde toebrengende, en vreugdebetooningen bewijze, waarop Uw eervol gedrag Ul. zoo vele aanspraak geeft."

Hierna trokken zij, niet onder een woest geschreeuw van eenen onstuimigen volkshoop, maar onder blijde toejuiching van een beschaafd volk, de stad binnen, en dankbare tranen, vriendelijke groeten en deelnemende handkussen, ja! schier sprakeloze dank, bragten hun de eerste en teederste verwelkoming toe uit de huizen, langs de straten en grachten, door welke zij hunnen togt naar de ruïne namen. Hadden zij *Leiden* verlaten onder nooit gevoelde aandoeningen, hunne wederkomst was nog treffender. *Wanneer en hoe zullen wij hen wederzien?* was toen de vraag des gevoels: *zegevierend keeren zij terug:* was nu het antwoord der vreugde. Wie den zijnen naar het slagveld: *Vaart wel!* toesnikte, kan niet, bij levensbehoud, met uitbundig gejuich, het: *Welkom!* doen hooren. Vandaar de plegtige stilte, die echter door vreugdetoonen werd afgebroken. Zij traden voort en werden voorgegaan door waardige liefhebbers der toonkunst(1), die vaderlandsche-

(1) Meest allen Leden van het muzijkgezelschap, onder de zinspreuk: *Musis Sacrum.*

gezangen speelden, door sectien der Schutterij en der Rustbewaarders en werden ook door zoodanige opgesloten. Een detachement Kurassiers was hun tot eene eerewacht toegevoegd. Meer, dan gewoon groot, was de staf, die hen opleidde; krijgshaftig hunne houding: mannelijk hun tred. Op de *Breedestraat*, nabij het Stadhuis, hielden zij stil. De Regering, die hen, buiten de stad, verwelkomd en tot hiertoe, in koetsen, vergezeld had, ging op het Raadhuis. Zij trokken, voorbij hetzelfde naar het plein der *ruine*, de oefenplaats der wapenen. Aldaar werden zij opgewacht door den Heer Generaal R. BARON SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG en zijnen Adjutant, den Wel-Edelen Gestrengen Heer VAN DER HOOP. Zij schaarden zich in orde: er werd rust genoten. In dien tusschentijd verschenen de Heeren Bezoekers der Hoogeschool en de Hoogleraren, in hun plegtgewaad, voorgegaan door de Pedellen, met hunne staven en gevolgd door de Heeren Studenten, welke niet uitgetogen waren, doch in vaderlandsmin, met hunne gewapende broeders, éénen zin hadden. Deze hadden zich, daartoe vooraf, in het Akademie-gebouw vereenigd. Zoodra de trein, op de plaats der *ruine*, was aangekomen, werd, door het corps, een halve kring gemaakt. In denzelfden begaven zich alle de rangen, die hetzelfde verwelkom-

den. De Heer Generaal sprak het aldus aan:

» *Was het streelend voor mij, om, in het verleden jaar, belast te worden met de organisatie van het corps vrijwillige Jagers der Leidsche Hoogeschool, en daarbij te ondervinden, wat lust en ijver, door Vaderlandsliefde opgewekt, vermogen; was mijne verwachting, bij het afscheid nemen vol gerustheid wegens Uwe geschiktheid, om, bij het leger, krachtdadige diensten te bewijzen? — Ik acht thans mijne taak benijdenswaardig, nu, daar ik geroepen ben, U hier, met krijgsmanseer, welkom te heeten, op de plaats Uwer voorloopige bestemming; thans, dat gij den Koning en het Vaderland hebt getoond, dat geen offer U, voor beide, te groot kon wezen; nu gij den vijand hebt doen ervaren, dat Neerlands Jongelingschap elken hoon, Neerland aangedaan, niet ongewroken laat. Daarvan zal Behringen getuigen en zoo vele andere plaatsen, waar gij, mijne Heeren! den vijand tot schrik, maar U zelven en het Vaderland tot eer en roem zijt geweest. Geniet voor zulk een bestaan, voor het lofwaardig gedrag, sedert Uw vertrek van hier gehouden, de voldoening, waarop gij regt en aanspraak hebt. — Keert, met de bewustheid van welgedaan te hebben, tot den arbeid der Letteren en Wetenschappen, tot de oefeningen des vredes weder.*

De Koning, in zijne zorgen voor de tegenwoordige, zoo wel, als voor de toekomstige belangen der

Maatschappij, vertrouwt zoo zeer op Uwen vaderlandslievenden ijver bij het hervatten der studiën, als hij op Uwen moed en op Uwe dapperheid rekent, indien, dat God verhoede, het hervatten der vijandelijkheden noodig ware.

Het is, uit Zijnen naam, dat ik U nogmaals dank zeg voor Uwe diensten, en gelast ben U kennis te geven, dat gijlieden, van dit oogenblik af, tot op het tijdstip, dat zijne Majesteit nader over U mogt beschikken, volkomen Vrijheid hebt, om U daar heen te begeven, waar gijlieden zulks moogt verkiezen, als gedurende dien tijd, aan de regelen der militaire krijgstucht niet onderworpen zijnde. — Zoo dan ook, uit kracht hiervan, mijne betrekking tot U, mijne Heeren! tijdelijk komt op te houden, ontvangt de verzekering, dat mijne achting en belangstelling U blijven toegewijd.

Leve de Koning! Leve het Vaderland!"

Na deze aanspraak, welke, luidruchtig werd toegejuicht, nam de Heer Baron COLLOT D'ESCURY, medeverzorger der Hoogeschool, het woord. Met alle kracht en klem van taal en van gevoel, zichtbaar in zijne houding en geelaatstrekken, uitte hij zich in deze woorden:

» Zijt welkom, edele Jongelingschap van Leidens Hoogeschool! bij het weder betreden van den dierbaren grond, voor welks beveiliging, gij leven en levensgenot hebt willen ten offer stellen. — Uwe

Leermeesters, trotsch op kutekelingen, die van hen niet vergeefs de lessen der vaderlandsgezindheid ontvingen, begroeten U, in statelijken optogt, en, aan hunne zijde, scharen zich de Verzorgers uwer aangelegenheden, om, in denzelfden zin vereenigd, U den hartelijken welkomgroet aan te bieden. — Tot dus verre, is de vrijwillig opgenome taak, met roem en eer, volbragt; gij ontvangt er de koninklijke verzekering van, en, riep de nood U andermaal, tot het vervullen van denzelfden heiligen pligt, gij zoudt U, uwer waardig, betoonen: hiervan strekt ons uwe manhaftigheid ten zeker' onderpand: Dan, verwijderd zij alle bezorgdheid voor hetgeen gebeurlijk is, en de vreugde van het wederzien vervulle thans de harten van allen, aan wie gij zoo dierbaar zijt! Nog eens dan, welkom, brave afstammelingen van voorgeslachten, in welker edel voetspoor gij met zoo veel moed getreden zijt! — Welkom dan, gij wakkere Aanvoerders onzer jeugdige helden, door U zoo loffelijk ten strijde geleid! Wij zien in U de deelgenooten der algemeene vreugd, uit het behouden wederkomen, voor Vaders en Moeders ontsproten, en met warmte brengen wij U den dank toe, welken wij meenen U verschuldigd te zijn.

Wacht niet van mij, edele Jongelingschap! zoo gelukkig aan de beoefening van letteren en wetenschappen hergeven, dat ik in uwen lof zal uit-

weiden; de veder der historie zal hem, in onvergankelijk letterschrift, voor de nakomelingschap bewaren: thans zijn er andere pligten te vervullen; in onze nabijheid staat de tempel, aan God gewijd, en aan den voet van het altaar, dáár gesticht, willen wij de hulde der erkentelijkheid, voor de blijdschap, welke onze zielen doorstroomt, aan het beste *Wezen* toebrengen. — Bedriege ik mij, of leze ik in aller oog de begeerte, om, vergezeld van *Mogen* en van *Vrienden*, *Hem*, *Die* uitvoerde, maar ook wederbragt, *Die* bewaarde, en beschermde, van alles, dat onze zielen met vreugde vervult, de eere te geven. — Aan mijne zijde staat de gewijde Redenaar gereed, om onze voorganger te wezen in dit plegtig oogenblik; ik wil U dan niet langer doen verbeiden, en wij snellen naar de plaats, waar het opgewekt gevoel van diep getroffene harten ons met U henen roept.”

Niet minder was, na het eindigen dezer belangrijke aanspraak van eenen man, die zoo geheel van liefde tot het oude Vaderland doorgloeid, zoo geheel aan den roem der Letterkunde verbonden is, het vreugdegejuich. Het corps schaarde zich in orde, om naar de St. Pieters Kerk op te trekken. Begeleid door de Kurassiers, de Schutterij en de Rustbewaarders, en door de toonkunstenaars, die, op nieuw, hunne speeltuigen deden weêrgalmen, en, nu voorgegaan door de

Ed. Achth. verzorgers der Hoogeschool en de Hoogleeraren, en gevolgd door de niet uitgetrokkene H. H. Studenten, begaven zij zich door de *Nieuwsteeg*, welke met groene eerekransen, aan weersijden van de huizen vastgehecht, als gedekt was, naar den Gode geheiligden Tempel.

De Kerk was intusschen reeds opgepropt met menschen van allerlei jaren, kunne en rang. Zij was, tijdig, tot de ontvangst der jeugdige heldenschaar ingerigt. Eenige dagen te voren, waren er, behalve aan de Jonkvrouwen, welke op den gedenkpenning hadden ingeschreven, aan derzelver ouders en betrekkingen, ook aan de onderscheidene besturen en aanzienlijke personen, biljetten tot toegang bezorgd en was er gelegenheid voor elk, om zoodanige biljetten, voor zoo verre zij, naar berekening der kerkruimte, aanwezig waren, te verkrijgen. Te elf ure werden de kerkdeuren geopend. De menigte stroomde nu derwaarts. Hierdoor was de toedrang ontzettend. Wachten van de Schutterij hadden alle de toegangen, langs de straten en stegen, die tot de Kerk voerden, bezet, opdat alleen de met toegangbiljetten voorzienen zouden doorgelaten en niet door de volksschaar verdrongen worden. — Ook aan de deuren der Kerk waren zoodanige wachten. Bij het inkomen van dezelve werden de genoodigden en alle

andere, die toegang hadden, opgewacht door Ceremoniemeesters, bestaande uit H. H. Studenten, en door hen, naar de onderscheidene zitplaatsen, die met verschillende letters gemerkt waren en waarvan de aanwijzing op het toegangskaartje stond; beleefdelyk geleid (1). (De Kerk is, voor zoo verre het bestek dit gedoogde, hiernevens in plaat voorgesteld.) De predikstoel was met een groen kleed, met geel lint omboord, overtogen. Het zoogenaamde doophek was weggenomen. Het ruim was geheel ledig: alleen stonden in hetzelfde zetels voor de Verzorgers der Hoogeschool en de Hoogleeraren. Boven het hek van het koor was het orkest geplaatst op eene galerij, die, met afhangende festoenen van vaderlandsche kleur, rijk gesierd was. De Jonkvrouwen, welke hadden bijgedragen tot de bekostiging van den gedenkpenning, waren in de banken, regts en links van den leerstoel, geplaatst. Alle de andere plaatsen van onderscheiding waren, geregeld, uitgekozen.

Een onophoudelyk gedruisch en gewoel verkondigde den toevloed van deelnemende aanschouwers. Een keurig orgelspel liet zich, intusschen, hooren. De Heer Burgemeester en H. H. Wethouders, benevens de Achteb-

(1) Zie de namen dezer H. H. Ceremoniemeesters onder Bijlage N°. 5.

Raad, met den waardigen Stads-Secretaris namen hunne plaats in de gewone Regeringsbank. Nadat deze gezeten waren, traden de aanzienlijke Vrouwen, welke zich onledig hadden gehouden met de verzorging van de Gedenkmunt, met de door haar verzochte Commissarissen, uit Kerkmeesters kamer, waarin zij zich te voren vereenigd hadden, de kerk binnen en werden gevolgd door de zes jongste inteekenaresen, in kostbaar wit getooid, welke acht keurig versierde mandjes, waarin de Gedenkpenningen voor de Jagers en een zilveren blad, waarop die voor derzelver Officieren lagen, droegen. Deze zetten dezelve op de tafel, die voor den predikstoel was geplaatst, waaraan zich de voornoemde aanzienlijke Vrouwen met hare Commissie plaatsten, en zij, achter dezelve, op eene *canapé*, zitting namen. — Reikhalzend was het verlangen, om het moedig Corps te zien binnentreden. Met schier ongeduldig verlangen werd het oogenblik te gemoet gezien. Eindelijk begon het trompetgeschal van het orkest. Het was het verlangde sein van deszelfs komst. Een algemeen vreugdegejuich ontving en verwelkomde hetzelve. De Jagers schaarden zich in het ruim der kerk, achter de zetels der Hoogleeraren. Daar stonden zij, die edele Jongelingen, als helden, uit het veld van eer wedergekeerd en deden de tranen van welkomgroet in aller oogen

zwellen. — De Rector Magnificus, de Hoogleeraar VAN HENGEL, betrad het spreekgestoelte. Er verliep een geruime tijd, eer de huidruchtige blijdschap de algemeene aandacht stemde. De Hoogleeraar sprak eene doeltreffende Redevoering uit (1), welke door vaderlandsche Gezangen, uitgevoerd door eenige Weezen, onder het bestuur van den Heer A. LELIÈVRE, vergezeld door de toonkunst, aangeheven, door de uitdeeling der Gedenkenpenningen, en eene treurmuzijk, bij de vermelding van het sneuvelen van den braven BEECKMAN, afgewisseld, en door het vaderlandsch Gezang van TOLLENS, met algemeene stemmen, besloten werd. Toen de Redenaar, in keturige taal, de uitdeeling van den *gedenkenpenning voor hunne onkreukbare vaderlandsliefde, door jeugdige handen*, had aangekondigd, traden de gemelde Jongejuffers voor, boden aan de H. H. Officieren, het, op het zilveren blad liggende, eermetaal aan en reikten aan de H. H. Studenten Jagers-Onder-Officieren de acht mandjes, met de Gedenkenpenningen over, beleefdelyk verzoekende, dezelve aan hunne moedige, uit het veld van roem wedergekeerde, wapenbroeders te overhandigen. — Deze Gedenkenpenning bevat, aan de eene zijde, een Vrouwebeeld, met helm en speer, de lauwer-

(1) Zie deze Redevoering in de Bijlage N°. 6. De Gezangen, bij deze gelegenheid gezongen, zijn, ten voordeele van het Weeshuis, te bekomen bij den uitgever dezes.

kroon der Overwinning uitreikende; en, aan de keerzijde, eenen eikenkrans, waarin het opschrift: **HULDE VAN LEYDSCH E JONK VROUWEN AAN VADERLANDSLIEFDE EN HELDENMOED: 1830:—1831 (1).** — Dezelve was, in een keurig doosje, met een oranjelint, vastgehecht op een vel wit papier, waarop de naam van den Student, zijne standplaats, de cijfer van zijn geweer geschreven en waarin het nevenstaande eervol Getuigschrift gesloten was.

Erkentelijk werd dit eermetaal ontvangen. De Broeder van den gesneuvelden BEECKMAN, de Eerwaardige Heer ABRAHAM FAURE BEECKMAN, Predikant te *Voorst*, in den derden ring van *Appeldoorn*, onder *Arnhem*, bijzonder daartoe overgekomen, ontving hetzelfde, uit handen van den Heer M^r. W. P. KLUIT, met zichtbare aandoening; en niet minder was dezelve blijkbaar bij den Broeder van den overledenen HUËT, aan welken hier, in zijne plaats, het eerbewijs, als hulde aan zijne nagedachtenis, door dezelfde hand, werd toegereikt. Verzwijgen mogen en kunnen wij hier niet het aandoenlijk Getuigschrift, aan den gedenkpenning van den onvergetelijken BEECKMAN vastgesnoerd: —

(1) De afbeelding van denzelfden is hierbij in plaat. De streep daaronder duidt de schaal aan, die den cirkelvormigen omvang uitmaakt. — Boven het Vrouwenbeeld was de naam gesneden van den Jager, welke den penning ontving.

Steendruk van L. Springer, Leyden

Liefde tot het Vaderland bezielde U, toen Gij op de stem des Koningen,
ter beveiliging der Erve onzer Vaders, de wapenen aangordde.
Het blijve aan den Koning Uwe volharding en dapperheid te erkennen
en te vereeren.

Leydens Jonkvrouwen hebben zich vereenigd om, bij Uwe eervolle
wederkomst, eenen *Gedenkpenning* te doen vervaardigen, welken
wij U, met genoeg, van harentwege aanbieden.

Dezelve verstreke U steeds ter herinnering van den moed, dien Gij be-
toond, zoowel als van de Goddelijke bewaring, welke Gij, te midden
van zoo vele gevaren, en bij den roemrijken Strijd, ondervonden hebt.

Leyden
den 23 September
1831.

C. D E V R I E S,
Donataire J. M. KEMPER.
J. H. C. REINWARDT,
Geb. VAN YSSELDYK

M. S. L. HANEGRAAFF,
Geb. DE VRIESE.
A. M. VAN ASSEN,
Geb. VAN ROYEN.

VOOR
DE EDELE JONGELINGEN
VAN
LEYDENS HOOGESCHOOL,
WELKE, OP DE STEM DES KONINGS, DE WAPENEN
AANGORDDEN TER BEVEILIGING VAN DE
ERVEN ONZER VADEREN,
WERD,
BIJ HUNNE EERVOLLE WEDERKOMST, EEN
GEDENKPENNING VERVAARDIGD,
TER
HERINNERING VAN HUNNEN MOED EN
VOLHARDING BIJ DEN STRIJD:

IN DIEN STRIJD
SNEUVELDE, ROEMRIJK,
Op den 5 Augustus, 1831,
te **Behringen,**

DE BRAVE
L. J. W. BECKMAN.

**HET VADERLAND HOUDT ZIJNE
NAGEDACHTENIS IN EERE.**

DE PENNING, DIE ZIJNEN NAAM EN ZIJNEN DOOD VER-
MELDT, STREKKE VOOR DE BEDROEFDE MOEDER EN
NAASTBESTAANDEN TOT EEN BLIJVEND GE-
DENKSTUK VAN DE GEVOELENEN, MET WELKE
ZIJNE ZELFSOPOFFERING VERKEERD WORDT.

Leyden, den 20 September,
1831.

Nadat deze plegtige verrigting, onder eene toepasselijke muziek, volbragt was, vervolgde de Redenaar zijne verwelkoming en eindigde dezelve onder algemeene toejuiching.

Het, nu, zoo plegtig en godsdienstig ingehaalde en verwelkomde, Jagercorps verliet, in geregelde orde, de Kerk, begeleid en opgesloten door dezelfde sectien van de Schutterij en de Rustbewaarders, welke het derwaarts opgevoerd hadden, tot voor het gebouw der Akademie. Hier trok het, voorbij deze burgerlijke eere-wacht, naar de Papegracht, waar het, nadat aan degenen, die huisvesting behoefden, biljetten daartoe afgegeven waren, op de gewone wijze werd afgedankt en uit een ging. Nu was de welkomstgroet allerwelmeenendst. Als gemeenzame vrienden, vloog elk naar de zijnen, ja, er was eene broederlijke vereeniging, die aller harten deed in een smelten. Overal werden zij, na zoo veel levensgevaar te hebben doorgestaan, beleefd ontvangen, en zij, die zulks behoefden, eervol gehuisvest.

Er was, van wege de stad, een keurig verschingsmaal bereid in het lokaal op de *Breedestraat*. Alle de H. H. Studenten waren op hetzelfde genoodigd, gelijk ook de Leden der Regering, de Hoogleraren en andere mannen van naam, moed en aanzien. Vrolijk werd aan

hetzelve deelgenomen, en onderscheidene feestdronken aan het Vaderland, den Koning en zijne Zonen, aan het Vorstelijk Huis, aan hel- denroem, aan de wedergekeerde Jagers (1), aan den bloei van *Leiden*, aan den luister der Hoogeschool, aan derzelve Verzorgers en Hoog- leeraren en nog vele andere betrekkingen toe- gebracht, verhoogden de betamelijke vreugde van dit gedenkwaardige feestmaal.

Ook bij vele Ingezetenen waren vrolijke bij- eenkomsten. De gastvrijheid was algemeen. Vele waardige vrienden, naar *Leiden* gekomen, om de verwelcoming der Jagers bij te wonen, werden bij hunne betrekkingen, minzaam, ont- vangen en menig vrolijk glas werd geledigd tot gelukwensching der wedergekeerde helden.

Na den afloop van dit feestmaal, was er eene buitengewone voorstelling in den Schouwburg. Ten Tooneele werd gevoerd het Blijspel: *De Bloemenkrans*, of *de Minnaar in den Boom*, het- welk gevolgd werd door: *Het Dorp aan de Grenzen*, eene *Schets uit den tegenwoordigen tijd* door den Vaderlandschen Dichter: M^r. J. VAN LENNEP, waarin, bij alle voorkomende gele-

(1) De *toast*, bij deze gelegenheid, door den Heer Bur- gemeester ingesteld, werd door den Heer J. F. G. MOLT- ZER, Griffier bij de Regtbank van eersten aanleg te *Lei- den*, bezongen en is te vinden in de Bijlage N°. 7.

genheden, de welkomstgroet aan de Leidsche Jagers, onder algemeene toejuiching en daverend handgeklap, werd toegebracht. Voor de H. H. Jagers was er vrije toegang. De Schouwborg leverde, door eene prachtige verlichting van buiten, een treffend gezigt op.

Inmiddels waren, overal in de stad, de feestlampen ontstoken en wemelde het alom van een onoverzienbaar en ontelbaar aantal wandelaren en aanschouwers, van vele oorden toegevoeld. Algemeen verspreidde zich de vreugde. Men hoorde de blijde deelneming in toepasselijke vreugdezangen.

Doorwandelen wij de verheugde stad en aanschouwen wij de zoo buitengewone verlichting van dezelve. Elk had gewedijverd, om uit te munten. Niet alles echter is voor beschrijving en overneming vatbaar. Eer zij elken bewoner van *Leiden* toegebracht! Geene kosten werden gespaard. Pracht en praal kenschetste het gevoel, hetgeen voor den bloei der Hoogeschool en hare dappere kweekelingen in aller boezems klopte. Staan wij slechts daar stil, waar de opmerksaamheid het voornaamste geboeidt werd.

Op de Bredestraat was, voor het Stadhuis eene fraaije eerepoort opgericht, die luisterrijk was verlicht. In haar front prijkte dit eenvoudig, maar veel beteekenend Opschrift:

HULDE

AAN

DE LEIDSCHÉ JAGERS,

1831.

De eerepoort, welke het huis versierde, waarin de Societeit der H. H. Studenten, aan *MINERVA* gewijd, gehouden wordt en in welks voorgevel die naam, met gouden letteren, prijkt, was niet minder kostbaar verlicht. Op een doorschijnend doek werd gelezen:

Aan moed, beleid en trouw
Zij hulde en eer gebragt.

Wie, meer dan Gij, o Pallas Zonen!
Mogt, in den strijd voor 't Vaderland,
Den laffen Belg tot straf en schand'
Deez' eedle trits van deugden toonen?
Gij vocht met mannenmoed en kracht:
Uw roem ga tot het Nageslacht.

Over het Stadhuis was de woning van den Uitgever dezes *geillumineerd* en werd, boven derzelver ingang, gelezen:

Wij vlechten, om uw kruin, de lauw'ren, jonge helden!
't Geschiedboek moog' uw naam aan 't Nageslacht vermelden.
Wij juichen in uw roem, op 't Oorlogsveld behaald;
Gij hebt, op 't woest geweld, met roem, gezegepraald.

Doch niet alleen bij dezen, maar bij alle Boekhandelaren, waren kostbare verlichtingen en versierselen. Wij zullen dezelve, hier en elders, aantreffen.

Voor het Logement, *de Gouden Leeuw*, prijkte eene geschilderde eerepoort met een chassinet, waarop gezien werden de wapens van de stad *Leiden* en van de Hoogeschool, met een' oranje-band aan elkander vastgesnoerd en daaronder deze regelen:

Pallas kroost in 't sleutelwapen naast het schild van 't Leidsch
Atheen;

Hollands roem en lust te gader en Leidens Jonglingschap met een.
Vlecht hun eiken en laurieren: Maagden! strooit hun frisch ge-
bloemt;

Ja: hij huldigt *moed en trouwe*, wie *de Leidsche Jagers* noemt.

Voor het Logement, *de Zon*, stond, op een keurig verlicht chassinet:

Hulde aan de dappere Vrijwillige Jagers van Leidens Hoogeschool. September 1831.

Vervolgen wij onze wandeling, en gaan wij naar het Rapenburg. Hier valt ons, onder de fraai verlichte gebouwen, in het oog de zegeboog voor het huis van den Heer Burgemeester der stad, en, in die hoedanigheid, Verzorger der Hoogeschool. Uit eene verhevenheid van drie treden hoog, waarop een altaar en twee offervazen, brandende met heilig vuur, zag men, op den achtergrond, het beeld van *MINERVA*. Het was eene hulde aan de Godin der Wijsheid.

De Heer *JESSE* had, op een chassinet, doen stellen, de beeldtenissen van *MARS* en *MINERVA*, met het opschrift:

Vereenigd — Onverwinnelijk. 1831.

Bij de Heeren HAAK en COMP. praalde eene verlichte Star. In den cirkel van dezelve stond, op den buitenrand:

Acad. Gloria, Civitatis Salus, ac Prosperitas:
op de andere:

Bautersem, Thienen, Hasselt, Leuven.
van binnen:

In reditu Studiosorum hujus Academiae.

De Boekhandelaar J. C. CYFVEER deed, in eene groote star, hulde aan de zegepralende wapenen der studerende Jongelingschap, door de woorden:

Victriciis Studiosorum Armis.

In de Kloksteeg gaande, zag men, voor de kamer van den Heer H. RAPMUND, een chassinet, waarop een eiken- en laurier-krans was geschilderd en, in dezelve, de woorden:

Multum Minervae, omnia Patriae (1).

Bij den Heer DU SAAR waren de volgende regels:

Juich, Burgerschaar! op hooge toonen,
En steek de blijde feestlamp aan,
Ter eer van Pallas dappre Zonen,
Teruggekeerd met lauwerblaân.

Eene zeer fraaije piramide versierde den gevel van het huis van den Heer M^r. J. G. LA LAU,

(1) Veel zijn wij aan de Wijsheid, alles aan het Vaderland verplicht.

waarop van boven, in eenen lauwerkrans, het
volgendé:

Aan de Leidsche Jagers gewijd.
in het midden:

Triomf! na lang verwachten strijd
Keert Gij, met zege, weér,
En Leiden ziet, met dankb're vreugd,
Op U, haar sieraad, neêr.
Het ras verwelkend loof verdor',
Het vreugdelicht verdwijn':
Uw lof blinkt onverwelkbaar schoon,
Uw eer zal eeuwig zijn!

en van onderen:

Nulla dies unquam memori vos eximet aevo (1).

VIRGILIUS.

Niet minder fraai was de tooi der kamer van den
Heer C. H. LA LAU, Med. Stud., ten huize van den
Heer I. LA LAU. De twee volgende verwelko-
mings-groeten versierden de beide chassinetten:

I.

13 November 1830.

Daar deed de oproerkreet zich hooren,
Neêrland riep zijn kroost ten strijd,
En vrijwillig hebt ge uw krachten
Vaderland en Vorst gewijd.
Dof weergalmde in onze harten,
Vrienden! toen onze afscheidsgroet;
Doch, wat ook ons lot mogt wezen,
Wij vertrouwden op uw moed.
o Hoe volgden wij uw schreden
Op het bloedig oorlogsspoor,
En hoe heerlijk klonk de mare
Van uw zege in aller oor.

(1) Geen dag zal U ooit aan de gedachtenis van de Nako-
melingschap onttrekken.

II.

23 September 1831.

Wappert, vanen! klinkt gezangen!
 Blijde vreugdelichten! brandt!
 Brandt ter eere van de redders
 Van het lieve Vaderland.
 Vrolijk juichen onze harten,
 Zegenend deez' blijden dag,
 Waarop Pallas grijze zetel
 U weér in zijn midden zag.
 Vriendschap schenk ons weér uw gunsten;
 Kennis opene ons uw baan;
 Zwaarden! zinkt nu in de scheeden;
 Vredes dageraad breek' aan!

In de St. Pieters-kerkkoorsteeg was, bij den
 Heer J. A. SUSANNA, een halfrond chassinet,
 waarop, van boven, een eikenkrans, en, daar-
 in, de merkwaardige jaargetallen, die van de
 vaderlandsliefde en den moed der H. H. Studen-
 ten van de Hoogeschool te *Leiden* getuigen, als:

1672. 1815.

1830.

daar onder:

Zij kozen, in stede van de vreedzame, thans de
 gewapende Pallas tot hunne Leidsvrouw.

SIEGENBEEK, *Geschied. v. d. Leidsche Hoogeschool.*

Met leeuwenmoed- en kracht, in eedle drift ontstoken,
 Hebt g'op der Belgen heir het regt Uws lands gewroken;
 Met roem den strijd volbragt: God dank! wij zien U weér:
 Aan zoo veel deugd en trouw voegt eindlooz' lof en eer.

Voor het huis van den Heer A. LIBRECHT
 LEZWYN werd een eereboog gezien, waarin
 een rond chassinet in dezer voege:

In den buitenrand, cirkelwijze:

Trouw voor Koning en Vaderland.
in het midden:

1830.

1831.

en boven over den cirkel:

Vrijwillig.

Het huis van Mevrouw de Weduwe DE LA PARRA was zeer prachtig versierd, zoo van levendig groen, als schilderwerk en guirlandes van rood, wit en blaauw vlaggedoek. Voor de huisdeur was eene fraaije eerepoort, boven welke een chassinet, waarop werd voorgesteld: PALLAS, een' lauwerkrans toereikende aan eenen vrijwilligen Jager. In het verschiet zag men het Belgisch leger in verwarring. Hier onder:

Voel Neerland, voel u zelf,
Zijt trotsch op eigen waarde.

HELMERS.

Op vier, op papier doorgestokene chassinetten, met verlichte gekleurde letters, zag men, bij den Heer J. SWARTS BEVEL, op de St. Pieters kerkgracht, schitteren:

1.

Weest welkom, dappre Pallaszonen!

Weest welkom weêr in d'ouden kring:

2.

Blijft bij 't genot van vrede wonen,

God loone uw moed met zegening!

3.

Gij toch, op *Douza's* spoor en wegen,
Verruildet, Nassau bijgesneld,

4.

Den veder met den helden-degen,
En tartte 's muitelings geweld.

De Heer BECKMAN, op het Geregt, vierde
de verwelkoming, met twee chassinetten, waarop
geschilderd waren eiken-laurier- en palmtak-
ken, doorvlochten met oranje-linten; op het
eerste pronkte:

Academiae Lugduno Batavae (1).

en op een lint, daaronder:

Concordiâ res parvae crescunt (2).

op het tweede:

Palma Minervae Victrici (3).

en daaronder, mede op een lint:

Togae armjs unitae qnis resistit (4)?

Voor de kamer van den Heer A. VAN DER
BOON, Med. Stud., ten huize van den Heer HOF-
KES, op de Vischmarkt, stonden, op een chas-
sinet, de volgende regels:

Welkom, welkom, dappre strijders!

Redders van geschonden eer.

Welkom, welkom, Landbevrijders!

'k Zie in u mijn Broeders weer.

Ja! Gij zijt Minerva's telgen,

Doch aan Mavors naauw verwant;

Hollands roem, de schrik der Belgen,

Steunsels van oud Nederland.

(1) Aan de Hoogeschool van Leiden.

(2) Eendragt maakt magt.

(3) Lauwerkrans voor de zegepralende Minerva.

(4) Wie wederstaat der vereenigde wapenrusting?

De Botermarkt had, zoowel aan de eene, als aan de andere zijde, eene bevallige gedaante. Alle de winkelhuizen, maar vooral die van de Heeren HEYMANS en SINKEL, waren met veelkleurige doeken en vlaggen, kostbaar en smaakvol, versierd en niet minder verlicht. Voor het huis van den Tabakshandelaar H. BLAAUW stond:

Minerva's kroost keert weêr
Met lauweren van eer;
Siert, plegtig, 't feestaltaar
Voor Pallas heldenschaar:
En slaat uw vrije borst
Voor Vaderland en Vorst.

Voor den keurigen winkel van den Heer HEYMANS:

Verheugt Minerva zich, dat hare dappre zonen,
Als helden, zijn gekeerd van 't bloedig oorlogveld,
De Leidsche Burgerij zal hen met lauwrē kroonen,
Zij eert, in elken zoon, een' Nederlandschen held.

In den boog voor het prachtig winkelgebouw van den Heer SINKEL:

Gloria virtutis comes (1).

Het papier-magazijn van Meufvrouw H. H. SCHREUDER was, van buiten, prachtvol, met lampen verlicht; even gelijk de verlichte woning van den Heer FR. SWART zijne deelneming in de wederkomst der H. H. Studenten aantoonde.

(1) De roem is de medgezel der dapperheid.

De Hoogewoerd praalde niet minder met eerebogen en eerepoorten. De verlichting was schoon, en de opschriften voor vele huizen doelmatig. Zoo gaf het chassinet voor de woning van den Heer P. O. VAN DER CHYS te kennen: *dat de dankbare Ingezetenen, aan de, voor het Vaderland gestreden hebbende en gelukkig terug gekeerde, Studenten hunne vreugde bewezen,* in een tatijsch opschrift:

Studioso. pro. Patria. Militi. Feliciter. Reduci.
Grati. Cives.

In het Gangetje was, voor het huis van den Heer OOSTERBAAN, een sierlijk pronkstuk, met drie chassinetten. In het midden stond:

Zijt welkom, dappre Pallas zonen!

Zijt welkom uit het veld van eer:

Wij vlechten U thans lauwerkransen;

Gij keert, in Leiden, roemrijk weêr.
aan de eene zijde:

Hulde aan moed en trouw.

en aan de andere:

Hasselt en Leuven. Ao. 1831.

Jammer, dat het hier zoo smal is: doch op de brug van de Hoogewoerd deed het de beste uitwerking.

De Hooigracht leverde eene aangename wandeling op en verrukte het gezigt. De gezamenlijke bewoners hadden de geheele gracht met groene kransen gesierd. Er waren drie cere-

poorten opgerigt, gedeeltelijk geschilderd, gedeeltelijk met loof bekleed. Wanneer men van de zijde van den Nieuwen Rijn de gracht betrad, beschouwde men eene poort, in welker ovaal stond, aan de noordzijde:

LEUVEN.

Triomf! de donder van 't kanon,
 Tuigt eeuwig: 't Leidsche Atheen verwon.
 aan de zuidzijde:

BEERINGEN.

Hier gaarde Pallas heldenstoet
 Laurieren, maar bespat met bloed.
 Op de poort, welke op het midden van de
 gracht prijkte, werd op de Noord- en zuidzijde
 gelezen:

HASSELT.

De Jeugd, Minerva toegewijd,
 Streed, glorierijk, den schoonsten strijd.
 Op die aan het einde bij den Ouden Rijn waren dezelfde opschriften geplaatst als die bij den ingang. Deze poorten waren, des avonds, gelijk de geheele gracht, onder en langs de boomen, luistervol, met feestlampen verlicht.

Op dezelfde gracht las men, aan het huis van den Wel Eerw. zeer Geleerden Heer MATTHES, op het eerste der twee chassinetten, die verlicht waren:

Quid Rhaceus
 Evulsisque truncis
 Enceladus Jaculator audax
 Contra sonantem
 Palladis aegida
 Possent, ruentes (1)?

HORATIUS.

en op het andere:

Zie daar den glans der Vaderlandsche deugd,
 Die uit uw borst, o Leidsche Pallas! welde:
 Wie haar verzaakt, in haar zich niet verheugt,
 De tong verga, die ooit zijn' naam vermeldde.

BILDERDYK.

Aan het huis van den Hoog Eerwaardigen
 Heer VAN HENGEL, tegenwoordig *Rector Magnificus*
 van de Hoogeschool, op de Oude Vest,
 waren de volgende, zoo deelnemende dichtregelen:

Lampjes! zet uw schijnsel door:
 Licht den blijden vreemdling voor!
 Helpt eens ieders vreugd verhoogen!
 Brengt ook gij een' welkomsgroet
 Aan Minerva's heldenstoet,
 In den strijd vooruitgetogen:
 Zien wij ze ook, met roem en eer,
 't Eerste binnen Leiden wêer.

(1) Dat is: Wat zouden Rhaceus en de stoutmoedige scherpschietster Enceladus, met het uitroeijen en afkappen van gansche boomen, tegen het weerkaatsend schild van Pallas, in hunnen aanval, vermogen?

Op de Haarlemmerstraat waren , aan het huis van den Heer DONCKERMANN, onder een zegeteeken van wapenen der vrijwillige Jagers , op het eene , en , onder het zegeteeken der zinnebeelden van Godgeleerdheid , Kunsten en Wetenschappen , op het andere chassinet , de twee volgende gedichten geschreven :

1.

Zijt welkom, dappre Jonglingsstoet!
 Aan deez' Geleerdheids-zetel:
 Gij toogt de Belgen te gemoet,
 Hoe woest ook en vermetel:
 Geducht, na nuttig toeven,
 Kastijdet gij hun snoeven.

2.

Hervat gij dra de studie wêer
 Voor 't schrikverwekkend wapen,
 Dan zult gij eens tweevoudige eer
 Als eertijds *Douza* rapen:
 Zoo zal in 's Lands historie
 Ook schittren Uwe glorie.

Voor het koffijhuis: *De Eendragt*, prijkte een levensgroot beeld van MINERVA , en daaronder:

Zijt, drierwef, welkom, dierbre Zonen!
 Blijft lang wêer in mijn tempel wonen.
 Aan Heldenmoed.

Op den Ouden Rijn , voor het Huiszittenhuis , zag men de Weldadigheid , aan de Armoede het brood uitdeelende , met dit bijschrift:

Ook de Armoë prijst uw heldenmoed,
 Gij, eedle Pallas Zonen!
 Gij toondet, dat, in 't Hollandsch bloed,
 Nog dapperheid bleef wonen.

Op de Hooglandsche Kerkgracht had de Heer
 BUYS een chassinet, versierd met dit opschrift:

Biddend is de strijd begonnen,
 Moedig 't muitend rot verwonnen,
 't Belgisch ondiër is verjaagd;
 Eed'le schaar van Pallaszonen!
 Eervol ziet ge uw strijd bekroonen,
 Nu gij Mavors lauren draagt.

In het Noordeinde, bij Ar. SILJE, eene ge-
 schilderde eerepoort, waarop het zoo veel ge-
 ruchtmakende krijgswoord:

VOORWAARTS.

In alle stegen, hoe arm en nederig ook, las
 men opschriften van minder of meerder waarde.
 Zoo vond men, onder andere, in de Vestestraat,
 onder eene versierde eerepoort:

Ja, Gij prijkt, Minerva's zonen!
 Door geheel het wereldrond:
 Men ziet u met lauren kroonen,
 Wijl ge in het veld, als leeuwen, stond.
 Welkom, braven! U zij de eer,
 Keert, met vreugd, in Leiden weër.

Niet fraai, niet dichterlijk, maar in den geest
 der armoedige, en gretige bewoners, klinkt het
 rijmpje in dezelfde straat:

Aanzien doet gedenken:
 Blijft u wat te geven:
 Dan kunnen wij nog eens schenken
 Ter eere van den heldenstoet,
 Die ons heden ontmoeten moet,
 Vivat! Oranje boven!

In vele afgelegene buurten zag men groen versierde eerebogen, met opschriften, welke, hoe kreupel ook, de vreugde over de wederkomst der brave Leidsche Jagers verheerlijkten en de belangstelling toonden, welke zij in hunnen moed stelden.

Wij geven hier een kreupeldicht, waardig, om het bijzondere, niet vergeten te worden. Het was, in de Janvossesteeg, geschreven op een versierd bordje; het luidt oorspronkelijk:

Het oranje bloed is nooit te vergeefs
 Zoo lang als de oranjeboom zal staan
 Zal het oranje bloed niet vergaan
 Al waren de Briganten nog zoo taan
 Zullen zij oranjebloed nooit verslaan
 Daar hebben de Heeren Studenten opgepast
 Met de hulp van God, die hier boven was
 De Heeren Studenten hebben wel gedaan
 Zij binnen maar zoo in het vuur gegaan
 Toen de Kroonprins overwon den strijd
 Wij willen ze kroonen tot in eeuwigheid

Het: *risum tineatis, amici!* moge hier gelden, maar het is hartelijkheid, die hier spreekt, en deze is altijd waardiger, dan de uitgezochte woorden der kunst. Een vriend, die mij van vreugde de hand drukt, is edeler, dan hij, die met woordenpraal zijn gevoelens poogt uit te spreken. Waar de eenvoudigheid spreekt, zwicht de geleerdheid.

Tot laat in den nacht werd de verheugde stad, alom, doorkruist en duidden gejuich en gezang de algemeene vreugde en belangstelling aan. Terwijl de Jagers zich, aan den maaltijd, verheugden, was, hier en elders, een gul onthaal voor vrienden en vreemdelingen, die gekomen waren, om getuigen van *Leidens* verwelkoming te zijn. Op den volgenden dag zag men nog vele huizen, met vlaggen, prijken en scheen de blijdschap onverzadigd; ja: zij was niet te bevredigen.

De derde van October werd te gemoet gezien. Deze is voor de bewoners van *Leiden*, en vooral voor de inboorlingen, jaarlijks, een geheiligde feestdag. Hij herinnert aan het ontzet der belegerde en uitgehongerde, maar standvastige en onbezweken stad, op den roemrijken morgen van die dagteekening in 1574. Gode wordt dezelve geheiligd, Gode, Die de vaderen schraagde en Nederland redde. *Leiden* is nog, onverkoeld, trotsch op die volharding in zoo grooten nood. De stichting der Hoogeschool was de openbare erkenning van *Leidens* onbezweken trouw, door WILLEM I; dien onvergetelijken held. Het gebouw, door hem gevestigd, verduurde reeds meer dan twee en eene halve eeuw. Het is nog eene schitterende parel aan de kroon van Nederland. — In alle tempels werd deze feestdag

ook nu weder plegtstatig, door alle Christenen, gevierd. Bij 's Konings Besluit was de opening der Akademische lessen op dien dag bepaald. De Hoogleeraar KIST deed, te dien einde, eene geschiedkundige en toepasselijke Leerrede, des voormiddags, in de St. Pieterskerk, aanleiding nemende tot Godsdienstige uitnoodiging voor de nieuwe loopbaan (1). — Om de vreugde van dezen blijden dag te vergrooten, werd er, des avonds, in den Schouwburg, opgevoerd het Vaderland-sche Treurspel van den Dichter J. NOMZ; *Michiel Adriaansz. de Ruiter, Admiraal van Holland en Zeeland*; gevolgd van het vrolijk Zangspel: *de Tambour van de Landmilitie, of de Geldersche Bruiloft*, versierd met, bijzonder daartoe vervaardigde, nieuwe gezangen; worden de ook hierin, waar het slechts eenigzins toepasselijk was, openbare hulde aan de zegevierende Jagers toegebracht, die, eenstemmig, werd toegejuicht.

Nadat de Tooneelvertooning een einde had genomen, was er, door de Hoogleeraren en de H. H. Studenten, welke niet ten strijde uitgetogen waren, een kostbare en prachtige avond-disch voor de, zoo roemrijk wedergekeerde, jeugdige heldenschaar bereid in het Stadsgebouw,

(1) Deze Leerrede is gedrukt bij S. EN J. LUCHTMANS. De tekst is: *Jesaja XLIII: 10^e*.

aan onderscheidene Inrigtingen gewijd. De gasten werden ontvangen in het *Gemeenelandshuis van Rijnland*, en begaven zich, van daar, naar de sierlijk opgepronkte eetzalen. Het gebouw was, van buiten, luisterrijk verlicht. Aan den feestmaaltijd heerschte orde, genoeg en vreugde. Uitnemende aanspraken, voortreffelijke gedichten en vrolijke gezangen, alle op de feestviering doelende, gaven eene aangename en levendige afwisseling en verhoogden de blijdschap (1). Vrij en helder klonk de feestbeker en schuimde het druivennat in heldere glazen. Aan den Koning en zijne beide roemruchtige Zonen, aan het Koninklijk huis, aan het Vaderland, aan *Leiden*, aan de Hoogeschool, aan de dappere aanvoerders der legers, aan de geheele heldenschaar, aan geleerdheid, letteren, kunsten en wetenschappen, aan de nagedachtenis der Vaders, aan derzelver thans wedergekeerde heldenzonen, aan de gezamenlijke Studenten, aan Hollands roem en eer werden de feestdronken, op nieuw, gewijd. Schier de gansche nacht werd hier, vreugdevol, doorgebracht.

Den volgenden dag opende de Hoogleeraar SIEGENBEEK, in de groote Gehoorzaal van de Akademie, zijne lessen met eene openbare Redevoering, *behelzende: eene vergelijkende Be-*

(1) Zie eenige van dezelve onder Bijlage 8.

schouwing van 't geen door de kweekelingen der Leidsche Hoogeschool in den jare 1672, 1815, 1830 en 1831, tot verdediging van het Vaderland verrigt is (1), in het Hollandsch, en begon de Hoogleeraar PEERLKAMP, met een latijnsch dichtstuk, zijne Collegiën (2).

Zoo was dan deze veldtocht voor de moedige *Leidsche* Jagers, met roem, volbragt. Behoefde de nood van den heiligen geboortegrond hunnen arm weder, zij hadden, ten spijt der vijanden, bewezen, wat zij vermogten. *Leiden* ontving hen, blijmoedig en verrukt over zoo veel roem, weder. *Leiden* was, met het hoogste regt, trotsch op Jongelingen, welke de eer van Nederland tegen misdadige vijanden, zoo dapper, hadden helpen handhaven. Aller harten en handen waren ineengesmolten bij hunne verwelkoming. Geen wonder! want hoe groot moest niet de hoop des Vaderlands zijn, bij de aanschouwing van Jongelingen, die, in de school des krijgs,

(1) Gedrukt bij den Uitgever dezes. Achter dezelve vindt men, als bijlagen, den latijnschen welkomgroet aan de H. H. Studenten van de Heeren J. H. HORUFFT en P. H. MARRON, met de Nederduitsche vertaling; alle in dichtmaat, door voorn. Hoogleeraar vertaald, als ook zijn welkomstlied, aan den maaltijd, om door alle de gasten gezongen te worden. Bij den Uitgever dezes is en wordt nog, ten voordeele van de Leidsche Weezen, uitgegeven: *Ontboezeming bij de zegevierende terugkomst van het Korps Vrijwillige Jagers der Leidsche Hoogeschool.*

(2) Uitgegeven bij H. W. HAZENBERG, JR.

zoo vele blijken van bedrevenheid hadden gegeven : wat zouden zij eens, als mammen, voor dat gegeredde Vaderland, voor den Staat, de Kerk en de wetenschappen worden en zijn? Zij betraden, met lust, hunne vorige uitgestrekte loopbaan, zonder van hunne vermoeijenissen uit te rusten.

De lessen waren reeds begonnen, en nog was de feestviering niet geëindigd. De Heer J. H. GRAVE, niet onverdienstelijk als Tooneeldichter, had eene *Tooneelmatige Hulde, ter feestviering der zegevierende terugkomst van Heeren Studenten der onderscheidene Akademien, uit het leger* (1), vervaardigd. Hetzelve werd, op den 10^{den} October, ter eere der H. H. Studenten, *Leidsche Jagers*, ten tooneele gevoerd, en gevolgd door eene *Comische Episode uit den tegenwoordigen Oorlog, door den Heer A. VEDER, Vrijwilligen Jager der Leidsche Hoogeschool*, getiteld: *de mislukte Smokkelpartij*. Beide tooneelstukken mochten veel bijval ontmoeten. De Schouwburg was meer, dan gewoon, versierd en verlicht, en de menigte van aanschouwers zeer talrijk.

De aanzienlijke Vrouwen, welke het ontwerp, om aan onze Jagers, bij hunne roemrijke wederkomst, eenen Gedenkpenning aan te bieden, ten uitvoer hadden gebragt, hadden van de H. H. Commissarissen uit hun midden, uit aller naam,

(1) Gedrukt, te Rotterdam, bij J. VAN RAALen.

eenen brief van dankbaarheid, deswege, ontvangen, met verzoek, om dezelve aan alle deelgenooten over te brengen. Zij oordeelden, aan dit edel verlangen te moeten voldoen en zonden, aan alle de deelgenomen hebbende Jonkvrouwen, bij gedrukte brieven, de bekeefde betuiging van deze erkenenis (1). — Ook aan de Heeren Ceremoniemeesters werd eene dankbetuiging, bij minzame letteren, toegebragt.

Daar de bijdragen tot inschrijving op de kosten van den Gedenkpenning, de vereischte toebereidselen en benoodigdheden tot de plegtige uitreiking van denzelfden, meer dan toereikend waren geweest, is het overschot, ter som van f 130.65., gestort in de kas tot ondersteuning van de achtergeblevene vrouwen, kinderen en verdere betrekkingen der, ten strijd voor recht en orde uitgetrokkene, Schutters binnen deze stad. Zoo was ook hier de Nederlandsche weldadigheid aan den schoonsten plicht van erkenenis verbonden.

Wie is er, die, onder zoo vele eereteekenen, als aan de dapperen helden, die aan den heiligen strijd deel hadden, geschonken werden, ook niet aan onze Leidsche Jagers, met het hoogste recht, het schitterend eereblijk van verdiensten

(1) Zie dezen brief onder bijlage N°. 9. met de Alphabetische naamlijst der jongste Inteekenaresses, welke den Gedenkpenning hebben uitgedeeld.

toekent? Maar zij begeerden hetzelfde niet. Met belangelooze liefde voor Vaderland en Koning hadden zij de wapenen aangegord. Geene vleijende vooruitzigten, noch baatzuchtige oogmerken hadden bij hen ten prikkel gestrekt. Hadden zij eer behaald: zij wilden, daarmede, niet uitwendig pralen. De inwendige overtuiging was hun genoeg. Uitzonderingen konden zij niet dulden. Allen hadden, zonder eenige onderscheiding, hun leven gewaagd. Beleeftelijk deden zij dit ter kennisse brengen van den Koning, welke zoo gaarne verdiensten erkent en vereert, en bedankten voor alle de eer van bijzondere onderscheiding. Zoo er ooit een blijk van zuivere, belangelooze Vaderlandsliefde, van broederlijke, eenstemmige vereeniging is, het is in deze daad zichtbaar en vereert onze jeugdige helden met verdubbelden roem. Het opregte vaderlandsche hart juicht deze deugd toe!

Maar onze Koning is edelmoedig en huldigt gaarne verdiensten. De Vaderlandsliefde en trouw in de gevaarvolle omstandigheden des Lands is, te zichtbaar, gebleken, dan dat zij niet in aandenken zouden blijven. De eigen overwinning zou het eereteken zijn. Van het, te *Hasselt* veroverd, geschut wordt een *kruis* geslagen, hetgeen met de vereischte opschriften voorzien, aan alle zal geschonken worden, welke, hetzij in land- of zeedienst kunnen geacht worden aan den strijd

deel genomen te hebben. Dit kruis aan een, uit oranje en groen zamengesteld, lint zal dan ook de borst van de Leidsche Jagers, als vrijwilligers, versieren, en zal een Getuigsschrift de verklaring behelzen, dat zij tot het dragen van dit kruis zijn gerechtigd en den rang en het korps vermelden, waarbij zij gediend hebben (1).

Zoo was dan de veldtogt der H. H. Studenten van de Leidsche Hoogeschool, met onbegrensde geestdrift, begonnen, maar ook met onsterfelijken roem (God geve voor altijd!) geëindigd. Hartelijke dank zij toegebracht aan den Almagtigen God, Die hen, zoo wonderdadig, bewaarde: onuitsprekelijke dank den Liefderijken, Die hen tot *Leiden* wederbragt! Toen Neerland's Ingezeten, op 's Konings uitnoodiging en Godsdiensdigen voorgang (2), zich in hunne tempels nederbogen, om den Allerhoogsten te smeeken voor zegen op onze wapenen tegen den snooden vijand van onze rust en welvaart, had Hij, Die de goede zaak beschermt, Die in onze harten ziet en ons hoort, *eer een*

(1) Zie 's Konings Besluit van den 11 October, 1831.

(2) De huingewone bededag was uitgeschreven tegen den 14^{den} Augustus, en reeds den 12^{den} van die maand was onze zegepraal beslist.

woord op onze tong is, reeds onze gebeden verhoord, en onze monden stamelden Zijnen lof uit getroffene en dankbare harten. De zegeviering was aan onze zijde. De misdadige vijand moest een' wapenstilstand afsmeeken. Het klonk uit den Hemel: *tot hier toe en niet verder!* — » O waren wij, die, binnen tien dagen, bijna » tot in het hart van *Belgie* doordrongen, in » dat hart ingedrongen!... » zegt de verwaten sterveling: maar hij matige zijn oordeel, en zwijge. De mensch moge zich op zijne wijsheid verheffen en zijnen weg bedenken, God beschikt de uitkomsten: Zijn wil alleen is wijs en aanbiddelijk: Hij zal het maken: Hem zij de dankzegging voor onze tegenwoordige zegepraal! Zoo wij getrouw zijn, zal Hij ons niet verlaten! Hem zijn onze wenschen, eerbiedig, opgedragen:

Leve de Koning! Leven zijne heldhaftige Zonen! Eer der koninklijke Vorstinnen! Huwelijksrouw vestige, onafgebroken, haar geluk! Gezegend zij het Vaderland! Dale de vrede weder en storte zij hare schatten uit! Herrijze *Leiden* in nieuwe welvaart! Bloeije, bloeije de *Leidsche Hogeschool!* Leven de *Leidsche* vrijwillige Jagers! Hun krijgsroem worde bewaard in den tempel der onsterfelijkheid!

BIJLAGEN.

N°. 1.

Leiden, den 4 September, 1831.

WAARDIGE EN HARTELIJK GELIEFDE K W E E K E L I N G E N

der

LEIDSCHÉ HOOGESCHOOL.

Hoe hoog de opofferingen, welke gij in het afgeloopen Akademiejaar ten beste van het Vaderland gedaan, en de heldendeugden, die gij onlangs aan de spitze onzer legermagt ten toon gespreid hebt, door uwe leermeesters ook gewaardeerd zijn geworden; wilde echter de Senaat dezer Hoogeschool zijne gevoelens van achting en liefde voor u niet uiten, zoo lang, dezelve geene andere woorden, dan die eener halve blijdschap tot u spreken kon.

In de laatste dagen der verledene maand meenden wij ons te mogen vleijen met de nabijheid van het uur, waarop wij zonder vrees van u nog langer te moeten missen, u zouden kunneu zeggen, wat er in onze harten omging en, gelijk wij dat uur met reikhalzen te gemoet zagen, zoo be-

reidde zich geheel de bevolking dezer stad om aan uwe verwelkoming den meest mogelijken luister bij te zetten. Gij zelven keerdet, op Koninklijk bevel, van het vervolgen eens vlugtenden vijands te gereeder naar de Vaderlandsche Grenzen terug, omdat u een stil vertrouwen bezielde, dat gij binnen kort onder het ouderlijk dak van uwe vermoeijenissen uitrusten en dan uwe studien hervatten zoudt. Maar toen gij waandet, dat gij aan de vervulling uwer wenschen waart nabij gekomen, ondergingt gij eene van die teleurstellingen, welke steeds de wisselvalligheid des menschelijken levens kenmerken, en de tijd, waarop wij u allen zullen wederzien, schijnt tot dusverre nog onbepaald en onzeker. Niemand is er, die in uwe omstandigheden hartelijker deelt, dan uwe leermeesters, voor welke het tot glorie strekt, dat zij zulk eene Jongelingschap onder hunne kweekelingen hebben. Doch zoo zeer geheel de Senaat zich bewogen gevoelt, om u daarvan eene betuiging te doen die gij in het geheugen bewaren kunt, zooveel bemoediging vindt dezelve in de gedachte aan het geduld, waarmede gij, reeds van den vorigen herfst aan, de ongemakken en vermoeijenissen van het krijgsmansleven doorgestaan en de afwezigheid van deze school der letteren en wetenschappen gedragen hebt. Getroost u dan ook nu, geliefde Kweekelingen! nadat gij door uwen heldenmoed de bewondering niet slechts van landgenooten, maar ook van vreemdelingen, ja zelfs van den vijand geworden zijt, die onverwachte beproeving uwer standvastigheid, op welke gij niet hebt gerekend. Maar wij weten het, dat gij u die getroosten

zult, hoe moeilijk de u thans opgelegde taak u voorkomt. De oogen van inhoorling en buitenlander zijn thans op u gevestigd, en gelijk gij met schutters en krijgsknechten, op het pad der eere hebt gewedijverd, zoo zult gij nu ook met hen wedijveren in het betoonen van die gehoorzaamheid aan de wet, waardoor het wankelend Staatsgebouw, waarvoor gij niets te dierbaar hebt geacht, alleen kan behouden worden. Gij zult door de getrouwe volharding in de krijgsdienst den roem verhoogen, welken gij door uwe zegepraal over den vijand geniet. Gij zult nog liever eene wijle tijds aan de grenzen toeven willen, dan met plegtigen optogt uwe Akademiestad intreden, voor dat geheel de burgerschap u met een ontfonds gelaat en eene opgeruimde ziel te gemoet treden en u als zulken verwelkomen kan, die de zaak van Vaderland en Koning hebt helpen redden. Wij voor ons willen de smart, van u nog eene poos te missen, te geduldiger dragen, omdat wij er niet aan twifelen, of elken dag, waarop gij in de wapenen blijft, helpt gij het goede, door onze legermagt en dus ook door uwe dapperheid te weeg gebragt, voltoojen en bevestigen. Ware onze voorspraak noodig, om uwe wederkomst te bespoedigen; wij zouden het eenstemmig met die edele mannen, aan welke de zorg over de Hoogeschool is toebetrouwd, aan geene pogingen ontbreken laten: maar wij mogen u verzekeren, dat aan onzen goeden en wijzen Koning niets meer ter harten gaat, dan u geen oogenblik langer van de beoefening der letteren en wetenschappen af te houden, dan het welzijn van den Staat volstrektelijk vordert. Verlaat

u daarop met volkomene gerústheid: en al zaagt gij nu nog eenigen tijd voorbijgaan, zonder dat gij van de krijgsdienst ontslagen wierdt, herinnert u, dat, hetgeen bij menschen schijnt verloren te zijn, in het oog van God niet zelden behouden is! waarlijk! de Voorzienigheid, welke in het uur des gevaars zoo kennelijk voor u gewaakt heeft, zal het wel niet gehengen kunnen, dat door de hoosheid der tijden eene Jongelingschap, die met zoo veel moed en trouw het leven voor Vorst en Volk heeft veil gehad, aan den kring onttrokken worde, waarvoor hunne ouders hen hebben opgevoed, en waarin zij zelven steeds gewenscht en gebeden hebben, dat zij hunne dagen mogten doorbrengen. Welligt is het uur van uwe wederkomst nader bij, dan wij nu nog durven verwachten! Welligt zien wij u binnen zeer weinige weken niet slechts met de kroon der dapperheid, maar ook met die der standvastigheid terug keeren! Mogelijk geeft zelfs de Hemel, dat uwe uitzigten reeds vrolijker geworden zijn, wanneer gij deze letteren leest! dan behoeft gij zeker dezelve tot uwe opbeuring niet meer, maar zij zullen u echter het bewijs opleveren van de achting, welke wij u toedragen, en van de liefde, waarmede wij aan u denken.

*Rector en Senaat der Hoogeschool
te Leiden:*

W. A. VAN HENGEL.

Van wege dezelve,

H. BROERS.

Secretaris.

N°. 2.

P R O G R A M M A

Ter Regeling van den intogt der Heeren Studenten der Leydsche Hoogeschool, welke, als Krijwillige Jagers, de wapenen ten dienste van Vaderland en Koning hebben opgevat, en van derzelver plegtigs verwelkoming in de Pieters Kerk, (daartoe gunstig verleend) zijn. de navolgende verordeningen gemaakt.

Zoodra het Corps Jagers aan de Stad genaderd zal zijn, begeven zich de Edele Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders, met eene Commissie uit den Raad en derzelver Stads Secretarissen, in koetsen naar de Witte Poort, en ontvangen hetzelfde aan de Stad.

De trein wordt geopend en gesloten door eene Eerwacht, gevolgd door de Muziek van het Collegie *Musis Sacrum*, (hetwelk zich tot veraangenaming der plegtigheden met de meeste bereidwilligheid heeft aangeboden.)

Hun Edele Achtbaren begeleiden het Corps, onder het spelen van het Carillon, door het Noordeinde en de Breedestraat, tot op de hoogte van de Societeit *Amicitia*, alwaar de Compagnie een oogeblik halt houdt.

Intusschen begeven zich voorgemelde Leden der Regering naar het Stadhuis, alwaar ook de Raad vergaderd is.

Het Corps defileert vervolgens voorbij de Regering,

en trekt verder de Breedestraat langs naar het Exercitie-Plein op het Rapenburg.

De Raad, voorafgegaan door de Stads-Bodens, begeeft zich nu langs den kortsten weg naar de Pieters Kerk, en wordt aldaar op de meest betamelijke wijze ontvangen en naar hunne banken begeleid.

Zoodra de Compagnie Jagers zich op het Plein bevindt, vertrekt de *Senatus Amplissimus*, uit Heeren *Curatoren*, *Rector Magnificus* en *Professoren* bestaande, en gevolgd door de aanwezige Studenten, welke zich daartoe vooraf vereenigd hebben, van de Academie naar het voorschreven Exercitie-Plein, den weg nemende langs de overzijde van het Rapenburg tot aan de Groenebrug, over welke dezelve op het Plein aankomen.

Nadat het Corps aldaar door het Academisch ligchaam verwelkomd, en voorts tot den aftogt bevel gegeven is, gaat de *Senatus Amplissimus* langs het front, tot aan de Nieuwsteegsbrug door, wordt onmiddellijk gevolgd door de Compagnie Jagers, achter welke zich de verdere Heeren Studenten aansluiten.

De optogt wordt geopend en gesloten door eene Eerewacht der Schutterij en Rustbewaarders, vergezeld door een detachement Curassiers, en trekt de Nieuwsteeg door naar de Kerk.

Genaderd tot aan de Salomonssteeg, vertoeft de Compagnie Jagers aldaar een oogenblik.

De Leden van den *Senatus Amplissimus* treden dadelijk door de Zuider-Deur de Kerk binnen.

Wanneer deze zich geplaatst hebben, wordt daarvan door eenen der Pedellen der Academie kennis gegeven aan den Commandant van het Corps, het-

welk daarop, mede door de Zuider-Deur, binnen marcheert en zich in het ruim der Kerk, naar de gemaakte beschikkingen, plaatst, terwijl de overige Heeren Studenten zich onmiddellijk achter de Jagers aan wederzijde der Kerk zullen scharen.

De geheele trein alzoo plaats genomen hebbende, betreedt de *Rector Magnificus* het Spreekgestoelte, en verwelkomt het Jagercorps. Hij wordt door Muzijk en Zang vervangen. Zijne rede hervat hebbende, wordt nu afgewisseld door het uitreiken der Gedenkpenningen, vanwege Leydsche Jonkvrouwen vervaardigd, hetwelk onder Orgelspel en Muzijk geschiedt.

De Redenaar besluit voorts zijne toespraak en doet de plegtigheid eindigen door een doelmatig klein Gezang. Waarna eerst de Compagnie Jagers de Kerk verlaat, en aftrekt door de deur onder het Orgel, terwijl vervolgens te gelijker tijd de *Regering* door de Noorder-Deur, en de *Senatus Amplissimus*, gevolgd van de Heeren Studenten, door de Zuider-Deur worden uitgeleid, vanwaar laatstgenoemde zich naar de Akademie begeeft.

Ten einde deze plegtigheid in behoorlijke orde plaats hebbe, zijn verder de navolgende bepalingen noodig geoordeeld:

De toegangen tot de Pieters Kerk zullen des morgens tijdig rondom, van alle zijden, door voldoende wachten afgezet worden.

Niemand, wie het ook zij, de voornoemde Autoriteiten en Collegiën uitgezonderd, kan tot de Kerk toegelaten worden, ten zij voorzien van een Toegang-biljet, welke aan alle Stedelingen van eenige

qualiteit, rang of stand in de maatschappij, alsmede aan de naaste betrekkingen der Vrijwillige Jagers, zoo veel de ruimte der Kerk eenigzins toelaat, uitgerekend zijn of zullen worden. — Dit biljet wordt aan de Bezetting vertoond; doch moet door een ieder behouden worden, ten einde zich binnen de Kerk naar de onderscheidene banken en plaatsen, op het kaartje met letters vermeld, en in de Kerk mede aangewezen, geregeld te kunnen begeven.

De Kerk zal ten *Elf* ure geopend worden — aan de onderscheiden ingangen bevinden zich Ceremonie-meesters, uit Heeren Studenten, aan welke dit biljet vertoond wordt. — Deze Heeren begeleiden, zoo veel mogelijk, de Vrouwen naar de voor haar bestemde banken, en doen verder de noodige aanwijzing.

Tot het voorkomen van verwarring worden alle, die zich in de Kerk bevinden, verzocht, bij het eindigen der plegtigheid, hunne plaatsen te behouden, en niet te verlaten, vóór dat de onderscheidene Collegiën, hier voren beschreven, de Kerk uitgetreden zijn.

De personen, welke zich met rijtuig naar de Kerk begeven, zullen verplicht zijn, door de Noorder-Deur der Kerk (zijnde die aan het Pieters-Kerkhof) in te gaan, als welke *alleen* voor den toegang met rijtuig bepaald is, om het even of op het Kaartje eene andere deur aangewezen zij, of niet. De koetsen zullen in het rijden naar de Kerk den weg moeten nemen langs de Pieterskerkgracht, regts af naar de voorschreven Noorder-Deur, en voorts terug rijden door de Muskadelsteeg naar het Rapenburg of de Papegracht; terwijl zij bij het eindigen der plegtig-

heid zich achter elkander plaatsen zullen op de Pieterskerkgracht, en niet vermogen vóór de Kerk te komen, dan nadat de Regering vertrokken, en tot het oprijden der koetsen de noodige orders gegeven zullen zijn.

N°. 3.

Belangryk bericht van de plegtige Begroeting van de H. H. Leidsche Jagers der Hoogeschool, te ROTTERDAM.

Groot was weder de geestdrift, met welke zij, den 21sten September, aldaar verwelkomd werden. Door eene ontelbare menigte werden zij ingehaald. Onbeschrijfelijk is het, hoe vele duizenden zich, in den omtrek van de Groote Markt en in alle woningen, rondom dezelve, hadden verzameld. Op de Groote Markt gekomen, schaarde zich het Jagercorps in eenen wijden kring. In denzelven trad de Commissie, ter inhaling voorbereid, en deed de Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer n. oort, de volgende aanspraak:

»Het zy my vergund, Hoog Edele Bevelhebber! tot deze krygshaftige Jongelingschap, die, onder Uwe aanvoering, by ons is doorgetrokken en ten stryde getogen, maar nu ook zegevierend terug keert, een woord van verwelkoming te spreken.

In naam van een aantal vroegere Akademieburgers, heb ik my deze eervolle taak laten opdragen, waarin ook myn hart zoo veel deel neemt:

»Ja welkom! het duizendmaal herhaald: welkom! klinke liefelyk in Uwe ooren, waardige Kweekelingen van het Leidsche Atheen! die, nu een jaar geleden, op de roepstem van onzen Beminden Koning, u bereidvaardig getoond hebt, om, voor een wyle, den zetel der wetenschappen te verlaten en het zwaard aan te gorden ter bescherming van onze aloude grenzen, tot verdediging van onze regten, ter afwering van euvelmoed, tot handhaving onzer gehoonde Eer. Het is u gelukt, onder den zegen van den Heer der Legerscharen, dit doel te bereiken! Ons hart klopt van vreugde, nu wy u, met lauweren bekroond, zien terug keeren uit den heiligen stryd, door eer en plicht geboden!

»Welkom! duizendmaal welkom! Toen gy, in het voorledene jaar, hier doortrokt en op deze zelfde plaats den afscheids-groete ontvingt, was ons hart met een gemengd gevoel vervuld: Bewondering van uwen moed en zelfs-opoffering; maar te gelyk vreeze voor u, wegens zoo velerlei gevaar, gekende en ongekende gevaren, die gy te gemoet sneldet. — Onze bedên stegen voor u ten Hemel, uit tempels en woningen en duizende harten; want het offer was zoo groot, in onze oogen te groot: de bloem der Jongelingschap, de hope der toekomst, de kweekelingen van alle Goddelyke en menschelyke wetenschappen, Zy, die eens de handhavers van Neêrlands Letterroem moesten worden, — tegen over eene horde van oproermakers en roovers en brandstichters!

»Maar, neen! het is, by de uitkomst, gebleken: het offer was niet te groot, (ofschoon eene weemoedige herdenking aan dezen en genen uwe en onze harten ontroert); uw heentogt en verblyf op onze uloude grenzen heeft weldadig gewerkt op uwe overige wapenbroeders en op de bewoners dier streken: Uwe wapenoefeningen, uwe ontheringen, uwe volharding in geduld en ondergeschiktheid zyn bekroond, heerlyk bekroond; en de korte, maar schitterende tiendaagsche veldtogt heeft u allen met roem overdekt, en het Eereteeken, dat de borst van uwen Bevelhebber, zoo waardiglyk, versiert, ontleent van uwen moed en trouw deszelfs schoonsten glans. Gy hebt aan de verwachting van onzen Koning, van uwen Opperbevelhebber, Neêrlands geliefden Kroonprins — en ik mag er, in eenen adem, byvoegen: gy hebt aan de verwachting van uwe ouders en teederste betrekkingen beantwoord! Met vreugde drukt straks ieder zynen wederkeerenden zoon, leerling of vriend aan het hart. Hoog zwelt ons de boezem by den aanblik van zulk eene Jongelingschap, waarop wy roem mogen dragen; die aan eed en plicht getrouw is geweest; waarop het Vaderland een dankbaar oog zal blyven slaan en voor de toekomst goede hoop zal vestigen!

»Gy keert dan nu terug, Edele Jongelingen! op verlof van onzen wyzen Koning, naar den, door u verlaten, zetel der wetenschappen, die op uwen heentogt boogde, om uw afzyn treurde, naar uwe wederkomst verlangde, en wáár nu uwe Hoogleeraren en medebroeders u te gemoet zien en u een Feest bereiden!

»Gy keert terug, om eerlang de afgebrokene taak weder op te vatten, de wapenoefeningen met letteroefeningen te verwisselen, en, met vernieuwden yver, u te bekwaamen; een ieder voor het vak uwer keuze en bestemming; ten einde, in het vervolg, op eene andere wyze, uwen medeburgeren en het Vaderland ten nutte te zyn.

»O had ik hier nu, in den omtrek, een grafsteente, gelyk gy, in Leidens Tempel, by het plegtig afscheid, op dat van den edelen KEMPER gewezen wordt; maar ik herinner u den Man, wiens standbeeld deze markt versiert, en deze stad tot eere verstrekt, den grooten ERASMUS, één' der aloude be-minnaars van het ware, schoone en goede. Zyne arbeidzaamheid, zuivere smaak, volhardende yver en syne geest van onderscheiding tusschen echte en pronk-geleerdheid, tusschen nuttige onderzoekingen en dorre spitsvondigheden, zoeve u steeds voor den geest!

»En de God der wetenschappen, de Vader der lichten doe het u allen wel gelukken: doe u beantwoorden aan de verwachtingen, die van u zyn opgevat. Maar nooit verflaauwe in uwen boezem de edele gloed, die in denzelfen was ontstoken! Ja, steeds blyve in onzer aller hart die heilige gloed blaken: voor Vaderland en Oranje; voor Neêrlands Volk en Neêrlands beminden Koning!"

Na deze hartelijke verwelkoming snelde de waardige Leeraar naar zijnen zoon, welke zich onder de zegepralende helden bevond, en drukte hem aan het vaderlijk hart. Vele verheugde Vaders volgden

zijn voorbeeld, om hunne Zonen te omhelzen: vele vrienden, om de hunne te verwelkomen. Onder toejuiching der menigte leidde elk den zijnen naar de ouderlijke woning, waar moedervreugde en broederliefde de harten ineen smolten voor Goddelijke bewaring en gezegende wederontmoeting.

Wij kunnen niet voorbij te melden, dat, in den *Vaushall*, eene uitmuntende krijgstrofee was opgerigt, waarin ook hulde werd gedaan aan den waardigen BEECKMAN, en welke eene diepe aandoe-ning en vereerende nagedachtenis verwekte.

Ik betuig den Eerw. Opsteller van dit berigt in 't algemeen voor het medegedeelde, en, in 't bijzonder, mijne erkentenis, voor de belangrijke en geloofwaardige bijzonderheid omtrent den gesneuvelden BEECKMAN. Zij is waardig in nagedachtenis gehouden te worden. De Kasteleinsse van den doele was zeer ontroerd geweest bij het eerste berigt, dat de Heer BEECKMAN was gesneuveld. De H. H. Studenten-Jagers waren, bij hunnen uittogt, aldaar, feestelijk ontvangen. Bij hun vertrek had ook zij hen: *vaartwel!* gezegd, *in de hoop van allen, spoedig en behouden, weder te zien.* BEECKMAN alleen had geantwoord: *dat moet gy niet verwachten! neen! dan zouden wy niet behoeven uit te trekken. Gy ziet ons allen niet behouden terug.* — De Kasteleinsse verzekert, dat, met onverklaarbare ontroering, gehoord te hebben — en — helaas! hij was de eenige..... de eenige, die niet weder kwam.

N°. 4.*Inhaling der H. H. Studenten, Leidsche Jagers,
in de Stad DELFT.*

Het weinige, dat wij van de inhaling der *H. H. Jagers der Leidsche Hoogeschool* in de stad *Delft*, uithoofde van geene genoegzame berigten, vermeld hebben, meenen wij, met dankzegging aan den waardigen berigtgever, hier te kunnen herstellen.

Reeds tijdig was men hier bedacht, om de dapperre jeugdige heldenschaar bij haren doortogt door deze stad, plegtig, te begroeten en het kortstondig verblijf in dezelve te veraangenen. De Heeren J. J. METELER-KAMP, A. GERLACH, G. OVERGAAUW PENNIS, G. VAN DER GOES VAN NATERS, B. VAN DEN BOOGAART, J. M. STIPRIAAN LUISCIUS, A. W. GEERS, en J. M. HOOGVLIET vereenigden zich daartoe. Zij noodigden, bij gedrukt biljet, vriendelijk, *alle die Heeren uit, welke voormaals Akademie-burgers aan eene onzer Hoogescholen, thans inwoners van de stad Delft zynde, en wenschten de HEEREN STUDENTEN*, welke de eer des Vaderlands, zoo roemvol, hadden gehandhaafd, *by hunne terugkeering naar Leidens Hoogeschool en doortogt door deze stad, te begroeten, om zich, ten einde daartoe de gepaste middelen te beramen, reeds, op Donderdag, den 1sten September, 1831, 's namiddags, om vier ure, te vereenigen in den Gouden Molen.*

Aan die uitnoodiging werd, met geestdrift, voldaan. De bijeenkomst was talrijk. De middelen tot

de inhaling waren, spoedig, beraamd. De bovengemelde Heeren werden tot de hoofden benoemd, en de Wel-Eerw. Zeer Geleerde Heer A. GERLACH, beleefdelyk verzocht de aanspraak ter verwelkoming, in aller naam, te doen. Deze Lecraar verklaarde zich, daartoe, volkomen bereidvaardig, hetgeen algemeen werd toegejuicht (1).

Voorn. Heeren waren ook aan het hoofd van alle de aanzienlijke en geleerde, en van zoo vele brave Officiëren, welke zich aan hen aangesloten hadden, die de moedige Jagers, des morgens van den dag van hunnen doortogt, tegen half één uur, buiten de *Ketelpoort*, verwelkomde, en hen weder, na een vrolijk feestmaal genoten en elkander menigen Vaderlandschen teug, vrolijk, toegedronken te hebben, een eervol uitgeleide deden.

Delft heeft uitgemunt in verwelkoming. Groen loof versierde de woningen: vlaggen wapperden overal. Waar de Jagers voorbij trokken, waren niet de grachten, maar ook de huizen opgepropt met welmeenende en blijde menschen. — Vele dronken zijn, aan den disch, met aanspraken en gedichten, zoo in het latijn, als in onze schoone en rijke moedertaal, ingesteld. Wij vreezen, in 'derzelver plaatsing, voor te lange uitgebreidheid, en geven dus alleen de

(1) Deze aanspraak is door ons geplaatst op bl. 74 en verv.

*Verwelkoming en Zegezing, by het plegtig
Inhalen der terugkeerende Vrywillige
Jagers van Leidens Hoogeschool,
binnen Delft, op den 22 Sep-
tember 1831.*

Naar de bekende wijze: »*Am Rhein, am Rhein!*»

Voor U alléén zijn al die jubeltooncn,
Voor *Leidens* dapp're jeugd! *bis.*
Voor NEËRLANDS eer vervierft Gij zegekroonen,
Door trouw en heldendeugd! *bis.*

Toen NEËRLANDS *Vorst* U riep tot roemtooneelen,
Op NASSAU's heldenbaan, *bis.*
Zag men alom U in gevaren deelen,
En pal, als *helden*, staan! *bis.*

Gij hebt met roem bij *Beringen* gestreden,
Voor NEËRLANDS eer en troon! *bis.*
Ook *Hasselt* heeft Uw' zegepraal beleden,
En *Leuven* spant de kroon! *bis.*

Als VAN DER DOES — weléér in 't grijze *Leiden*
Beroemd door lier en zwaard — *bis.*
Wist Gij voor *Vorst en Vaderland* te strijden!
Minerva bleef U waard! *bis.*

De taak is schoon, en treffend de belooning,
 Door 't edelst zelfgevoel! *bis.*
 Gij vocht met roem voor *Vaderland en Koning!*
 's Lands welvaart was Uw doel! *bis.*

Maar al te vroeg is BEECKMAN U ontvallen,
 Als held, op 't bed van eer! *bis.*
 Door ziekte en wonden derft gij één' van allen,
 Huër keert nimmer weér! ... *bis.*

Gaf *Mars* U eerst den echten heldenstempel
 Ginds op het veld van eer; *bis.*
 Thans keert Gij in *Minerva's Wysheidstempel,*
 Reeds zegepralend weér! *bis.*

Op 't feest, weléér reeds aan 't ontzette *Leiden*
 En *Burgertrouw* gewijd, *bis.*
 Zal *Neêrlands Volk* ook juichend U verbeiden,
 Na zulk een' heldenstrijd! *bis.*

Hebt Gij zoo jong en koen op *Mavors* velden
 Reeds lauweren geplukt. *bis*
 Nog schooner is 't, als Gij, bij 't pad der helden,
 Het spoor der *Wyzen* drukt! *bis.*

Op 't veld van eer deedt Gij eerst reuzenstappen
 Met *NASSAU's* heldenvaan! *bis.*
 Thans boeit op nieuw de *zucht voor wetenschappen*
 U aan *MENERVA's* baan! *bis.*

Mr. C. F. Haug.

N°. 5.

Alphabetische Naamlyst der Heeren Studenten van de Leidsche Hoogeschool, welke den post van Ceremoniemeesters bekleed hebben in de St. Pieters Kerk, by de plegtige verwelkoming der Leidsche Jagers, op den 23sten September, 1831.

J. L. VAN DEN BERGH,
 A. M. BERKHOUT,
 F. L. C. BICCARD,
 J. O. B. BOREEL,
 W. G. BRILL,
 E. C. BUCHNER,
 B. W. VAN DAM,
 J. P. FARRET,
 C. FLECK,
 A. GLEICHMAN,
 A. GYSBERTI,
 J. VAN HENGEL,
 J. VAN HEUKELOM, JR.,
 S. P. HEYNS,
 C. M. C. HOOFT,
 O. A. LEWE,
 A. MAAS,
 H. A. MATTHES,
 J. VAN OUTEREN,
 A. J. E. RYNBENDER,
 J. SMUTS,
 J. G. H. VAN TETS,
 J. J. VERWOERDT.

N°. 6.

*Verwelkoming der Leidsche Jagers, den 23sten
September, 1831, in de Pieters Kerk te
Leiden, door den Rector Magnificus der Hoo-
geschool W. A. VAN HENGEL.*

Welkom, heldhaftige Jongelingschap! Geliefde Kweekelingen der Leidsche Hoogeschool! Welkom in deze uwe Akademiestad, die u bij uwen aftogt met zorg en kommer heeft nageoogd, en binnen deze gewijde tempelmuren, waar u door mijnen Voor-
ganger een vaarwel is gezegd, hetwelk gij nooit ver-
geten kunt! Welkom, driemaal welkom bij uwe ouders, en leermeesters, en andere dierbare betrek-
kingen; en bij geheel deze aanzienlijke schaar, uit alle oorden zaamgevloeid, om zich in uwe aanschou-
wing te verlustigen! Het uur is daar, hetwelk wij van den Hemel zoo menigmaal met tranen hebben afgebeden. De blijdschap van het wederzien is groo-
ter, is volkomener, dan iemand onzer heeft durven verwachten. Wij zien niet slechts de lievelingen van ons hart aan ons weêrgegeven; maar wij zien ze van uit den strijd als helden met de kroon der overwinning teruggekeerd. Mijne rede is veel te zwak, om de gewaarwordingen uit te drukken, die er in ons binnenste omgaan. Neemt gij het voor mij op, welluidende toonen der zang- en speelkunst! Heft gij, erkentelijke Weezen, wier welvaart met den intogt dezer Jongelingschap zoo naauw verbonden is! onder pauken- en trompettengeschal, den wel-

komstgroet van een' vaderlandschen dichter aan, en vermeldt de dankbare vreugde, welke inwoner en vreemdeling thans binnen *Leiden* gevoelt!

(Na het eindigen van muzyk en zang, vervolgt de rede.)

Gij hebt dan nu de getuigenis onzer dankbaarheid gehoord, manhaftige Jongelingschap! en niemand zal met onze gevoelens hartelijker instemmen, dan gij zelve. De Voorzienigheid, welke u tot iets groots had uitverkoren, sloeg u in die uren des gevaars, waarin de Engel des Doods om u heenzweefde, met onuitsprekelijke teederheid gade. Toen het voor u te vreezen stond, dat gij uwe ouders met al wat u lief en dierbaar is, hier op aarde nooit zoudt wederzien; juist toen bereidde zij u deze heugelijke verwelkoming, in welke menig een uwer tijdgenooten om den prijs van jaren levens zou wenschen te deelen. Aan die Opperste Goedheid brengt gij zelve dan ook gewisselijk de eerste hulde uwer harten toe: en hoe meer wij kennis dragen van de gevaren, waaruit gij zijt gered geworden; des te vuriger danken wij allen haar ook, en wij zeggen als uit eenen mond: Gij, o God! zijt hun beschermmer geweest: Gij *schenkt* ons de vreugd van hen in het land der levenden te ontmoeten!

En wordt die vreugde ons te dezer ure geschenken; met welk een genoegen mogen wij ons nu, o burgers der Leidsche Hoogeschool! het verledene voor den geest brengen, en de lange rij van verdiensten doorgaan, welke gij u verworven hebt van dat gij in den vorigen herfst deze stad manmoedig

uittoogt! — Gij kwaamt aan de grenzen des lands, toen het onzen Staat nog aan de magt ontbrak, om ze tegen een' onverhoedschen aanval te dekken. Gij stondt daar tot afschrik van den woesten en roofzuchtigen vijand, tot beveiliging van den weerloozen landman, tot aanmoediging van den Schutter en Krijgsknecht, om zich, uit liefde voor Volk en Vorst, allerlei ontberingen en vermoeijenissen te getroosten. Van tijd tot tijd hoorden wij van onlusten, door Akademie-burgers in andere oorden aangeregigt. *Munchen*, en *Leipzig*, en *Goettingen*, en *Warschau*, en *Bologna*, en dat wufte en woelzieke *Parijs*, hetwelk, ja wel, een lusthof der *Muzen* en *Gratiën*, maar tevens een broeinest van losbandigheid en verwarring is, gaven hiervan de treurigste proeven. Wij moesten bijkans gelooven, dat de jeugdige beoefenaars der letteren en wetenschappen, door geheel *Europa* heen, eene zamenzwering tegen troonen en regeringen gesmeed hadden. Doch gij toondet met uwe wapenbroeders, dat de scholen van het oude Nederland op eene jongelingschap roemen konden, met een' edeler geest bezielde, en waaraan betere beginzelen werden ingedrukt, dan die van ongehoorzaamheid aan wet en Koning. Zulks toondet gij, ter beschaming der losbandigheid, ook in die verdrietelijke weken en maanden, waarin er schier twijfelingen bij u opkwamen, of gij u wel op de plaats uwer bestemming bevondt. Zal ik nu gewagen van al het goede, hetwelk een ieder uwer, die op den weg van zijnen plicht wandelde, door zijn verkeer onder onze legermagt, buiten zijn weten gedaan heeft? Zal ik den invloed schetsen, dien gij, door uwe te-

genwoordigheid, op eene, nog maar weinig beschaafde, bevolking hebt uitgeoefend, en die gij u niet verbeelden moet, dat met uw vertrek is uitgewischt geworden? Waarlijk! zoo gij in ons midden waart teruggekeerd, zonder dat gij uwen wensch verkregen hadt, om tegen den vijand op te trekken; het zou ons aan geene stof ontbroken hebben, om u over uwen optogt geluk te wenschen, en u als burgers te verwelkomen, verdienstelijk bij Vorst en Vaderland.

Maar gij hebt uwen wensch verkregen, heldhaftige Jongelingen! gij hebt meer verkregen, dan wij ooit voorzien hadden. Gij zijt door uwen veldheer, den doorluchtigen en dapperen afstammeling van het geslacht der *Nassau's*, evenzeer als de Krijgsknecht en de Schutter, tot den strijd geroepen. Toen wij het van uit de verte hoorden, toen klopten onze harten van vrees voor u, omdat wij het niet gelooven konden, dat uwe kloekmoedigheid tegen benden, die in den oorlog gehard waren, bestand zou zijn. Maar vol van vertrouwen op de regtvaardigheid uwer zaak, naamt gij de wapenen op. Gij gingt de grenzen met gejuich over. Gij greept den vijand overal, waar hij te vinden was, onverschrokken aan. Ieder pad, hetwelk gij insloegt, was voor u een pad van overwinning. Wij kunnen u niet aanzien, of ongevoelig verplaatsen wij ons met onze verbeelding in uw midden, terwijl gij daarhenen trekt. Wij verzellen u van *Moll* naar *Behringen*, en van *Behringen* naar *Hasselt*, en van *Hasselt* naar *Bautersem*, en van *Bautersem* naar het weêrspannige, maar thans allerdiepst vernederde *Leuven*. Schier overal zien wij u, aan de spitse des legers,

de vlugtende *Belgen* voor u heen drijven en in wapenfeiten wedijveren met de meest geoefende krijgsmagt. De faam uwer dapperheid gaat u weldra vooruit, en verwekt, bij uw aannaderen, verslagenheid in 's vijands gelederen. Gij staat gereed, om met uwe fiere wapenbroeders het trotsche *Brussel* in te treden, en die oproerige stad voor hare afvalligheid te tuchtigen, of liever door uwe edelmoedigheid te beschamen.

Doch de Voorzienigheid heeft niet gewild, dat er meerdere glorie zou behaald worden, dan die voldoende was, om het lang miskende *Holland*, voor het oog van *Europa*, uit zijne vernedering op te heffen. In haren wil kunt gij ook te eerder berusten, daar gij reeds tot dus verre eenen moed en eene trouw hebt ten toon gespreid, welke het bij menschen onmogelijk is, naar waarde te beloonen. Gij kunt dan ook hier geene belooning erlangen, die aan uwe verdiensten evenaart. Maar hebben oudtijds *Griekenlands* zonen den palm of eikentak hooger geacht, dan goud of paarden; ontvangt gij dan met welgevallen den gedenkpenning uwer onkreukbare vaderlandsliefde, welken *Leidens* Jonkvrouwen, onder dit achtbaar Bestuur vereenigd, u door jeugdige handen zullen toereiken! Ontvangt gij hem ook, hoe zal ik u noemen, ongelukkigen of gelukkigen? die in de wonde, welke u geslagen is, het teeken uwer dapperheid omdraagt! Aan uwen vierden lotgenoot kan hij, helaas! niet geschonken worden. Neen, door eene doodelijke ziekte getroffen, ligt die reeds in het stille graf; en eene zijner naaste betrekkingen zal de vereëring als eene hulde

aan de nagedachtenis van den edelen jongeling aannemen. En gij, o Hopman en verdere geleiders van dezen heldenstoet! laat gij dien gedenkpenning ook voor u een dierbaar kleinood zijn, hetwelk u, geheel u leven door, de herinnering van het afge-loopen jaar verlevendigt. Beschouwt hem niet slechts als de schatting aan uwen rang verschuldigd, maar ook als een blijk van dankbaarheid voor al, wat gij ten beste onzer lievelingen gedaan hebt! Wij voor ons erkennen elke dienst, die gij hun bewezen hebt, als aan ons geschied, en zullen die nooit vergeten. Maar waartoe mijne rede langer aangehouden? Gij allen, ik zie het, gij allen verlangt niet reikhalzen naar het oogenblik, dat het eermetaal de gelederen doorga: gij inzonderheid, o Jongelingschap! Voor, u zal het de schoonste gebeurtenis van uw leven zijn, met [dit metaal bekroond te worden; terwijl deze Senaat uwer Hoogeschool, deze achtbare Regering, deze geheele schaar van vrouwen en mannen, en daaronder de aanzienlijksten des lands, met eene dankbare vreugde de oogen op u vestigt. En zelfs die onsterfelijken, wier gedenkteekenen aan de wanden van dezen tempel rondom ons heen zijn, zouden uwe bekrooning toejuichen, konden zij van uit hunne graven spreken.

(Na de uitdeeling der gedenkpenningen gaat de Redenaar voort.)

Er is nu nog één pligt te vervullen, een droevige, maar dure pligt. Het is de pligt jegens den manhaftigen jongeling, die op den eersten dag van den strijd reeds gevallen is: dat eenige offer, hetwelk

de zegepraal van *Leidens* Hoogeschool gekost heeft: onzen diep betreurden BEECKMAN. De Voorzienigheid heeft niet gewild, dat hij langer leven, en onze feestvreugde zonder tranen zijn zou: ons betaamt het, te aanbidden en te zwijgen. Neem dan nu, Gij, zijn geliefde Broeder! den eerepenning, welke aan hem zou geschonken zijn, en bewaar dien als iets heiligs voor uwe kinderen en nakomelingen! En wanneer gij, o edelmoedige ziel! onder deze gewelven misschien om ons henenzweeft, zie dan de hulde, welke wij uwer nagedachtenis toebrengen, met welgevallen aan, al behoeft uw naam zulk eene vereering niet, om hij de wereld onsterfelijk te zijn, en al geniet gij voor u zelven de zaligste belooning bij God!

(De toespraak, door muzyk vervangen zynde, wordt aldus besloten.)

En nu zult gij, edelaardige Jongelingen! (opdat ik u nog eenmaal toespreke!) te vrolijker naar uwe ouders en verdere betrekkingen heengaan, omdat gij weet, dat gij door de zorg van onzen wijzen en goeden Koning aan de letteroefeningen zijt teruggegeven. Zal het in de eerste dagen moeilijk voor u zijn, u aan het stille, beschouwelijke leven te gewennen; dit is eene taak, welke gij gewillig op u neemt, en zij zal u dus weldra gemakkelijk worden. Misschien kwelt u tusschenbeiden de vrees, dat gij in de kennis der wetenschappen te zeer zijt achteruitgegaan, om immer de gewenschte hoogte te bereiken: maar de inspanning uwer krachten zal u leeren, dat er voor den mensch geene zwaarighe-

den zoo groot zijn, of met Gods zegen kan hij ze alle overwinnen. Wij, uwe leermeesters, zijn bereid u te gemoet te komen, zoo veel ons vermogen toelaat: en zoo, die kweekelingen onzer Hoogeschool, welke tegen hunnen wil weêrhouden zijn geworden, om zich in uwe gelederen te scharen, zoo deze uwe broeders u behulpzaam zijn kunnen, durf ik het u uit hunnen naam gerustelijk toezeggen. Gij zelve zult u door de bewustheid, dat gij nu mannen zijt geworden, waarop de Maatschappij rekent, van eersten af voelen aangezet, om menig kostbaar uur, hetwelk anders voor de Studiën verloren gaat, even als uit te woekeren, opdat uw verkeer in deze oefenschool, of, zoo gij haar reeds verlaten hebt, uw burgerlijke leven aan uwe heldendaden beantwoorde. Het is waar, gij zijt van de krijgsdienst nog niet onthonden: neen, riep de Koning u tot den strijd, gij zoudt andermaal optreden, en wij zouden u, tusschen hoop en vrees geslingerd, van uit de poorte dezer Stad uitleiden. Maar bedriegen wij ons in onze verwachting niet; dan opent God ons het vooruitzicht op eene betere toekomst. Ook de schaar dier Akademieburgers, welke onder andere legerbenden onzen Staat door hunne kloekmoedigheid gediend hebben, keert naar het stille boekvertrek weder, en sommige hunner mag ik reeds van dezen spreekstoel begroeten. Welhaast volgen hen al die edelen, die tot redding van Vaderland en Koning vrijwillig de wapenen hebben opgevat. En dan komen ook onze schutterijen, en onze gevangenen, en in iederen kring omhelst men zijne vaders, mannen en zonen. Land- en Stadge-

nooten! zoo er onder deze feestvreugde, wegens uw gemis, een traan in uwe oogen opkomt; wischt dien uit bij de aanschouwing dezer jongelingen, welke u niet zou zijn te beurt gevallen, ware de gezigt-einder van den Staat niet opgeklaard. Doch waar voert mij de verbeelding henen? Wat wil ik den sluïjer opligten, die de toekomst voor ons verborgen houdt? Ik moest alleenlijk zeggen: eerbiedig, o mensch! de wegen der Godheid, en geloof, dat zij heilig, wijs en goed zijn!

Maar tot u mag ik van de toekomst spreken, edelaardige Jongelingen! en van de verwachtingen, welke wij te uwen aanzien in onze harten omdragen. Heeft eene droevige ervaring u geleerd, wat het zij, de genoegens der wetenschappen te moeten missen; ik mag tot u spreken van den ijver, die in u ontstoken is, om in de beoefening van dezelve met elkander te wedijveren, gelijk gij, de een vlugger, sterker, gelukkiger, dan de ander, onderling hebt gewedijverd in dapperheid. Ik mag tot u zeggen, dat gij uwe blijdschap over uwe terugkeering tot een geregeld en ordentlijk bestaan door allerlei loffelijke gedragingen zult uitdrukken. Brengt het vuur uwer jeugd u in gevaar, om naar bijpaden te worden afgeleid, dan zullen er twee gedachten zijn, die u bewaren: de eene, dat de eerbied, waarmede thans alle rangen en standen u aanschouwen, veel te bekoorlijk voor u is, om dien door eigene schuld te laten verloren gaan; de andere, dat gij alles wilt verhoeden, wat bij uwe ouders, leermeesters en betrekkingen eenige smart over uwen heerlijken togt verwekken zou. Bovendien zult

gij op de wereld de tolken willen zijn van hetgeen Gods aanbiddelijke goedheid aan u gedaan heeft, toen zij u als uit de kaken des doods uitredde. Maar een *godvruchtig en deugdzaam leven*..... ziet daar de ware dankbaarheid van den verlostel! Edel-aardige Jongelingen! weest gij de betooners dier dankbaarheid! Ik voor mij durf u voorspellen, dat gij van het afgeloopen jaar veel meer genoeg smaken zult, dan gij nog te dezer ure denkt of wacht. Wordt ons nog zwakke staatsgebouw al meer en meer bevestigd; gij zult met streelende zelfsvoldoening zeggen kunnen: ook ik heb daaraan de hand gelegd. Gaat gij eens van hier, om, tot in overzeesche gewesten toe, den kring, waarvoor gij bestemd zijt, te vervullen; gij hebt onderling eene broederschap gesloten, welke zich door geen afstand van plaats ontbinden laat, en welke u menigmaal, bij elkanders ontmoeting, de aangenaamste uren uws levens verschaffen zal. En bereikt gij rijper jaren, en zit gij dan midden onder gelukkige kinderen, of kinds-kinderen, die u naar de gebeurtenissen van vroegeren leeftijd vragen, dan zal het u een wellust zijn hun te vertellen, wat gij tot redding van den Staat, als jongelingen, hebt mogen doen, en de liefde voor Vaderland en Koning in de teedere harten in te drukken, opdat die van hen weder op de hunnen overga en zich uitbreide tot eene verre nakomelingschap!

o Gij, die de wereld bestuurt, Onzienlijke, maar Alomtegenwoordige! vervul gij onze wenschen! Neem deze jongelingschap, neem *Leiden* en *Leidens* Hoo-geschool in uwe alvermogene hoede! Bescherm

onzen Koning en ons Vaderland! Geef ons den vrede
 en al de zegeningen des vredes weder! Zoo lang,
 o God! zoo lang hebben wij om uitkomst uit onze
 rampen gewenscht, en in het donkere omgetast.
 Thans zien wij door uwe weldadigheid een vervrolij-
 kend licht. O! dat het de voorbode van den dag,
 wij mogen niet zeggen, van een' onbewolkten, maar
 wij zeggen met aanbidding, van een' schoonen dag
 ware! Het zij zoo!

N°. 7.

*Toast aan de Vrywillige Jagers der Leydsche
 Hoogeschool, 23 September 1831.*

Welkom, Dappre, wakkre Zonen
 Van het dankbaar Nederland!
 Welkom bij de jubeltooncn,
 Die der braven daden kroonen,
 Welkom in het Vaderland!

Lof aan God! klinkt luid, gezangen!
 Eer aan Hem, Die Zege ons schonk!
 't Jubel zal 't geknal vervangen,
 Lauw'ren aan de schedels hangen,
 Nu het lied der Zege klonk.

Klink de Juchtoot voor de dappren!
 Viert der onversaagden moed!
 HOLLANDS vlag blijft dartlend wappren,
 NASSAU's vaandel rustig klappren,
 Weér gehandhaafd door ons bloed.

Tuigt het! Belgen! — neen, uw monden
 Zijn te onrein voor onzen roem:
 De Oogstmaand zal 't u luid verkonden,
 HOLLANDS eer door u geschonden,
 Is gered door HOLLANDS bloem!

Schimmen onzer vroomer Vadren!
 't Nakroost. — neen, 't is niets ontaard:
 Vrij moogt gij het slagveld nadren,
 HOLLANDS bloed stroomde in zijn adren,
 Uwer moed en deugden waard.

Vader WILLEM! edle Zonen
 Vesten 't pand van LEYDENS trouw:
 Daar uw handen dappren loonen,
 Vlecht ORANJE 't nakroost kroonen,
 Aan der Vadren deugd gebouw.

Klink dan 't Jubel aan de Helden,
 Die voor PALLAS Schild en Speer,
 't Zwaard op 's KONINGS roepstem stelden;
 Met ORANJE 't ondier velden,
 Wreekend HOLLANDS vlag en eer!

Heil U, Dappren! 't dankbaar LEYDEN
 Brengt den Vaderlandschen groet:
 Nu, en steeds, en eens bij 't scheiden,
 Blijft het U den hardronk wijden:
 LEEF DE LEYDSCHER JAGER-STOET!

J. F. C. MOLTZER.

N°. 8.*Toast. Hollands Roem.*

Wel hem, wiens voet den grond betreedt,
 Waarop hij 't daglicht zag,
 Die zoet en zuur en lief en leed
 Daar, rustig, dragen mag.

Die, door geen wuften geest verblind,
 Noch door uitheemschen vond,
 Het meest de dierbre velden mint
 Van zijn' geboortegrond.

Maar dubbel heil en dubbel vreugd,
 Als hij z' in Holland vindt,
 En Hollands moed en Hollands deugd
 En Hollands zeden mint.

Maar dubbel vreugd en dubbel heil,
 Als hij in Holland leeft,
 En goed en bloed en leven veil
 Voor 't dierbaar Holland heeft.

Wien zwelt niet hoog het hart in 't lijf,
 Zoo als het TOLLENS deed,
 Wanneer hij Neêrlands oud bedrijf,
 En Neêrlands deugden weet:

Als hij in 's lands historieblaân,
 Die dappre feiten telt,
 En alles Hollands gloriedaân
 En Hollands roem vermeldt?

Dan leeft weer 't grootsche voorgeslacht,
 In 't opgewekt gemoed,
 Dan schittert door den zwarten nacht,
 Weer d' oude fonkelgloed:

Dan is hem ieder plekje dier,
 En zijn vereering waard,
 En 't harte blaakt van heilig vier
 Voor 't schoonste land op aard.

Ja! waarlijk ja! diezelfde gloed
 Doorsroomt ook onze borst,
 En liefde woont, in ons gemoed,
 Voor Vaderland en Vorst.

Komt, schenkt de glazen boordévol,
 En klinkt verheugd te zaâm,
 En brengt den welverdienden tol
 Aan Hollands heil'gen naam.

Komt, juicht, schoon ook heel d' aarde zweeg,
 Wanneer men Holland noem'!
 En drinkt de glazen, bodemleeg,
 Op Hollands ouden roem.

Leyden 3 Oct. 1831.

J. P. HEYE,
Med. Cand.

Toast. De Leidsche Minerva.

Zoet *Leiden!* wij keeren terug in uw' wal!

En groeten u, bloem aller steden!

Wij koest'ren ons veêr aan den schoot van MINERF,

En rusten, met eer, op het vaderlijk erf,

God lof, waar onze armen voor streden.

Zoet *Leiden!* wij keeren niet roem'loos hier weêr:

Zoo houden we onze eeden, als mannen van eer.

Gij droegt hem, dien sluïjer van droefheid en rouw:

't Was treurig en doodsch in uw' woning:

Geschokt was, o PALLAS! uw moederlijk hart,

Maar strafloos zijn nooit uwe Zonen getart:

'Zij hoorden de stem van hun Koning.

Zij grepen de wap'nen zoo blijde te moê,

Gij sniktet het laatste: vaarwel! aan hen toe.

Met GOD en *Oranje*, zoo trokken zij voort,

En waakten voor huis en altaren,

En naauw klonk het: *voorwaarts!* het Koninklijk woord,

Of 't werd door de *Leidsche* Studenten gehoord:

Dat weten de miltzieke scharen.

Wij joegen de dartele PALLAS van 't Zuid

D' ontheiligden tempel der wetenschap uit!

Dat deed ons het *Hollandsche* harte zoo goed,
 Tot eeuwige schande der *Belgen*.
 Triomf! als het Koning en Vaderland geldt,
 Dan voert ons de PALLAS van 't Noorden in 't veld,
 En strijdt aan de spits van haar telgen;
 De PALLAS van 't Zuid schaart haar kroost rond zich heen,
 Zij strijden voor onregt en logen alleen!

Zij vlood en, TRIOMF! na de zege van 't regt,
 MINERVA! zoo keeren uw Zonen,
 Gij ziet ons op nieuw om uw altaar geschaard:
 Godinne der wijsheid! uw dienst bleef ons waard
 En heilig, dat zullen we u toonen.
 Maar roept ons *Oranje* weêr onder zijn' vaan,
 Wij zweren 't, o PALLAS! wij hooren 't en gaan!

Maar klinke het feestlied nu luid in uw' wal,
 O Stad! die wij minnen, zoet *Leiden*!
 Wij rusten, met eer, op het vaderlijk erf,
 En koest'ren ons weêr aan den schoot van MINERVA!
 God geve om niet spoedig te scheiden.
 Komt, Broeders! wij zien onze Moeder thans weêr,
 Komt, drinken wij *Leidens* MINERVA ter eer!

Leiden, 3 Oct., 1831.

W. R. VEDER,
Theol. Cand.

N°. 9.

LEYDEN den 2^{den} October 1831.

Door eene genoegzaam algemeene deelneming van Leydens Jonkvrouwen, in staat gesteld zijnde het ontwerp ten uitvoer te brengen, om aan de Edele Jongelingen dezer Hoogeschool, welke vrijwillig, ten dienste van Vaderland en Koning, de wapenen hebben opgevat, bij hunne roemvolle wederkomst eenen Gedenkpenning aan te bieden, kan het U niet dan tot genoegen strekken, kennis te dragen van de gevoelens, met welke dit bewijs uwer hulde en goedkeuring door de Leydsche Jagers ontvangen is geworden.

Commissarissen uit hun midden hebben, uit aller naam, hunne dankbaarheid deswegens op eene on-dubbelzinnige wijze, bij eenen brief van 27 September 11., aan den dag gelegd. — Zij hebben niet geaarzeld, dezen zilveren Gedenkpenning te beschouwen als eene eere hun te beurt gevallen, eenig in hare soort, en als een geschenk, hetwelk hun, geheel hun leven door, dierbaar blijven zal.

Zij hebben verlangd, dat wij hunne dankbaarheid deswegens aan alle de deelgenooten overbrengen en van hunnentwege betuigen zouden, hoe hoog zij, als Nederlandsche Jongelingen, de goedkeuring van Nederlandsche Jonkvrouwen schatten, en in hun volgend leven zich steeds de bewezene eer waardig zullen toonen, door, ware het noodig, (dat God verhoede!) den geboortegrond op nieuws te helpen

verdedigen, als wanneer de gedachte aan deze bewijzen van goedkeuring van hun gehouden gedrag, hunnen ijver in den heiligen strijd voor Koning en Vaderland verdubbelen zal.

Aan dit verlangen voldoende, gelieve UEd. de verzekering van onze achting aan te nemen.

Douairière J. M. KEMPER,	M. S. L. HANEGRAAFF,
Geb. DE VRIES.	Geb. DE VRIESE.
J. H. C. REINWARDT,	A. M. VAN ASSEN.
Geb. VAN YSSELDYK.	Geb. VAN ROYEN.

De zes jongste Inteekenaressen op den Gedenkpenning, waarvan wij op blad. 92 spraken, waren:

ELVIRE VAN ALPHEN,
ANNA MARIA BERKHOUT,
ADRIANA GRAAFLAND,
PAULINE CORNELIE SOPHIE HUBRECHT,
JOHANNA CECILIA VAN RHEEDE VAN OUDSHOORN,
en
ARNOUDINA CORNELIA VAN WYNOXBERGEN.

Bij voornoemde Vereerderessen is ingekomen het volgende dichtstukje:

Geen zwaard voegt aan der Maagden zij,
Dat waar natuur ten hoon:
Maar liefde voor het Vaderland
Is ook in onze borst geplant,
Blinkt in onze oogen schoon.

Wij eeren echte heldendeugd
En vaderlandschen moed:
Wij juichen in Uw zegepraal
En bieden U dit eermetaal,
Met onzen welkomgroet.

(1) *Op de heugelijke terugkomst van het Corps
Vrijwillige Jagers der Leidsche Hoogeschool.*

Juicht en zingt, 't is feesttijd, op!
 Leidens burgers, maagden, knapen!
 Hijscht de vlaggen naar den top,
 Vlecht laurieren, kranst de slapen
 Van Minerva's heldenschaar;
 Juicht en jubelt, 't feest is daar!

Pallas zonen keeren weêr,
 Binnen Leidens grijze wallen,
 Leggen 't wapentuig ter neêr,
 Op! 't is feesttijd voor ons allen.
 't Danklied rijze uit ieders mond,
 En weergalme in het rond.

Moedig trokken zij het staal,
 Dorstende naar lauwerblaren,
 Toonden aan den Belg en Waal,
 Dat zij 't kroost van Bato waren;
 Dat aan Vorst en Vaderland,
 Steeds hun leven is verpand.

* Welkom, ed'le heldenrei!
 In Minerva's tempelwanden;
 Dat de faam uw' naam verbrei,
 Tot aan 's werelds verste stranden.
 Overdekt met roem en eer
 Zien we u in ons midden weêr.

(1) Dit stukje is ons ter plaatsing toegezonden.

Dankt en looft, 't is Gods bestuur:

Hij, de Algoede schonk u krachten,
Om in 't bange strijdens uur,

Dood en leven te verachten:
Hij is 't, Die u uit den strijd,
Ongeschonden, tot ons leidt.

Dankt, aanbidt en jubelt luid,

Leidens burgers, maagden, knapen!
Steekt d' Oranjevanen uit,

Siert der Muzen-teelt de slapen;
Vlecht laurier- en myrtenkroon,
Tooit er mee Minerva's troon!

